

Universitätsbibliothek Wuppertal

Plutarchu Chairōneōs Ta Sōzomena Panta

Continens Vitas Parallelas Graecè & Latinè

Plutarchus

Francofurti, 1620

Agesilaus

Nutzungsrichtlinien Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.

Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

[urn:nbn:de:hbz:468-1-1340](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:468-1-1340)

ἰδε, φθίνοντι παρ' ἀχμαλώσις μὴ διωπταίς, ζῆν δὲ
 μετ' ἀχμαλώσιαν βουληταίς, οὔτε ἐφυλάξατο καλῶς τ'
 τελευτῶν, οὐδ' ὑπέμεινε, ἀλλὰ παρὰ τὸν κ' ἀδελφόν,
 τὸ σῶμα μόνον κρατεῖν δοκῶντα τὸν πολέμιον, καὶ τῆς
 ψυχῆς αὐτῆς κέρων ἐποίησεν.



ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ

Βίοι τῶν ἑλλήνων

ΑΓΕΣΙΛΑΟΥ

καὶ

ΡΟΜΠΗΙΟΥ,

ΑΘΗΝΑΙΩΣ.



Palmer.

Αρχίδαμος ὁ Ζευξιδάμου βασιλέως
 ἐπιφανέως Λακεδαιμονίου, κατε-
 λιπεινὸν ἐκ γυναικὸς ἑδοκίμου Δαμ-
 πριδοῦς, ἄνιν καὶ πολὺ νεώτερον ἔξ Εὐ-
 πωλίας τῆς Μελισπιδάδας ἡγεῖτο. Ἀ-
 γησίλαος, ἐπεὶ τῆς βασιλείας ἄγει παρὰ τὸν
 νόμον, ἰδιώτης ἐδοκεῖ βιοτεύειν ὁ Ἀγησίλαος, ἠρῆ
 τῆς λεγο-
 μένης ἀγαθῆς ἐν Λακεδαιμονίᾳ, σκληρὰ μὲν ἔσαν τῆς διαίτης
 καὶ πολυπονον, παιδεύεσθαι τῶν νέων ἄρχατος. διὸ καὶ φασιν
 ὑπὸ τῆς Σιμωνίδου τῆς Σπαρτίου παροσηγορεῖται δαμασί-
 βουλον, ὡς μάστιγα ἔχει τῶν ἐθῶν τοῖς πολίταις τοῖς νόμοις πε-
 δυνάταις καὶ ἀρετῆς ποιούσας, ὡς ἀπίπτουσι δι' ἡδὴ ἔξ ἀρχῆς
 δαμαζοῦντο. ταύτης ἀφίπτοι οἱ νόμοι τῆς αἰδέας τοῖς ἐπι-
 βασιλείᾳ δεδομένοις παῖδας. Ἀγησίλαος ὁ καὶ τῆς ὑπὲρ-
 ξειδίου, ἑλθὼν ἐπὶ τὸ ἀρχὴν μὴ ἀπαίδευσεν ἄρχατος. διὸ
 καὶ πολὺ τῶν βασιλέων διαρροσώτατον αὐτὸν τοῖς ὑπὲρ
 παρὰ τὸν νόμον ἠγεμονίᾳ καὶ βασιλικῶν παρὰ τὸν νόμον
 νόμοις ἀπὸ τῆς ἀγαθῆς ὁ δὲ δημοτικῆς καὶ φιλαδέφου.
 ἐν τῇ ταῖς
 καλουμέναις ἀγέλαις τῆς συστρεφόμενων παίδων Λυσάνδρον
 ἔχει ἑσθλὴν, ἐκπλατύνει μάστιγα τῆς χρημῆος τῆς φύσεως
 αὐτῆς. φιλοεικέτατος γὰρ ὢν καὶ δημοφιλῆτατος ἐν τοῖς νέοις, καὶ
 πᾶσι παρὰ τὸν νόμον βουλεύμενος, καὶ ὁ σφοδρὸν ἔχον καὶ ρα-
 δαῖον ἀμαχὸν καὶ διεκκίανον, ἐπεὶ ἦν πάλιν αὐτὸν παρὰ τὸν νόμον
 τῆς τοῦ νόμου, οἷος φέρεται μὲν, ἀγνήν ὁ πᾶσι ποιεῖν τὰ
 παρὰ τὸν νόμον, καὶ τοῖς ψήφοις ἀλγύνεσθαι μάλλον, ἢ τοῖς
 ποιοῖς βαρύνεσθαι. τῶν τε τῶν σκέλους πῆρσιν ἢ τῶν ὡσὲν ὁ σώ-
 ματος αὐτῶν ἀπέκρυπτε, καὶ ὁ ραδίως φέρειν καὶ ἰλαρῶς
 ὁ τοῦτο, παίζοντα καὶ σκώπτοντα παρὰ τὸν νόμον, ἔμικρὸν
 ἢ ἐπὶ πόρρωμα τῶν παίδων· ἀλλὰ καὶ τῆς φιλοφιλίας ἐνδηλο-
 τεραν ἐποίησε, παρὰ τὸν νόμον μὲν παρὰ τὸν νόμον ἀπαρρῶν-
 τος αὐτῆς ἀφ' ἑαυτῆς γαλήνης. τῆς μὲν εἰκόνα μὲν οὐκ ἔ-
 χουσα· αὐτὸς γὰρ ἐκινήθησεν, ἀλλὰ καὶ ἀποθήσκων ἀπέπει-
 μεντε πλάσαν μὲν μιμηθῆναι ἡλικίαν ποιήσασθαι τῶν σώματος
 εἰκόνα. λέγεται ὁ μικρὸς τε ἡγεῖται καὶ τῶν ὄψιν ἄκαταφρό-
 νητος· ἢ ἰλαρότης καὶ ὁ ἄνθρωπος ἐν ἀπύρτι καὶ παρὰ τὸν νόμον
 γινώσκων, ἀρῶν ὁ καὶ δακρυμυκτοῦ, μὲν φωνῆ μὲν
 τε ὡς, τῶν καλῶν καὶ ὠραίων ἐρασιμώτερον αὐτὸν ἀ-
 χεῖ γήρως παρὰ τὸν νόμον. ὡς δὲ Θεόφραστος ἰστορεῖ, τὸν Ἀρχίδαμον ἠξίωσαν οἱ ἔφοροι, γήματα γυναικῶν μικρῶν.



PLVTARCHI

Vitæ comparatæ

AGESILAI

&

CN. POMPEII.

AGESILAVS.



ARCHIDAMVS Zeuxidami fi-
 lius, qui magna gloria regna-
 uit Lacedæmone, filium ex v-
 xore probata fœmina Lampri-
 de Agim, & multo minorem
 ex Eupolia Melisppidæ reli-
 quit Agefilaum. Quum regnum
 autem lege Agidi veniret, ac priuatam vitam A-
 gefilaus putaretur acturus, disciplina institutus
 fuit illa viuendi, quæ Lacedæmone ἀγαθὴ vocatur,
 rigida quidem & ærumnosa, verum erudiente ad
 parendum iuuentute. Vnde Spartam ferunt à Si-
 monide Damafimbrotion nominatam, quod ma-
 ximè per assuetudinē parentes legibus ciues man-
 fuctosq; sicut equos mox à prima ætate domitos,
 redderet. Hoc vinculo soluit lex pueros qui ad re-
 gnum educantur. Agefilao verò hoc suppedi-
 tauit singulare, quòd non rudis parendi accesserit
 ad imperandum. Quapropter præbuit se
 longè præ regibus omnibus communem popu-
 laribus suis, quòd cum principali & regia indole
 popularitatem & humanitatem ex institutione
 coniunxisset. In gregibus appellatis puerilium
 contuberniorum amatorem Lysandrum habuit,
 præcipuè ingenii eius modestiam stupentem.
 Quum enim obstinatissimus existeret in iuue-
 nibus maximique animi, & vbiq; peteret prin-
 cipatum, æstuq; ac feruore præditus esset in exu-
 perabili atque inuictò: facilitate tamen & placi-
 ditate is fuit, qui metu nihil, pudore imperata
 omnia faceret: plusque probris doleret, quàm
 grauaretur laboribus. Clauditatem eius tegebat
 corporis florentis decor, & quòd hanc facillè hi-
 lariterque ferret, primusque iocaretur & rideret
 semetipse, id haud mediocris erat illius vitii e-
 mendatio. imò verò id laudis cupiditatem eius
 magis declarabat, quòd nulli labori vel operi suc-
 cumberet ob clauditatem. Formæ eius imago nō
 extat. Noluit enim id, & moriens interdixit ne
 quis fingeret vel pingeret corporis sui effigiem.
 Dicitur autem pusillus fuisse & specie aspernanda.
 Cæterum hilaritas eius & alacritas omnibus horis
 vrbanitaſque aliena ab omni vel vocis vel vultus
 morositate & acerbitate amabiliorem eum ad se-
 nectutem vsq; præbuit omnibus formosis. Archi-
 damo verò (vt Theophrastus autor est) multam
 dixerunt ephori, quòd paruam vxorem duxisset.

Non enim reges (dixerunt) sed regulos nobis gignet. Porro Agide regnante, Alcibiades exul ex Sicil a venit Lacedæmonem. Necdum in vrbe diu hæserat, quum stupri cum regis vxore Timæa fit suspectus, & filiolum ab ea editum negauit Agis agnoscere se, sed esse ait ex Alcibiade susceptum. Neque id Timæam Duris ait admodum ægretulisse, verum susurrantem domi cum pedissequis suis, Alcibiadem infantem, non Leotychidē nominauisse. Et verò ipsum quoque non libidine dixisse impulsū se consuetudinem habuisse cum Timæa, sed ambitione: vt apud Spartiatis obtineret stirps sua regnum. Quare Agidis timore subduxit se Alcibiades Lacedæmone. Puer autem reliquo tempore suspectus Agidi fuit, neq; iusti filii apud eum habuit locum, donec ægrotum cum lacrymis precans induxit, coram multis vt appellaret se filium. At defuncto Agide, Lyfander, qui iam pugna nauali deuicerat Athenienses, & plurimum Spartæ poterat, prouexit Agesilaum ad regnum, caufatus non spectare id ad adulterinum Leotychidem. Simul frequentes alii ciues Agesilao virtutis causa, & quod in contubernio suo eductus institutusq; esset, studebant & cum eo faciebant. Sed Diopithes erat Spartæ vir fatidicus, qui veteres sortes tenebat, habebaturq; in rebus diuinis sapiens & doctus. Hic nefas ostendit esse, quæquam regnare Lacedæmone claudum, atque oraculum in iudicio hoc recitauit,

*Tu, quanuis animo tumeas, o Sparta, superbo,
Terectum pedibus prorsus circumspice, claudum
Ne ledat regnum, longi te nanq; labores
Et subito cingent, Martisq; agitaberis undis.*

Ad ea respondit Lyfander: si oraculum hoc magnopere Spartiata religioni haberent, vitandum iis Leotychidem. Neq; enim si is qui offendisset pedem regnaret, id deum laborare: verum si adulterinus & alienus foret ab Herculis gēte, hoc claudum regnum esse. Agesilaus verò etiam Neptunū ostendit illegitimorum natalium damnasse Leotychidem, quod terramotu Agim thalamo exegisset: inde mensibus plus decem post natum Leotychidem. Ita & hisce de causis rex renuntiatus Agesilaus, simul hæreditatem quoq; creuit Agidis, reiecto, vt adulterino, Leotychide. Ille quum propinquos Agidis maternos honestos homines videret, sed inopes, ad beneuolentiam & laudē pro inuidia & maleuolentia captandam, semissem his hæreditatis concessit. Vt autem Xenophon refert, quod patriæ obtemperando plurimum polleret, omnia vt ageret pro arbitrio, id hinc fuit: Ephororum & senum tunc summa in ea republ. erat autoritas, ex quibus superiorum annuus tantum magistratus est, sene perpetuo eo honore fruuntur, instituti ad licentiam refrænandam regum vt in vita Lycurgi demonstrauius. Vnde contentionem semper cum iis & dissensionem iam inde antiquitus reges cum regno hæreditariam accipiebant. Agesilaus verò alia incessit via, omissoque cum illis certamine & offensione obseuabat eos, omnem ab his actionem auspicans. Si accerferetur ocyus quam gradu properabat.

αὐτοῖς εἰσάσας, ἐθεράπευε, πάσης μὲν ἀπὸ σκείνων παρὰ ξέου δὲ χροῖος ἔειπεν, ἵνα τὸν ἢ βαδῶν ἐπειγόμενος. οὐδὲν γὰρ τὸν καὶ δὴ μὲν ἐν τῷ βασιλικῷ θάλασσά τε καὶ χερματίζων, ὅτι οὐδὲν τῶν ἐφόρων ὑπεξέλασται.

A Οὐ γὰρ βασιλεῖς (ἔφασαν) ἀμύνειν, ἀλλὰ βασιλεῖς ἀμύνειν. βασιλεύοντες ὁ Ἄγιδος, ἦκεν ἐκ Σικελίας Ἀλκιβιάδης φυγὰς εἰς Λακεδαίμονα· καὶ χροῖος οὐ πῶ πολλῶν ἐν τῇ πόλει ἀφ᾽ ἑαυτοῦ, αἰτίαν ἔχε τῇ γυναικὶ τῆ βασιλέως Τιμῆα σκεῖναι. καὶ ὁ γυνήτεν ἐξ αὐτῆς παιδίον οὐκ ἔφη γινώσκειν ὁ Ἄγισ, ἀλλ' ἐξ Ἀλκιβιάδου γεγενῆσθαι. τῷτο ὁ οὐ πῶ δισκῶλος τῷ Τιμῆαν ἐνεῖκεν φησὶ Δοῦρις, ἀλλὰ καὶ ψιφύειζουσαν οἴκει παρὸς τῆς εἰλωτίδας, Ἀλκιβιάδου τὸ παιδίον, οὐ Λεωτυχίδου καλεῖν. καὶ μῦθος καὶ τὸν Ἀλκιβιάδου αὐτὸν οὐ παρὸς ὑβείν Τιμῆα φαίει πλησιάζειν, ἀλλὰ φιλοπομούμενον βασιλεύοντα Σπαρτιάταις ὑποτῆσθαι ἐξ αὐτῆς γεγενῆσθαι. ἔχε ταῦτα μὲν δὴ τὸ Λακεδαίμονος Ἀλκιβιάδης ὑπεξέηλε, Φοβηθεὶς τὸ Ἄγιν. ὁ δ' ἅπας τὸν μὲν ἄλλον χροῖον ὑποπῶτος ἦν ὁ Ἄγιδι, καὶ γυνόσιου ἡμῶν οὐκ εἶχε παρ' αὐτῶν νοθεῖν τὸ παρὰ τῶν καὶ δακρύων, ἐπεισεν γὰρ ἀποφῆμαι πολλῶν ἐναντίον. οὐ μὲν ἀλλὰ τελευτήσαντες τῶ Ἄγιδος, ὁ Λύσανδρος ἦδη καὶ ἀνεναυμαχηκῶς Ἀθηναίοις, καὶ μέγιστον ἐν Σπάρτῃ δυνάμενος, τὸ Ἀγισίλαον ὅτι τῷ βασιλείᾳ παρῆγγε, ὡς οὐ παρῆγγε οὐκ ἔπειτα τῶ Λεωτυχίδου. πολλοὶ δ' καὶ τῶν ἄλλων πολιτῶν τὸ ἀρετῶν τῶ Ἀγισίλαου, καὶ ὁ σωτὴρ βεβαίως καὶ μετρηκέναι τὴν ἀγωγῆς, ἐφίλοπομούμενον καὶ σωτὴρ παρῶν αὐτῶν παρῆγγε. ἡ δὲ Διοπίθης, αἰὲρ χρησμολόγος, ἐν Σπάρτῃ μαρτυρῶν τε παλαιῶν ὑποπῶτος, καὶ δοκῶν παρὸς τὰ θεῖα σφόδρα εἶναι καὶ ἀρετῶν. οὐδὲν οὐκ ἔφη θεμιτὸν εἶναι χροῖον ἡμέτερον τὸ Λακεδαίμονος βασιλεῖα· καὶ χροῖον ἐν τῇ δίκῃ τοῖσιν ἀνεγίνωσκε, Φερέσει δὲ Σπάρτῃ, καὶ τῶν μεγάλων εὐδοσῶν, Μὴ σέθεν ἀρετῶν βλάβη καὶ χαλῆ βασιλεία. Διερῶν γὰρ νοδοσίσε καὶ ἀρετῶν ἀελλῶσι, Φησὶ βροχῶν τ' ὅτι κύμα κυλινομένης πολέμου.

D παρὸς ταῦτα Λύσανδρος ἔλεγε, ὡς εἰ πῶ φοβοῖντο τὸν χροῖον οἱ Σπαρτιάται, φυλακτέον αὐτοῖς εἶναι τὸν Λεωτυχίδου. οὐ γὰρ εἰ παρῶν τῶν πῶ βασιλεύοντι, τῶ θεῶν ἔχε φέρειν. ἀλλ' εἰ μὴ γινώσιος ὡν μὲν δὲ Ἡρακλείδης, τῷτο τῶ χροῖου εἶναι βασιλείαν. ὁ δ' Ἀγισίλαος ἔφη καὶ τὸν Προειδῶνα καὶ ἀμῦνται τῶ Λεωτυχίδου τὸ νοθεῖν, ἐκβάλλοντα σφοδρῶς τῶ θαλάμου τὸν Ἄγιν. ἀπ' ἐκείνου δ' πλέον ἢ δεκάμηναν διεληθόντων ἡμέτερον τὸν Λεωτυχίδου. ἔπειτα καὶ ἔχε ταῦτα βασιλεύοντι ἀποδεδείχθαι ὁ Ἀγισίλαος, ὅτι εἶχε καὶ τὰ χερματῶν τῶ Ἄγιδος, ὡς νόθον ἀπελάσας τὸν Λεωτυχίδου. ὅρα δ' ὅτι τῶ ἀπομῆχρος οἰκείος, ὅτι φησὶ μὲν οὐκ ἔχει, ἰσχυρῶς δ' ἐπεινομένοις, ἀπένειμεν αὐτοῖς τὰ ἡμίση τῶ χερματῶν, εὐνοῖαν αὐτῶν καὶ δοῦσαν αὐτῶν φρόνου καὶ δεξιότητος ὅτι τῶ κληρονομία καὶ ἀρετῶν ὡς δὲ φησὶν ὁ Ξενοφῶν, ὅτι τῇ πατρὶδι πενθόμενος, ἔχε πῶς, ὡς τε ποιεῖν ὁ βούλοιστο τοῖσιν οὐκ ἔφειρον ἡμῶν τῶ καὶ τῶ χροῖον τῶ μέγιστον ἐν τῇ πολιτείᾳ κέρτος, ὡν οἱ μὲν ἐμῶν ἀρετῶν μόνον, οἱ δ' ἡγεῖντες ἀφ᾽ ἑαυτῶν ἐχρῶσι τῶν ἡμῶν, ὅτι τῶ μὴ πῶ τῶ βασιλεύοντι ἐξείναι, σωτῶν ἀρετῶν, ὡς εἰ τῶ περὶ Λυκούργου γέγραπται διὸ καὶ πατρικῶν πῶ παρὸς αὐτοῖς ἀπὸ τῶ παλαῶν διετέλου ὅτι οἱ βασιλεῖς φιλοπονηκῶν καὶ ἀφ᾽ ἑαυτῶν παρῶν ἀμῦνται. ὁ δ' Ἀγισίλαος ἐπὶ τῶ ἐναντίαν ὁδὸν ἦλε· καὶ ὁ πολεμῶν καὶ παρῶν ἐπὶ τῶ ἐναντίαν ὁδὸν ἦλε· καὶ ὁ πολεμῶν καὶ παρῶν ἐπὶ τῶ ἐναντίαν ὁδὸν ἦλε.

αὐτοῖς εἰσάσας, ἐθεράπευε, πάσης μὲν ἀπὸ σκείνων παρὰ ξέου δὲ χροῖος ἔειπεν, ἵνα τὸν ἢ βαδῶν ἐπειγόμενος. οὐδὲν γὰρ τὸν καὶ δὴ μὲν ἐν τῷ βασιλικῷ θάλασσά τε καὶ χερματίζων, ὅτι οὐδὲν τῶν ἐφόρων ὑπεξέλασται.

τῷ δὲ εἰς τὴν γενομένην αἰὲν καταπαύσαντων ἐκάστη χλαῖ-
 ναν ἔπειπε καὶ βοῶν ἄριστων. ὅκ' ἢ τούτων ἡμῶν δοκῶν καὶ
 μεγαλύνειν ὁ ἀξίωμα τῆς σκευῆς ἀρχῆς, ἐλάττανεν αὐ-
 ξων τὴν ἑαυτοῦ δυνάμιν, καὶ τῆ βασιλείᾳ προσήλυτος μέ-
 γερος, ὅκ' τῆς παρὰ αὐτὸν θύνομος συγχωροῦμενον. ἐπὶ τῆς
 παρὰ τοῖς ἄλλοις πολιτικῶν ὁμιλίᾳς, ἔχθρος ἢ ἀμεμπτότερος
 ἢ φίλος. τοῖς μὲν γὰρ ἔχθροις ἀδικῶς οὐκ ἔβλαπτε, τοῖς δὲ φί-
 λοις καὶ τὰ μὴ δίκαια σωφρατῆς· καὶ τοῖς μὲν ἔχθροις ἢ
 οὐκ ἢ μὴ ἡμῶν κερδοῦσας, τοῖς δὲ φίλοις οὐκ ἐδύνατο
 ἕλκεν ἀμύρτωντας, ἀλλὰ καὶ βοηθῶν ἢ ἀλλήλοισι καὶ σω-
 ἐξαρταίων αἰσῶν. οὐδὲν γὰρ ἄετο τῷ φιλικῶν ἕσπερ
 ἡμῶν αἰσῶν εἶ. πῶς δὲ αὐτὸν ἀφ' ἑορῆς καὶ πλάσσει
 παρὰ τοῖς σὺν ἑαυτῷ, καὶ δεητοῖσι συμπροσέτιον προσή-
 λυτος, ἐδημαγῶν καὶ προσήλυτο πόδας. ὁραίντες οὖν οἱ ἔ-
 φοροι ταῦτα καὶ φοβούμενοι τὴν δυνάμιν, ἐζημίωσαν αὐτὸν,
 αἰτίαν ἕσπερ ὅτι τοῖς κοινῶν πολιτικῶν, ἰδίους κῆραται.
 καθάπερ γὰρ οἱ φυσικῶν δὲ νεῖκος οἰόνται καὶ τ' ἔειν, εἰ τῷ ὅλων
 ἐξαρτῆται, ἔπειτα μὲν αὐτὰ ἔρανα, παύσεσθαι δὲ πόδων τ'
 ἡμῶν καὶ κίνησιν ἕσπερ τὸ παρὰ τοῖς πόδων ἔρανοιας·
 οὕτως οἰκεν ὁ Λακωνικὸς νομοθέτης ἕσπερ ἕκκαυμα τῆς ἔρα-
 τῆς ἐμβολαῖν εἰς τὴν πολιτικῶν δὲ φιλότιμον καὶ φιλότιμον,
 αἰτίαν τοῖς ἀγαθῶν ἀφ' ἑορῆς καὶ ἀμύρτων εἶ παρὰ ἀλ-
 λήλοισι βουλομένων· τὴν δὲ αἰσῶν πείκυσσιν τὰ ἀνελέκτα ἔρα-
 να, ἔρανα καὶ ἀγαθῶν ἔρανα, ὅκ' ὁρθῶς ὁμόνοιαν λέγεσθαι.
 τῶν δὲ ἀμύρτων σωφρατῆς καὶ τὸν Ὀμηρον οἰόνται πῶς.
 ἔρανα τὸν Ἀγαμέμνονα ποίησιν χάρησιν τῶ Ὀδυσσεὺς καὶ
 τῶ Ἀχιλλεύς εἰς λειδοῖν παρὰ ἔρανα Ἐκπάρησις ἐπέ-
 εσπιν· εἰ μὴ μέγα τοῖς κοινῶν ἀγαθῶν οἰόνται εἶ τὸν παρὰ
 ἀλλήλοισι ἔρανα, καὶ τὴν ἀφ' ἑορῆς τ' ἔρανα. ταῦτα μὲν
 ἔρανα ἕκκα ὅπως πῶς ἀπλῶς συχωρήσεν. αἰσῶν ἕσπερ ἕκκα
 τῷ φιλονεικῶν χαλεπαῖ τῶ πόλεσι, καὶ μεγάλας κινδύ-
 νους ἔρανα. τῶ δὲ Ἀγησιλάου τὴν βασιλείᾳ νεωστὶ παρελη-
 φότες, ἀπὸ τῆς ἡμῶν πῶς ἔρανα ἡμῶν, ὡς ὁ Περσῶν βα-
 σιλεὺς τῶ ἔρανα τῶν μεγάλων πόλεων Λακεδαιμονίᾳς ἐκ-
 βαλεῖν τὴν θαλάσσης. ὁ δὲ Λύσανδρος ὅτι τῶν αὐτῶν εἰς Ἀ-
 σίαν ἔρανα καὶ βοηθῶν τοῖς φίλοις, οἱ αὐτοῖς μὲν ἔρα-
 να καὶ κινδύνοι τῶ πόλεων ἀπέλιπε, κακῶς δὲ ἔρανα
 καὶ βιάως τοῖς παρὰ τοῖς, ἔρανα τῶν πολιτικῶν
 καὶ ἀπέστησεν, ἀπέπεισε τὸν Ἀγησίλαον ὅτι τῶ τῆ
 τῆς, καὶ πολεμήσῃ, τῆς Ἑλλάδος ἀπὸ τῶ ἀφ' ἑορῆς,
 καὶ φθάσῃ τὴν τῶ βαρβαροῦ τῶ ἔρανα. ἀμα δὲ,
 τοῖς ὅκ' Ἀσία φίλοις ἐπέταλλε πέμπειν εἰς Λακεδαιμόνα,
 καὶ στρατηγὸν Ἀγησίλαον ἀπέταλλε. παρελθὼν οὖν εἰς τὸ
 πλῆθος Ἀγησίλαος, ἀπέταλλε τὸν πόλεμον, εἰ δοῖεν αὐτῶ
 τῶ ἀφ' ἑορῆς καὶ ἡγεμόνας καὶ συμβούλους Σπαρτιάτας, νεο-
 δαμῶδες δὲ λογάδας διχαλοῖς, τὴν δὲ συμμαχικῶν εἰς
 ἔρανα τοῖς δυνάμιν. συμπροσέτιον δὲ τῶ Λυσάνδρου,
 πόδας παρὰ τοῖς ἐψηφίσαιτο, καὶ τὸν Ἀγησίλαον ἔρα-
 να τῶν ὅκ' ἔρανα τοῖς ἔρανα Σπαρτιάτας· ὡν ὁ Λύσαν-
 δρος ἕκκα ὅπως παρὰ τοῖς, οὐδὲ τὴν ἑαυτοῦ δόξαν καὶ δύ-
 ναμιν μόνον, ἀλλὰ καὶ ἀφ' ἑορῆς τὴν Ἀγησίλαου Φιλίαν, ὅκ'
 μείζον ἐδόκει τῆς βασιλείας ἀφ' ἑορῆς ἀγαθῶν, τὴν
 στρατηγίαν ὅκ' ἔρανα. ἀφ' ἑορῆς δὲ τῆς δυνάμειος
 εἰς Γίρασον, αὐτὸς εἰς Αὐλίδα κατελθὼν μετὰ τῶ φίλων καὶ
 νυκτερεύσας, ἔρανα κατὰ τοῖς ὕπνοις εἰπεῖν ἕρα-
 να αὐτὸν, ὅκ' βασιλεὺς Λακεδαιμονίαν, ὅτι μὲν ὅκ' ἔρανα
 τῆς Ἑλλάδος ὁμοῦ συμπάσης ἀπέδειξεν ἔρανα,

A Ut quisque lectus in senatum fuit, semper ei lanā
 & bouem donabat. Ex his, dum reuereri & extol-
 lere maiestatem videtur illorū magistratus, clam
 opes suas augebat, ac regno amplitudinē adii-
 cibat ex illorum erga se beneuolentia permiffam.
 Cum reliquis ciuibus ita se gessit, vt inculpator
 inimicus quā amicis esset. Inimicos enim non
 lædebat iniuste, amicis erat præstō in rebus etiam
 iniquis. Atq; inimicis, siquid rectè gessissent, eru-
 bescebat honorem non habere: amicos corripere
 in peccatis non sustinebat. Imò verò gloriabatur,
 his quum succurreret & opitularetur in delinquē-
 do. Obsequiū enim in amicos ducebat turpe nul-
 lum. Aduersariorum rursus vel offendentium pri-
 mus vicem dolendo, & si rogaretur, enixè fouen-
 do, alliciebat & demerebatur omnes. Quod quum
 ephori notarent, timentes illius potentiam, mul-
 ctam ei irrogauerunt, adiecta causa, quod cōmu-
 nes ciues redderet proprios suos. Siquidem vt o-
 pinantur phisici, si contentionem & litem segre-
 ges ab vniuersitate, fore vt corpora ecclestia confi-
 stant, omnium item generatio & motio conquie-
 scant propter mutuū mundi cum his concentū:
 ita Laconicus legislator videtur virtutis facem
 reip. subiecisse, ambitionem & concertationem
 aliquod semper inter bonos certamen & pugnam
 machinans: illam verò mutuò coniuentem in
 non coarguendo gratiam, quæ iners sit & ignaua,
 parum rectè dici concordiam censens. Nempe vi-
 disse id Homerum quoq; nonnulli arbitratur:
 neq; enim facturum fuisse, vt Vlysse & Achille ad
 conuicia prouectis verborum asperitate lætū fi-
 xisset Agamemnonem, nisi magnopere censuisset
 reipub. interesse mutuam principum æmulationē
 & dissensionem. Hoc tamen non ita simpli-
 citer probes, quippe sunt uoxiæ contentiones ci-
 uitatibus, si sunt immodicæ, grauiq; pericula se-
 cum trahunt. Porro quum regnum Agesilaus mo-
 dō inisset, attulerunt aliqui ex Asia regem Perfa-
 rum Lacedæmonios parare magna classe mari ex-
 pellere. Hic auens Lyfander iterum in Asiam mit-
 ti & subuenire, quos ipse ciuitatum rectorēs & do-
 minos reliquerat, amicis: qui, quod improbè resp.
 & uolenter administrarent, exigebantur neca-
 banturq; à ciuibus: perpulit Agesilaum, eam ex-
 peditionem vt susciperet, transportatoq; exercitu
 & apparatu occupato barbari quam remotissimè à
 Græcia bellum gereret. Simul amicis scripsit in A-
 siam, missis Lacedæmonem legatis, ducem postu-
 larent Agesilaum. Progressus igitur in concionem
 Agesilaus, suscepit bellum, modō triginta sibi le-
 gatos & consiliarios Spartiatis adiungerent, dele-
 ctorum libertinorum ex Ilotis manum illorū duo
 millia, & sociorum manum ad sex millia. Sciue-
 runt omnia incumbente Lyfandro promptè, at-
 que Agesilaum confestim dimiserunt additis xxx
 Spartiatis: inter quos mox fuit Lyfander primus,
 non ob suam autoritatē modō & opes, verum etiā
 ob coniunctionem Agesilai, cui regno maius exi-
 stimabatur decus confecisse illā prouinciā. Dum
 copiæ Gerastum cōueniunt, profectus Aulidē est
 F cum amicis Agesilaus, atq; ibi pernoctantem visus
 est quidam in somnis compellare. Totius Græ-
 ciæ rex Lacedæmoniorum, designatum ducem,

quam antehac Agamemnonem, & nunc post illum te, neminem haud dubie intelligis. Quando iam iisdem præces, cum iisdem bellum facis, atq; iisdem ex locis pergis ad bellum, debes immolare deæ victimam, quam ille hic priusquam solueret, immolavit. Simul subit cogitationē Agesilai virgo hostia, quam ex vatium responsis pater immolavit. Haud fuit consternatus tamen: sed postquā surrexit, exposuit amicis visum, ac deam se ostendit veneraturum hisce rebus quæ gratæ deæ foret existimandæ, non imitaturum illius ruditatē ducis: ac ceruam corona redimitam imperat victimā cedere aruspici suo, nō illi qui de more erat à Bœotiiis delegatus. Quo nuntiatō Bœotarçhæ excañdescētes, per statores interdixerunt Agesilao ne contra Bœotiorum leges & morem sacra faceret. Illi cum hoc nuntiauerē, tum coxas victimæ ex ara disiecere. Quod factum grauitē ferens, soluit Agesilaus, fuitq; Thebanis infensus, ac spe elanguit ominis causa velut in irritum casuris cœptis suis, neq; debitum exitum expeditione habitura. Ut Eph ium appulit, mox fastigium apud Lyfandrum ingens potentiaq; odiosa, & grauis fuit, frequentantib. assidue ianuam eius cœtib. omnibus illum affectantibus & colentibus quasi nomē apud Agesilau imperii, & species ex lege esset, reuera omnia in arbitrio essent Lyfandri, atq; ille omnia & posset & faceret. Nemo enim ex imperatorib. qui missi in Asiam fuerunt, potentior fuit illo vel terribilior, neq; maioribus beneficiis amicos alius affecit, vel magis afflixit inimicos. Quorum adhuc recentium recordantes homines, præsertim verò simplicem & demissum in colloquiis Agesilaum popularemq; videntes, in illo verò eadem acrimoniam & asperitatem, & præcisa verba manere, submittebant prorsus ei se, atque vni auscultabant. Hinc primum cæteri stomachati sunt Spartiata, Lyfandri se potius affectas quam consiliarios esse regis. Deinde & Agesilaus ipse, quantum nullo esset luore aspersus, nec honoribus angeretur aliorum, quod tamen perquam gloriæ cupidus foret, neq; ea cederet cuiquam, verebatur ne, si quid gestum præclare esset, Lyfandro id propter nominis ipsius celsitudinem ascriberetur. Itaq; sic agit: Primum consiliis illius repugnabat: & quæcunq; vrgeret ille cœpta maxime, his omisissis & repudiatis sequebatur alia. Deinde si qui cum precibus adirent se, quos præcipue nixos sentiebat Lyfandro, eos dimittebat inanes. In iudiciis perinde, quos ille insectaretur his abeundum erat cum victoria: è diuerso, quibus aduertebatur studere, hi, præclare agebatur, nisi insuper multarentur. Hæc quum non fortuito fierent, sed ex cōposito, & ex æquo vbiq; percepta Lyfander causa, non celauit de ea amicos suos, verum demonstrauit sui causa ipsos haberi ludibrio, monuitque eos, irent & regem obseruarent atq; illos qui plus quam ipse possent. Quæ facere & dicere quum videretur ad conciliandam Agesilao inuidiam, quo magis ei insultaret, præfecit cum ille carnibus diuidendis, proiecitque multis audientibus hanc vocem, Eant nunc, & colant meum carniū diuisorem. Id Lyfander moleste ferens, ait ad illum, Nosti fani Agesilæ bene amicos premere.

ἢ πρῶτον Ἀγαμέμνων, καὶ σὺ νῦν μετ' ἐκείνον, ἐὼνοεῖς δὴ ποῦθεν. ἐπεὶ δὲ τῶν αὐτῶν ἀρχῆς ἐκείνη, τοῖς δὲ αὐτοῖς πολεμείοις, ἀπὸ δὲ τῶν αὐτῶν τόπων ὁρμᾶς ἐπὶ τὸν πόλεμον, εἰκὸς ἔστι καὶ ἕσασθαι τῆς αὐτῆς θεοῦ θυσίας ἢ ἐκείνος ἐν ταῦτα θυσίας ἐξέπλεθυσεν. ἀμὰ δὲ πῶς ἠπλόησε τὸ Ἀγισίλαον ὁ τῆς σφαιρασμῶς, ἢ ὁ πατὴρ ἔσφαλε περὶ τοῖς μύθεσιν. οὐ μὲν γὰρ ἐτάραξεν αὐτὸν, ἀλλ' ἀναστὰς καὶ διηγοσάμενος τοῖς φίλοις τὰ φανέντα, τὸ μὲν θεὸν ἔφη ἠμύσασθαι οἷς εἰκὸς ἔστι χαίρειν, θεὸν ἔσασθαι, ἢ μιμήσασθαι τὴν ἀμαθίαν τῆς τότε στρατηγῶς. καὶ κατὰ τὴν ἐλάφον, ἐκείνου ἀπαρξάσθαι τὴν αὐτῆς μύθην, ἢ ὡς ἄρ' εἰώθη τῆς τοιοῦτοι οὐκ ἔστι Βοιωτῶν καταγέμενος. ἀκρῶς οὖν οἱ βοιωτάρχαι πρὸς ὀργὴν κινήσαντες, ἐπέμψαν ἠπλόησας, ἀπαρροβόντες τὰ Ἀγισίλαον μὴ γὰρ πρὸς τοῖς νέμοις καὶ τὰ πάτρια Βοιωτῶν. οἱ δὲ καὶ ταῦτα ἀπήχθεισαν καὶ τὰ μηρία διέρρηψαν ἀπὸ τῆς βωμῶς. χαλεπῶς οὖν ἔχων ὁ Ἀγισίλαος, ἀπέπλει τοῖς τε Θεβαίοις διωγόμενος, καὶ γερῶς διέελπις ἀπὸ τῶν οἰωνῶν, ὡς ἀτελῶν αὐτῷ τῶν πρῶτων ἀγισίλαον, καὶ τῆς στρατίας ἐπὶ τῷ πρῶτον Σόκῳ ἀφιστομήνης. ἐπεὶ δὲ ἦκεν εἰς Ἐφέσον, ἀγὺς ἀξίωμα μέγα καὶ δυνάμεις ἢ ἐπαρῆς καὶ βαρεῖα πρὸς τὸν Λύσανδρον, ὄχλου φοιτῶντος πρὸς τὰς θυσίας ἐκείνου, καὶ πρῶτων πρὸς χερσὶν αὐτῶν καὶ θεραπείων ἐκείνων, ὡς ὄνομα μὲν καὶ ἔργον αὐτῆς στρατηγίας τὸν Ἀγισίλαον ὄντα, εἶχε τὸν νόμον, ἔργον δὲ κύριον ἀπύτων καὶ δυνάμενον καὶ πρῶτον πρὸς πρῶτον, τὸν Λύσανδρον. ὁ δὲ εἰς τὸν δεινότερον ὁδὸν φοβερῶτερος ἐκείνου τῶν εἰς τὴν Ἀσίαν ἀποσαλέντων ἐχέμετο στρατηγῶν, ὁ δὲ μείζονα τοῖς φίλοις αἴηρ ἄλλος διεργέτησεν, ὁ δὲ καὶ τηλικαῦτα τοῖς ἔθροισι ἐποίησεν. ὡν ἐπὶ πρῶτον ὄντων οἱ ἀίθεστοι μνημονεύοντες, ἄλλως δὲ, τὸν μὲν Ἀγισίλαον ἀφελῆ καὶ λιτὸν ἐν ταῖς ὀμιλίαις καὶ δημοτικῶν ὀρώντες, ἐκείνου δὲ τῶν αὐτῶν ὀμοίως σφοδρότητα καὶ βαρυτητα καὶ βραχυλογίαν παρεῦσαν, ὑπέπιπτον αὐτῷ πρῶτον καὶ μόνον πρῶτον. ἐκ δὲ τούτου πρῶτον μὲν οἱ λοιποὶ Σπαρτιάται χαλεπῶς ἔφερον, ἠπλόηται μᾶλλον Λύσανδρου, ἢ σύμβουλοι βασιλέως ὄντες. ἐπειτα δὲ αὐτὸς ὁ Ἀγισίλαος, εἰ καὶ μὴ φρονεῖς ἢ, μὴ δὲ ἤρθε τοῖς ἠμωμένοις, ἀλλὰ φιλότιμος ὡν σφόδρα καὶ φιλονεικῶς, ἐφοβείτο μὴ καὶ ἐνέκωσι τὴν λαμπρῶν αἰσθητικῶν, τῆς Λύσανδρου γῆρας, ἀπὸ τῶν δόξων. οὕτως οὖν ἐποίησεν πρῶτον ἀπέκρουε ταῖς συμβουλαῖς αὐτῶν, καὶ πρὸς αὐτὸν ἐκείνος ἐσπουδάκει μάλιστα πρῶτον, ἢ ἂν χαίρειν καὶ πρῶτον μελῶν, ἔτερον πρὸς ἐκείνων ἔσφατῆν. ἐπειτα τῶν ἐπιτηδεύοντων καὶ δεομένων οὐκ ἀσπίδων Λύσανδρου μάλιστα πεποιθῶς, ἀπὸ αὐτοῖς ἀπέπιπτε. καὶ πρὸς τῶν κρισῶν ὀμοίως οἷς ἐκείνος ἐπηρεάζοι, τούτοις ἔδει πλέον ἔχοντας ἀπελθεῖν. καὶ τῶν αὐτῶν οὐκ ἀσπίδων γῆρας πρῶτον μούμνος ὠφελῆν, χαλεπὸν ἢ μὴ καὶ ζημιωθῆναι. γινόμενων δὲ τούτων οὐ κατὰ τύχην, ἀλλ' οἷον ἐκ πρῶτον πρῶτον καὶ ὀμαλῶς, ἀσπίδων τῶν αὐτῶν ὁ Λύσανδρος, ὁ δὲ ἀπὸ ἐκρήσθη πρὸς τοῖς φίλοις, ἀλλ' ἔλεγε ὡς δι' αὐτὸν ἀπὸ μάζοντο, καὶ παρεκάλει θεραπείαν ἰόντας τὸν βασιλέα, καὶ τοῖς μᾶλλον αὐτῶν δυναμένοις. ὡς οὖν ταῦτα πρῶτον πρῶτον καὶ λέγειν ἐδόκει φθόνον ἐκείνου μνησόμενος, ἐπὶ μάλλον αὐτῶν κατὰ φασαίαν βουλόμνος Ἀγισίλαος, ἀπέδειξε κρῶδα τῶν, καὶ πρῶτον ἔπειν (ὡς λέγεται) πολλῶν ἀκρῶντων, Νῦν οὖν θεραπεία οὐτοῖ ἀπὸντες τὸν ἐμὸν κρῶδα τῶν. ἀρῶ μὲν οὖν ὁ Λύσανδρος, λέγει πρὸς αὐτὸν, ἦ δεις ἄρα ὡς ἄρα Ἀγισίλαος φίλοις ἐλατῶν.

ἔκρῶδα τῶν, καὶ πρῶτον ἔπειν (ὡς λέγεται) πολλῶν ἀκρῶντων, Νῦν οὖν θεραπεία οὐτοῖ ἀπὸντες τὸν ἐμὸν κρῶδα τῶν. ἀρῶ μὲν οὖν ὁ Λύσανδρος, λέγει πρὸς αὐτὸν, ἦ δεις ἄρα ὡς ἄρα Ἀγισίλαος φίλοις ἐλατῶν.

Η δ' ειν (εφη) τοις εμοι μείζον διώασαι βελομένοις. και ο
 Λυσαιδρος, Αλλα ισως (εφη) τωτα σοι λελεκτην βελτιον η
 εμοι πεπρακται. δος δε μοι ινα ταξιν και χωραν ενθα μη
 λυπων εσομαι σοι χρονος. εκ τβτου πεμπεται μη εφ' Ελ-
 λησποντον, και Μιθριδατιω, αιδρα Περσην δαπο της Φαρ-
 ναβαζου χωρας, μη χρηματων συχων και δεκαχριστων ιπ-
 πεων ηγαγε παρος τον Αγιοιλαον ουκ εληγε τ της οργης,
 αλλα βαρεως φερων ηδη τον λοιπον χρονον, εβουλοει οπως
 τβ δυνω οικων τω βασιλειαν αφελειν, εις μισον απασιν
 δαποδω Σπαρτιαταις. και εδοκει μεγαλιω αν' απραξασα
 ατα κινησιν εκ τωτης της Διαφορας, ει μη παρτερον ε-
 τελευτησιν, εις Βοιωτιαν στρατδσας. οπως ο Φιλοτιμου
 φουδς ει ταυς πολιτειαυς ο αγρω μη τυλαξα μωμαι, τδ α-
 γατου μείζον δεκαχρονισι. και γαρ ει Λυσαιδρος Φορλικος
 εω, ως αφιλω, υαφβαλλων τη Φιλοτιμια τον καιρον, ουκ η-
 γκει εδηπουθει Αγιοιλαος ετερον αμεινωτοτερον επδμορ-
 θωσιν ουσαν αιδρος ενδδξω και Φιλοτιμου πλημμελουωτος.
 αλλ' εοικε τωτα ποη μη τε οικειος εφρητος εχοισιαν
 γωμαι, μητε ουτ' αγροισιν ενεικειν σιωησιν. επει ο Τισα-
 φερης ει δεχη μη φοβηθεις τον Αγιοιλαον, εποιησατο
 σποδασ, ως τας πολεις αυτα τας Ελληνικας αφησιν τοις αυ-
 τονομιοις βασιλειω, ετερον οπειδεις εχειν διωαμιν ιχθυω,
 εζηωεκε τ' πολεμον, ασμυρος ο Αγιοιλαος εδδξαλο. παρος-
 δοκια γδ ιω μεγαλη τ' στρατιας η δεινον ηγατο τοις μω σιω
 Ξειοφωντι μυριοις ηκειν οπι τω λατταν, οσαυκις εβεληθησαν
 αυτοι, τσαυταυκις βασιλεια νενικηχτες. αυτδ ο Λακεδαυ-
 μονιων αρχοντες, ηρυμωων γης και θαλασσης μηδεν εργον
 αζιον μημηκε Φαντωαι παρος τοις Ελληνας. ο Τυσδωυ α-
 μμωομωρος απατη δικια τ' Τισαφερους οπι ρικιαν επε-
 δξεν, ως οπι Καεια παραξων. οικει ο τβ βαρδερου τω
 διωαμιν σιωα, δεσποισατος, αρεας εις Φρυγιαν ενεβαλε. και
 πολεις μω ειλε συμας, και χρηματων αν' ονων εκυριδωσιν,
 οπι δ' εκνωμωρος τοις Φιλοτιμοις οπι τω μω σιωα μωμον, αδικειν, τ'
 θεαν οπι καλαφρησιν. ει ο τω τωρα λογιζεσασα, τοις πολε-
 μοις εμωνον ο δικαμον, αλλα η δυξα πολλη, η ο μω ηδονης
 κερδαμιν ενεστι. τοις οπι πωδωσιν ελαττωθεις, η τβ ιερων α-
 λοδων φαειντων, αναχωρησας ει. Εφεσον, ιππικον σιωηγε,
 τοις οπι ποροις παρος τωτων, ει μη βελονται στρατευεσασα. τωρα
 χειν ενεσιν ιππον ανθ' εαυτδ, και αιδρα. πολλοι ο ησαν ουτοι,
 και σιωεσασιν τω Αγιοιλαω τωχμ πολλοις και πολεμικους
 εχων ιππεις αντ' φιλαν οπι λυτβ. εμωσωωτο γδ οι μη βου-
 λομωροι στρατδσας τοις βυλομωροις στρατευεσασιν οι μη βε-
 λομωροι ιππδωειν, τοις βελομωροις ιππδωειν. και γδ τ' Αγα-
 μεμωνονα ποιησασα καλωσ οπι θηλαειν ιππον αγαδωω λαδων,
 και χων αιδρα η πλουσιον απηλλαξε τ' στρατιας. επει ο κε-
 λδωσας αυτδ τοις αιχμαλωτβς δαποδωοντις οπι τωρα σκον
 οι λαφυροπωλαι, και τ' μω εαδητος ησαν ωνηται πολλοι, τβ
 οσαμωτων λακων και απαλων πομπαπασι Δια πας οικια-
 Φοφιας γυμνουμωγων και τωγων, ως αχρηστων και μηδενος
 αζιων, οπι τωσας ο Αγιοιλαος, Ουτοι μω (ειπεν) οις μαχεσθε
 τωτα ο υαφων μαχεσθε. και ομοι οντος αυτβς εμωσαλειν
 εις τω πολεμιαν, παρθεπειν εις Λυδιαν απαξειν, ουκ επι
 φδδωμωρος ελαττω τον Τισαφερηνω, αλλ' οικειος εαυτον
 εζηπατησε, Δια τω εμωσασιν απατω απις αντ' Α-
 γιοιλαω. και νω οτω αυτον αφασα της Καειας νομιζων,

A Noui, inquit, eos, plus me qui volunt posse. Cui
 Lyfander, Enimvero tu hoc, inquit, fortasse dixi-
 sti potius quam ego feci. Assigna mihi ordinem
 & locum, vbi citra inuidiam operam meam tibi
 praestem. Inde in Hellepontum legatur, & Mi-
 thridatem Persen ex Pharnabazi prouincia cum
 magna pecuniae vi & equitibus ducentis ad Age-
 filaum adduxit. Haud deposuit tamen simulta-
 tem, verum offensus, iam de caetero deliberauit,
 quemadmodum duabus familiis regnum extor-
 queret, atque in medium poneret omnibus Spar-
 tiatis. Ac videtur magnum motum ex hac offen-
 sione excitaturus fuisse, nisi ante per expeditione
 in Bceotiam motam expirasset. Ita ambitiosa inge-
 nia in rebuspubl. modum egressa, plus habent ma-
 li quam boni. Nam si fuit Lyfander (vt fuit) im-
 portunus, quod ambitiosior esset quam pro tem-
 pore, non ignorabat utiq; tamen rationem com-
 modiozem aliam corrigendi esse Agefilaus clari
 viri & gloriae auiditate peccantis. Caeterum vide-
 tur eadem animi impotentia neq; imperatoris ille
 potestatem nouisse, neque hic inscitiam tulisse a-
 mici. At Tissaphernes in principio Agefilai timo-
 re foedus icit, regem ei ciuitates Graecas immu-
 nes suis legibus permitturum. Post existimans sa-
 tis se firmas copias habere, bellum parauit: quod
 Agefilaus accepit hnd inuitus. Nam magna erat
 huius expectatio expeditionis, & turpe ducebat
 decem millia militum peruenisse duce Xenophonte
 ad mare, quum quoties ipsi voluissent, to-
 ties profligassent regem: suum vero ducentis La-
 cedamonios, qui terra marique imperarent, factum
 extare apud Graecos memorabile nullum. Itaque
 confestim, quo Tissaphernis iusto dolo vlcisce-
 retur periurium, simulauit mouere se velle in Ca-
 riam. Vbi quum barbarus copias contraxisset, va-
 sis conclamatis, incurfauit in Phrygiam. Ibi com-
 plures vires cepit, & ingentem praedam abegit:
 ostendens amicis fidem in foedere fallere nihil
 aliud esse quam deos contemneret: hostium vero
 circumuentionem non cum iustitia modo, sed
 & cum magna laude & iucundo coniunctam esse
 compendio. Quum esset autem ab equita-
 tu inferior, & iecur esset sine capite inuentum,
 recepit se Ephesum, atque equitatum ibi con-
 scripsit, edixitque pecuniosis, si militiam detre-
 ctarent, vt pro se quisque equum & vicarium
 darent. Multi id fecerunt. Ita factum breui vt
 Agefilaus pro vilibus pedibus frequentes habe-
 ret & fortes equites. Conduxerunt enim ii qui
 abhorrebant a castris cupidos belli, & qui no-
 lebant equites esse, eos qui desiderabant. Quippe
 perhibendum dicebat ille Agamemnonem esse,
 qui pro bona equa homini imbelli & diuiti
 militiae vacationem dedisset. Quum illius ius-
 su captiui detractis vestibus sub corona venirent,
 vestium autem existerent complures emptores,
 corpora vero ex umbratili vita candida, & prorsus
 mollia deriderent, vbi nudata fuerunt, vt in-
 utilia & vilia, assistens Agefilaus, Hi sunt, inquit,
 quibuscum dimicatis, illa, pro quibus dimicatis.
 Postquam maturum fuit vt iterum in hosti-
 cum agrum irrumperet, praedixit in Lydiam se
 ducturum, non iam circumscribens Tissapher-
 nem, sed ille semetipse Agefilao ob superiorem
 fallaciam non credens circumscripsit, Ca-
 riam tunc certe inuasurum ratus inequitabilem,
 quod

quod longè infirmior esset equitatu. Vbi, vt de-
 nuntiauerat, venit in campos subiectos Sardibus
 Agesilaus, coactus est Tissaphernes raptim eò
 subvenire, atque equitatu incurrens multos qui
 inconditè fines populabantur concidit. At quum
 voluisset secum Agesilaus nondum coniunctum
 esse cum hostibus peditatum, copias autem adese
 suas omnes, maturavit configere, mistisque in-
 ter equitatum cetratis, imperavit vt admitterent,
 quantum possent, equos, & concurrerent cum
 hostibus, ipse legiones prope induxit. Fugien-
 tium barbarorum Græci tergis inherentes, castra
 eorum cepere, multosque trucidauere. Hoc præliū
 tanti momenti fuit, vt non modò liberè depopula-
 rentur regis ditionem, verumetiam pœnas dan-
 tem Tissaphernem spectarent, improbum homi-
 nem & nationi Græcæ infestissimum. Siquidem
 misit confestim in eum rex Tithraustem, qui eum
 obruncauit, & apud Agesilaum egit, vt pacto fœ-
 dere remearet domum, misitque eam in rem le-
 gatos, pecuniam qui ei offerrent. Verùm respon-
 dit ille pacis penes ciuitatem suam arbitrium esse:
 se verò malle milites ditare, quàm ipsum ditescere,
 & haberi alioqui præclarum apud Græcos non
 dona, sed manubias referre ab hostibus. Quo Ti-
 thrausti tamen indulgeret, quòd Græcorum ho-
 stem puniuisset Tissaphernem, in Phrygiam inde
 signa mouit, viatico accepto ab eo triginta talen-
 torum, In itinere accepit à magistratibus vrbanis
 scythalm, qua delatum insuper ei classis imperium
 fuit. Hoc vnus omnium obtinuit Agesilaus, qui
 quum citra controuersiam maximus esset, omni-
 umque memoriæ suæ clarissimus, (vt etiam te-
 statur Theopompus) voluit tamen ex virtute
 potius quàm ex imperio gloriari. Atqui pecca-
 re est in eo visus, quòd præfecerit classi Pisandrum,
 qui, quum seniores & prudentiores præ-
 manu forent, non ducens publicæ vtilitatis ra-
 tionem, sed propinquitatem honorans, atq; ven-
 ditans se vxori, cuius erat Pisander frater, illi clas-
 sis præfecturam permiserit. At motis in Pharna-
 bazi prouinciam castris, non solùm in omnium
 rerum affluentia egit, verùm ingentem etiam
 pecuniam coegit: progressusque ad Paphlago-
 niam vsque regem Paphlagonum in se circum-
 egit Cotyn, qui amicitiam eius virtutis & fidei
 ipsius causa appetijt. Spithridates autem, vt pri-
 mùm à Pharnabazo desciiuit ad Agesilaum, assi-
 duus fuit profectiois & expeditionis eius comes.
 Erat huic venustissimus filius, cuius pueritiam-
 tum Agesilaus amore flagrabat, decora etiam
 filia virgo nubilis: Hanc impulit Cotyn Agesi-
 laus vt duceret: acceptisque ab eo equitibus mil-
 le & cetratorum duobus millibus, retrò in Phry-
 giam recessit. Vastauit prouinciam Pharnabazi,
 qui eum non expectauit, neque vidit præsidij,
 sed trahens secum plerasque res suas preciosas &
 charas, vitabundus cessit, castris modò huc mo-
 dò illuc mutatis, quousque confectatus Pharna-
 bazum Spithridates, adiuncto Erippida Sparti-
 atie, exiit eum castris, ac præda est omni potitus.
 Ibi acerbis interuersæ prædæ Erippidas scrutator,
 barbaros eam cogens reddere, omniaque inspi-
 cians & excutiens, asperauit Spithridatem, vt ex-
 templo cum Paphlagonibus Sardeis discederet.

οὐσις διείππου, πολὺ τὰ ἰπποκῶ λήποδρον· ἐπεὶ δὲ (ὡς
 παρὰ τὸν Ἀγησίλαον, ἦκεν εἰς τὸ πρὸς Σαρδῆς πεδῖον, ἡ-
 ναγκάζετο καὶ ἀποδιδῶν ἐκείνῳ αὐτὸν βοηθεῖν ὁ Τισσαφέρνης, καὶ
 τῆ ἰσχυρῶς διέλαστων διέφθρε πολλοὺς τῶν ἀτάκτως τὸ πε-
 δῖον πορρωτάτων. ὀνομάσας οὖν ὁ Ἀγησίλαος ἐπὶ τοῖς πάλαι-
 μοῖσις οὐκ ἔπειτα τὸ πεδῖον, αὐτὰς δὲ τῆς διωμάμεως ὁδοῦν ἀ-
 πεσιν, ἔσπευσε διαγωνίσασθαι καὶ τοῖς μὲν ἰπποδῶν ἀναμί-
 ξας τὸ πελάσσειν, ἐλαύνειν ἐκέλευσεν ὡς ἄρχισα καὶ παρὰ
 ὁμοῦ τοῖς ἐναντίοις, αὐτὸς δὲ ὄψις τῆς ὀπλίτας ἐπηγε-
 γημένους δὲ τῆς τῶν βαρβάρων, ἐπαχολοθήσαντες οἱ
 Ἕλληες ἐλαβον τὸ στρατόπεδον, καὶ πολλοὺς ἀπέκταν. Ἐκ τού-
 τῆς τῆς μάχης οὐ μόνον ὑποήρχεν αὐτοῖς ἀρχὴ καὶ φέρειν ἀ-
 δεῖας τῶν βασιλέως χάριν, ἀλλὰ καὶ δικαίως ὀπίσθιν Τισσα-
 φέρῳ δίδοιτα, μοχθηρὸν αἰδρα καὶ τῶν ἡρώων Ἕλληῶν
 ἐπαρθεσάτων. ἔπεμψε γὰρ ἀπὸ τῆς βασιλείας Τισσαφέρνην
 εἰς αὐτὸν, ὅς ἐκείνου μὲν τῶν κεφάλων ἐπέτεμε, τὸ δὲ Ἀγησί-
 λαον ἡξίου διαλυσαμένον ἀποπλῆν οἴκειδε, καὶ χρημάτα
 διδίδει αὐτῷ παρὰ τὸν ἐπέτεμε. ὁ δὲ τῆς μὲν εἰρήνης ἔφη τῶν πᾶ-
 λιν εἶναι κυρία, αὐτὸς δὲ πλουτίων τῆς στρατιῶν ἡδίστα
 μάλλον ἢ πλουτῆς αὐτοῦ. καὶ διῶς γε μὲν τοῖς νομίξιν Ἕλλη-
 νας καλὸν, οὐ δῶρα λαμβάνειν ἀλλὰ λαφύρα τῶν πο-
 λεμίων. ὁμοῦ δὲ τῶν Τιθηραίων χρηρίζεσθαι βουλόμενος, ὅτι
 τὸ κριτὸν ἐξήρῳ Ἕλληῶν ἐπετιμῶρη τὸ Τισσαφέρῳ, ἀπή-
 γαγν εἰς Φρυγίαν τὸ στρατόμαχον, λαβὼν ἐφόδιον παρ' αὐτῶν
 λ' ἄλαξας. καὶ καθ' ὁδὸν ὡν σκυτάλῳ δέχεται τῶν
 οἴκει τελευτῶν, κελδύουσαι αὐτὸν ἀρχὴν ἄμα καὶ τῆς ναυτικῆς.
 τῆς τὸ μόνον πᾶν ὑποήρξεν Ἀγησίλαος καὶ μέγιστος μὲν ἰὺ
 ὁμολογῶμενος, καὶ τῶν τότε ζώντων ὅτι Φαίεστος, ὡς εἶρη-
 κέ που καὶ Θεόπομπος· εἰαυτῶν γὰρ μὲν ἐδίδου δι' ἄρετιῶν
 φερῶν μείζον, ἢ ἀπὸ τῶν ἡγεμονίαι. τότε δὲ τῆς ναυτικῆς κα-
 τατήσας ἀρχὸντα Γείσανδρον, ἀμύρτειν ἔδοξε ὅτι παρὰ τῶν
 ῶν καὶ φερῶν μείζον παρῶντων, οὐ σκεψάμενος τῆς πα-
 τριδος, ἀλλὰ τῶν οἰκειότητι μὲν καὶ τῆς γυναικὶς χρηρίζο-
 μένος, ἧς ἀδελφὸς ἦν ὁ Πείσανδρος, ἐκείνῳ παρέδωκε τῶν
 ναυαρχίας αὐτὸς δὲ τὸ στρατὸν κατατήσας εἰς τῶν ὑπο Φαρ-
 ναβάζου τεταμένῳ χάριν, οὐ μόνον ἐπὶ ἀφθονοῖς δὴγε πᾶ-
 σιν, ἀλλὰ καὶ χρημάτα σιωπῆγε πολλὰ· καὶ παρὰ τῶν ἀρχῶν
 Παφλαγονίας· παρὰ τῶν βασιλέα τῶν Παφλα-
 γῶν Κότυν, ὅτι θυμῶσαντα τῆς φιλίας αὐτῶν δι' ἄρετιῶν
 καὶ πίστιν. ὁ δὲ Σπιθριδάτης, ὡς ἀποσῶς τῆς Φαρναβάζου
 τῶν φερῶν ἦλθε παρὰ τὸν Ἀγησίλαον, αἰεὶ σιωπαπέδη καὶ
 σιωπῶντα αὐτῶν κέλιον μὲν ὑπὸν ἔχων Μεγαβάτιν, οὐ
 παμδὸς ὄντος ἦρα σφοδρῶς Ἀγησίλαος καλῶν δὲ καὶ θυγα-
 τέρα παρῶντων ἐν ἡλικίᾳ γάμου. ταύτῳ μὲν ἔπεισε γῆμῳ
 τὸ Κότυν ὁ Ἀγησίλαος, καὶ λαβὼν παρ' αὐτῶν χιλίους ἰπποεῖς
 καὶ δεσχίλους πελάσας, ἀδῆς ἀνεχώρησεν εἰς Φρυγίαν, καὶ κα-
 κῶς ἐποῖε τῶν Φαρναβάζου χάριν, οὐχ ὑπομείνοντος ὁδοῦ
 πεισύντος τοῖς ἐρῶμασιν, ἀλλὰ ἔχων αἰεὶ τὰ πλείστα σιωπῶντα
 τῶν ἡμῶν καὶ ἀγαπητῶν, ἀνεχώρησεν καὶ ὑποέφθρη δῆσοτε ἀλ-
 λαχρῶς τῆς χάριν μὲν ἀπομείνοντος· μέγιστος οὐκ ἔλαφας
 αὐτὸν ὁ Σπιθριδάτης, καὶ λαβὼν Ἡεπιπιδῶν τὸ Σπαρτιάτιν,
 ἐλαβε τὸ στρατόπεδον, καὶ τῶν χρημάτων ἀπομείνοντος ἐκέρθη-
 σεν. εἶθα δὲ ἡ πικρὸς ὡν ὁ Ἡεπιπιδῶν δῆσοτῆς τῶν κλαπέν-
 των, καὶ τῆς βαρβαρῶν ἀνακρίτων ἀποπίπασθαι, καὶ πόρτε

ἐφορῶν καὶ διερῶν ὁμοῦ, παρῶντα τὸ Σπιθριδάτιν, ὡς τε ἀπελθεῖν ὄψις εἰς Σαρδῆς μετ' τῶν Παφλαγονίων.

τῷ λέγεται τῷ Ἀγησίλαῳ ἡμέσθαι πρῶτον αἰαρότατον.
 ἦρθε μὲν γὰρ ἀπὸ δαμάσκου ἀποβελήκως τῷ Σπιδριδά-
 τῷ, καὶ σὺ αὐτῷ διώματι σὺ ὀλίγῳ ἠγώετο τῷ Διφ-
 βολῇ τῆς μικρολογίας καὶ ἀελοθερίας, ἧς οὐ μόνον αὐτὸν
 ἀλλὰ καὶ τὴν πατρίδα κατὰ βούουσαν αἰεὶ παρέχειν ἐφιλοπι-
 μεῖτο. χωρὶς δὲ τῷ ἐπιφανῶς τέτῳ, ἐκινῆσεν αὐτὸν οὐ μετρίως
 ὁ τῷ πατρὸς ἔρωσ ἐσεσάμηνος, εἰ καὶ πρῶτον παρόντος αὐτῷ
 τῷ φιλοπείκῳ χρωόμενος, ἐπειρᾶτο νεανικῶς ἀπομάχεσθαι
 πρὸς τὴν ἐπιθυμίαν. καὶ ποτε τῷ Μεγαβάτου παρσιόχου
 ὡς ἀσασμῆρου καὶ φιλήσοντος ἐξέκλινε· ἐπεὶ δὲ ἐκείνος
 ἀγχιμδαῖς ἐπαύσατο, καὶ ὁ λοιπὸν ἀπώθει ἡδὴ παρσιόχου
 εἰ ἀγχιμδαῖς αὐτὸν καὶ μεταμελόμενος τῇ φυγῇ τῷ φι-
 λήματος ὁ Ἀγησίλαος, παρσιόχου τῷ γαμμάξῳ, ἡ δὲ πα-
 θῶν αὐτὸν ὁ Μεγαβάτης ἀπὸ γόματος οὐ φιλοφρονεῖτο. Σὺ
 γὰρ ἀπίος, (οἱ σιωπῆς ἔφασαν) οὐχ ἕσπας, ἀλλὰ ἔρεσας
 ὁ φίλημα τῷ κελεύ, καὶ φοβηθεῖς. ἐπεὶ καὶ νῦν ἀνέλθοι σι-
 πειδαῖς ἐκείνος ἐντὸς φιλήματος, ἀλλ' ὅπως αὐτῷ σὺ ἀ-
 ποδφιλιάσεις. χρόνον οὖν ἵνα παρὸς εἰσέλθῃς ἡμέσθαι ὁ Ἀγη-
 σίλαος καὶ Διφβόλου, Οὐδὲν (ἔφη) δεῖ πείθειν ὑμᾶς ἐκεί-
 νον. ἐγὼ γὰρ μοι δοκῶ τῷ αὐτῷ τὸν μάχην τὸν παρὸς τῷ φιλή-
 ματος ἀδῖον μάχεσθαι πάλιν, ἢ πρῶτον ὅσα τέταρτη χρο-
 σία μοι ἡμέσθαι. τοιοῦτος μὲν ἡ τῷ Μεγαβάτου παρόντος
 ἀπὸ τῆς γαμμάξου οὕτω παρὸς ἔρχετο, ὡς χαλεπὸν εἶπειν
 εἰ πάλιν αὐτὸν μεταμελόμενον καὶ φαιέντος, ἐνεκαρτέρησε μὴ
 φιληθῆναι. μὲν τῷ Φαρνάβαζος εἰς λόγους αὐτῷ σιω-
 πηθεῖν ἐθέλησεν, καὶ σιωπῆν ἀμφοτέρους ὡς ξένος ὁ Κυζι-
 κηὸς Ἀπολλοφάνης. παρὸς τῷ μὲν τῷ φίλῳ ὁ Ἀγησί-
 λαος, ἐλθὼν εἰς τὸ χωρεῖον, ἔσπετο σκιά τῷ πύλας οὐσῆς βαθείας
 κατὰ βούουσαν αὐτὸν, ἐν τῷ παρὸς ἐπέμεινε τὸν Φαρνάβαζον. ὁ δὲ
 ὡς ἐπῆλθε ἔσπετο βελήκων τῷ αὐτῷ κωδῖον μαλακῶν καὶ
 ποικίλων δαπέδων, ἀδεαθεῖς τῷ Ἀγησίλαον ἔτῳ κατακί-
 ληροι, κατὰ κλίην καὶ αὐτὸς ὡς ἔτυχεν ἐπὶ τῆς πύλας χαμᾶξ,
 καὶ παρὸς ἐδῆται γαμμάξην λεπτότητι καὶ βαθαῖς ἐνδεδυκῶς.
 ἀσασμῆροι δὲ ἀλλήλοις, ὁ μὲν Φαρνάβαζος σὺν ἡπόρῃ
 λόγων διέτριβεν, αἰετὸν δὲ πολλὰ καὶ μεγάλα Λακεδαιμονίοις
 χροσίμος γερῶν ἐν τῷ παρὸς Ἀθηνῶν πολέμῳ, νῦν δὲ
 πορσιόχου παρὸς αὐτῷ. ὁ δὲ Ἀγησίλαος ὄρων τῷ σὺ αὐ-
 τῷ Σπαρτιάτῳ παρὸς ἀγχιμδαῖς κῦπλον τῷ εἰς τῷ καὶ Διφ-
 βολῷ, (ἀδικούμενον γὰρ ἐώρων τῷ Φαρνάβαζον) Ἡμεῖς
 (εἶπε) ὡς Φαρνάβαζε, καὶ φίλοι οἵτις παρὸς βασιλέως,
 ἐχρώμεθα τῷ ἐκείνου παρσιόχου φιλικῶς καὶ ἐν πολέ-
 μοι γερῶντες, πολεμικῶς. ἐν οὖν καὶ σὺ τῷ βασιλέως κτη-
 ματων ὡρῶντες εἰ βουλόμενοι εἰκότως, δεῖ τῷ βλάπτουμε
 ἐκείνον. ἀφ' ἧς δὲ ἡμέρας σεαυτὸν ἀξιώσης Ἑλλήνων φίλον
 καὶ σύμμαχον μάλλον, ἢ δούλον ἡμέσθαι βασιλέως, τῷ
 τῷ νόμιζε τῷ φάλαγγα καὶ τῷ ὅπλα καὶ τῷ ναῦς καὶ πρῶ-
 τῷ ἡμᾶς, τῷ σὺν κτημῶν φύλακας εἶ, καὶ τῆς ἐλοθερίας,
 ἧς ἀπὸ καλὸν ἀνδρώποισ ὁδὸν ὁδὸν ζηλωτὸν ὄσιν. ἐκ τῷ
 του λέγει παρὸς αὐτὸν ὁ Φαρνάβαζος ἡ εἶχε Διφβόλου. Ἐγὼ
 γὰρ (εἶπε) εἰ μὲν ἀπὸν ἐκπέμψῃ βασιλέως στρατηγὸν, ἔ-
 σμεν μὲν ὑμῶν· εἰ δὲ ἐμοὶ παρσιόχου τῷ ἡγεμονίαν, ὁδὸν
 ἐλλείψω παρσιόχου ἀμυγόμενος ὑμᾶς καὶ κακῶς ποιῶν
 ἔσμεν ἐκείνου· τῷ δὲ ἀκρούσας ὁ Ἀγησίλαος ἦσθη, καὶ τῆς ὁδῆς αὐτῷ λαβόμενος καὶ σιωπῆσας, εἶπε (εἶ-
 πεν) ὡς Φαρνάβαζε τοιοῦτος ὢν, φίλος ἡμῶν ἡμῶν μάλλον ἢ πολέμιος. ἀπὸντος δὲ τῷ Φαρνάβαζου μὲν τῷ φίλῳ,
 ὁ ὡς ἔσπετο παρσιόχου παρσιόχου τῷ Ἀγησίλαῳ, καὶ μετῴων εἶπεν, Ἐγὼ σε ξένον ὡς Ἀγησίλαε ποιούμεν.

A Id Agefilao omnium dicitur faisse molestissimum.
 Nam cum dolebat, quod strenuum virum Spithri-
 datem, & cum eo non modicam manum amisisset,
 tum pudebat eum notæ fordidum & illiberalitatis,
 quibus non se solum, sed & patriam semper studue-
 rat præstare mundam. Extra hæc, quæ in propatulo
 erant, pueri illius instillatus amor eum pungebat nõ
 mediocriter: quanuis illo præfente tota animi con-
 tentione admodum validè eniteretur libidinē com-
 primere. Ac Megabate aliquãdo ad eum ad ipsum
 salutandum & osculandum, declinavit. Quum au-
 tem erubescens ille desisteret id facere, ac procul
 B deinceps salutaret eum, rursus indolenscens & pœni-
 tentia ductus, quod refugisset osculum, fingebat
 Agefilaus mirari quidnam causæ esset quamobrem
 non salutaret Megabates suauio. At tu, inquit, in
 causa es, familiares, qui non sustinisti, sed fugisti &
 formidasti formosi illius complexum. Nam nunc
 quoque inducetur ille, osculum ut tibi offerat, mo-
 do ne tu deterrearis ignavia. Ibi quum Agefilaus ali-
 quandiu cogitabundus & tacitus cõstitisset, Haud-
 quaquam est ille, inquit, a vobis inducendus. Ego
 enim illam de osculo pugnam iterum pugnare ma-
 lim, quàm omnia, quæcunque video, mihi fieri au-
 rea. Is erat Megabate præfente. Ab eius verò disces-
 su adeo flagrauit, ut non ausim dicere, si iterum transi-
 C tione facta in conspectum eius venisset, an comple-
 xu esset illius temperaturus. Inde Pharnabazus col-
 loquium eius petiuit. Congressum hospes utriusq;
 Cyzicenus Apollophanes conciliauit. Prior in lo-
 cum constitutum venit Agefilaus, ac sub vmbra in
 altam herbam se abijciens præstolatus est Pharnaba-
 zum, qui, postquã venit, villosis mollibusq; pellibus
 & versicoloribus sibi substratis tapetibus ita re-
 cumbentem erubescens Agefilaum, etiam ipse, li-
 cet veste mira subtilitate & tinctura esset amictus,
 neglectim humi decubuit. Vbi inter se consaluta-
 D uere, non defecit Pharnabazus iusta querimonia,
 quod qui Lacedæmonijs bello Attico multa præ-
 stitisset & grandia beneficia, nunc ab iisdem age-
 retur ferretur. Hic cernens Agefilaus, quos circa
 se habebat, Spartiatis caput in terram ex pudore de-
 mittentes & perplexos, quod immeritò violatum
 viderent Pharnabazum, Nos, Pharnabaze, inquit,
 & tunc amici regis vrebamur illius rebus familia-
 riter, & nunc facti hostes, hostiliter. Igitur te quo-
 que quum in mancipio conspiciamus esse velle re-
 gis, iure per te illum infestamus. At quo ex die Græ-
 corum malueris socius & amicus quàm servus re-
 E gis esse, hanc ducito phalangem, arma, classem, atq;
 nos omnes tuarum esse possessionum stipitatores &
 libertatis, sine qua nihil mortalibus honestum vel
 expetendum est. Inde Pharnabazus explicat ei
 mentem suam, Equidem, inquit, si ducem rex mi-
 serit alium, in partibus vestris ero: sin autem im-
 perium mihi credat, nullam ad vos repellendos
 & vexandos pro illo prætermittam industriam. His
 dictis delectatus Agefilaus est, dextramque illius
 complexus & confurgens, Quàm velim, Pharna-
 baze, inquit, is quum sis, amicus noster potius esses
 quàm hostis. Digressio cum amicis Pharnabazo, fi-
 F lius eius à tergo relictus ad Agefilaum accurrit, ar-
 ridensque, Hospitem ego te, inquit, Agefilae facio.

Simul iaculum, quod manu tenebat, ei donat. Accepit illud Agefilaus, incensusq; adolescentis specie & comitate, circumspexit adstantes, ecquis haberet quicquam, quo decorum & egregium adolescentem remuneraret. Ut equum aduertit Adei scribæ phaleris exornatum, eas repente detractas adolescenti donat, neque destitit in posterum eius meminisse. Imò postmodum quoque domo pulsum fratrum iniuria, atque in Peloponnesum profugum, magna cura fouit, & verò etià in amore præstitit aliquando ei studium suum. Amabat ille athletam adolescentem Athenis oriundum. Quum is vastus esset horridusque, atque ideo in periculo foret ne Olympijs rejiceretur, confugit ad Agefilaum Perfes, commendans ei adolescentem. Ille nolens vel hîc ei deesse, vix id magno negotio obtinuit. cæterà enim integer erat & rectus. Pro amicis prætextum existimabat esse nimium argutæ iustitiæ allegationem. Adscribitur ei epistola ad Idricea Carem huiuscemodi, Niciam, si nihil admisit, absolue, sin quida admisit, nobis absolute. omnino verò absolute. Atque in amicorum causis Agefilaus ferè is fuit. Nonnunquam tamen, si ex vsu esset, tempori se potius accommodabat, vt declarauit, cum tumultuosius castra moueret infirmum relinquens amicum. Nam quum precibus ille abeuntis imploraret opem, auersa facie, *Vt arduum est, inquit, simul miserari & sapere!* Id Hieronymus philosophus scriptum reliquit. Circumacto iam altero imperij anno ingens de Agefilao ad regem perlata fama est, ac mirifica existimatio eius continentia, candoris, & moderationis apud omnes erat. Tendebat enim, quum iter faceret, solus in sanctissimis delubris, ac quibus rebus paucos adhibemus arbitros, earum deos faciebat inspectores & testes. In tot militum millibus non temere torum videres quàm Agefilai obsoletiorum. Ita erat æstus & algoris patiens, tanquam solus ad varietates anni à Deo temperatas comparatus ferendas. Gratissimum Asiam incolentibus Græcis spectaculum erat, quum superbi, intolerabiles, diuitijsq; & delicijs diffuentes præfecti ducesq; timerent & venerarentur hominem in obsoleta inambulante lena, atq; ad vnum se concisum & Laconicum componeret conuerterentq; dictum. vt multis in mentē veniret Timothei vers. vsurpare.

Mars tyrannus, aurum Græcia non timet.

Mota Asia & passim ad defectionem spectante, quum ciuitates ibi ordinasset, resque publicas sine cæde & exterminatione hominū rectè composuisset, statuit progredi, ac reducto à mari Græco Marte, de vita cum rege & Ecbatanorum Susorumq; felicitate decertare, ac detrahere primū otium ei, ne sedens bella dispensaret Græcis, & corrumpere concionatores. Interea venit ad eum Epicydidas Lacon, qui Spartam bello implicatā graui annuntiauit, accersere ephoros ipsum, iubereque patriæ vt ferret opem.

Hem Græciam, tibi que parasti barbaras Clades.

Qui enim inuidiam istam coniurationemque & conspirationem Græcorum ciuilem appelles aliter? qui fortunā suam in sublime euolantem retraxerunt, armaque in barbaros infesta, & extorrem iam Græcia Martem iterum in viscera vertere sua.

ὄπλα πρὸς τὰς βαρβάρους ἐλέποντα, καὶ τὸν πόλεμον τῆς Ἑλλάδος ἤδη ἐξαρκισμένοι αὐτὸς εἰς ἑαυτὸς ἔτρεφαν.

καὶ παλὸν ἔχων ἐν τῇ χεὶρὶ δίδωσιν αὐτῷ. δὲ δὲ ἀμύμος οὖν ὁ Ἀγσιλάος, καὶ ἡδὲ τῆ τε οὐχὶ καὶ τῆ φιλοφροσυνῆ τῆ παιδὸς, ἐπιστάτης τῶν παρόντων, εἶπεν ἔχει τὴν τοιοῦτον οὐκ ἀπιδουῶμαι καλῶ καὶ ἡμεῖς δώρον ἰδῶν ἵππων Ἀδαίου τῶν γράφειος κερσομημῶν φαλάργις, καὶ τῶν ταπεινάτων ταπεινῶν δίδωσι. καὶ ὁ λοιπὸν οὐκ ἐπαύετο μεμνημένος, ἀλλὰ καὶ χροῖα παροῖσι τὸ οἶκον ἀποφρονηθέντος αὐτῶ καὶ φυγόντος ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν εἰς Πελοπόννησον, ἰσχυρῶς ἐπεμελήθη καὶ καὶ τῶν ἐρωτικῶν αὐτῶ σιμῶν ἐπελάσσει. ἡρώδη γὰρ ἀθλητῆ παιδὸς ἐξ Ἀθηνῶν ἐπεὶ ἵμεγας ὦν καὶ σκληρῶς οὐλυμπιασὶν ἐκινδυνῶσεν ἐκκρίθειναι, κατὰ φύσιν πρὸς τὸ Ἀγσιλάου ὁ Πέρσης, δεόμενος ὑπὸ τῶν παιδῶν. ὁ δὲ καὶ τῶν βουλόμηνος αὐτῶ γράφει οὐδὲν, μάλα μάλιστα διεπελάσσει οὐ πολλῆν περὶ ματαιῶν. ἄλλα μὲν γὰρ ἰὼ ἀκριβοῦς καὶ νόμιμος, ἐν ἵστοις φιλικῶς παρόφασιν ἐνόμιζεν εἶναι τὸν λίδου δὲ κακῶν. αἰαφύρεται γὰρ ὑπὸ τῶν οὐλοῦν αὐτῶ πρὸς Ἰδριεῖα τὸν Κάρεα τοιοῦτον, Νικίας, εἰ μὴ μὴ ἀδικεῖ, ἀφες. εἰ δὲ ἀδικεῖ, ἡμῖν ἀφες. Πάντως δὲ ἀφες. ἰὼ μὲν οὖν τοῖς πλείστοις τοιοῦτος ὑπὸ τῶν φίλων ὁ Ἀγσιλάος. ἐστὶ δὲ ὅπου πρὸς τὸν Συμφέρον ἐχρηστοῦ κακῶν καὶ μάλλον. ὡς ἐδήλωσεν ἀναζυγῆς αὐτῶν θυρωροῦ δειτέρως ἡρωδῆος, ἀσπείροντα κατὰ λιπῶν τὸν ἐρωδῶν. ἐκείνη γὰρ δεομένη καὶ καλοῦντος αὐτὸν ἀπείοντα, ἀποφραφῆς εἶπεν, ὡς χαλεπὸν ἐλεῖν ἄμα καὶ φροῖν. τῶν μὲν Ἰερώνυμος ὁ φιλόσοφος ἰσώρηκεν. ἡ δὲ ἵστοῦτος ἐπὶ αὐτῶ δούτερον τῆ φρατηρία, πολλὸν αὖτε λόγος ἐχρῆσεν τῶν Ἀγσιλάου καὶ δόξα θαυμαστῆ κατεῖχε τῆς τε φιλοφροσυνῆς αὐτῶ καὶ ἀπειρίας καὶ μετεωριότητος. ἐσκήυου μὲν γὰρ ἀποδῆμῶν καὶ αὐτὸν ἐν τοῖς ἀγνωσῶν τοῖς ἱστοῖς. ἀ μὴ πολλοὶ κατὰ οὐλοῦν ἀμύμοι περὶ τῶν ἡμῶν, τῶν τῶν θεοῖς ποιούμηνος ἐπόπτας καὶ μῆτρους. ἐν ἵστοῖς φρατῶν τῶν ἱστοῦτος, οὐ ραδίως αὐτῶ εἶδε φαντοῦτερον καὶ ἀπειλεῖρον ἱστοῦτος τῆς Ἀγσιλάου. πρὸς τε θαλάσσης οὐτῶ καὶ ψυχῆς εἶχεν, ὡς πρὸς μόνος αἰετῶν τῶν τῶν ὑπὸ θεοῦ κακῶν ὡραῖς πεφυκῶς. ἡ δὲ τῶν ἱστοῦτος τοῖς κατὰ οὐλοῦν τῶν Ἀσίων Ἑλλήσων ἦσαν οἱ παλαιὰ βαρῆς καὶ ἀφορητοὶ καὶ ἀφροῦντες ὑπὸ πλοῦτος καὶ ὑψηλῆς, ὑπαρχοὶ καὶ φρατηρῶν δειδίτες καὶ περὶ οὐλοῦντες ἀμύμοι ἐν τῶν τῶν περὶ οὐλοῦντα λιπῶν, καὶ πρὸς ἐν ῥῆμα βαρῆ καὶ Λακωνικῶν ἀμύμοι. τῶν εἰ αὐτοῖς καὶ μεταρρηματίζοντες. ὡς τε πολλοῖς ἐπὶ τῶν τῶν Τιμοῦτος λέγει, Ἀρης τυραννὸς χροῖον ἵστοῦτος οὐ δέδωκε καὶ ἐκείνη ἵστοῦτος Ἀσίας, καὶ πολλαχῶς πρὸς ἀποσασιν ὑπὸ φροῖντος, ἀμύμοι οὐλοῦντος τῶν αὐτῶ πόλεως, καὶ τῶν πολιτικῶν διχα φροῖντος καὶ φροῖντος ἀμύμοι ἀποδοῖς τῶν περὶ οὐλοῦντα ἵστοῦτος, ἐρωτικῶς πρὸς τῶν φροῖντος, καὶ τῶν πόλεμον ἀφροῦντος ἀπο τῆς Ἑλλωικῆς θαλάσσης, πρὸ τῶν σῶματος βασιλῆ καὶ τῆς ἐν Ἑκβατόμοις καὶ Σούτοις ἀδαμονίας ἀφροῦντος, καὶ ἀμύμοι πρὸς αὐτῶ τῶν φροῖντος, ὡς μὴ κατὰ οὐλοῦντος τῶν πόλεμον βαρῆ τῶν Ἑλλωικῶν, καὶ ἀφροῦντος φροῖντος τῶν δημαγωγῶν. ἐν τῶν τῶν ἀφροῦντος πρὸς αὐτὸν Ἑπικουδίδας ὁ Σπαρτιάτης, ἀπαγγέλλων ὅτι πολλὸν ἀμύμοι τῶν Σπάρτιων πόλεμος Ἑλλωικῶς, καὶ καλοῦσιν ἐκείνον οἱ ἑφοροὶ, καὶ καλοῦσιν τῶν οὐλοῦντος βοηθῆν. Ὁ βαρῆ ἀφροῦντος Ἑλλωικῶς κακῶ. ἰὼ γὰρ αὐτῶ δὲ τῶν φροῖντος ἐκείνον πρὸς εἶποι, καὶ τῶν τότε σύσασιν καὶ σῶνταξιν ἐφ' ἑαυτοῖς τῶν Ἑλλωικῶν; οἱ τῆς τύχης αὐτῶ φροῦντος ἐπελάσσει, καὶ τῶ

Prementibus autem eum & fatigantibus agmen A
Pharſalijs, quingentis equitibus ſecum impreſſio-
nem dare iuſſit in eos. Fuſis fugatiſque illis, tro-
phæum ſub Nartacio excitavit. Eam victoriam fe-
cit maximi, quod equitatum ipſe per ſe conſcri-
pſiſſet, atque hoc ſolo plurimum gloria equeſtri
elatos ſuperaffet. Hic Diphridas ephorus, qui
Sparta miſſus occurrit ei, præcepit vt conſeſtim
Bœotiam incurſaret. quod etſi facere maiore ap-
paratu poſt inſtituerat, non putavit tamen oblu-
ctandum magiſtratibus: verum ſignificavit ſuis
eam adeſſe diem, ob quam ex Aſia veniſſent: ac
duas cohortes de exercitu, qui circa Corinthum B
bellū gerebat, evocavit. Lacedæmonij, qui domi
erāt, pronunciauerūt honoris eius cauſa per præ-
conem, vt iuvenes, qui regi ferre vellent opē, no-
mina darent. Quum alacres nomina omnes edi-
diſſent, magiſtratus delectos quorum ætatem &
robur maximè probabant, quinquaginta miſere.
Agſilaus Thermopylis ſuperatis & peragrata
Phocide, quæ pacata erat, vt primū Bœotiam
attigit, ac circa Charoneam eſt caſtra metatus, ſi-
mul ſolem deficere lunatamque formam conſpe-
xit reddere & Piſandri fatum accepit à Pharna-
bazo & Conone apud Gnidum nauali prælio vi-
cti, tulit ſanè id cum illius, tum reipub. cauſa acer-
bè. ſed ne progredientibus ad pugnam militibus
torpor & formido inceſſeret, illis qui à mari vene-
rant diuerſa iuſſit nuntiare, victoriam fuiſſe illo
prælio nauali à Lacedæmonijs. Ipſe procedens
coronatus lati nuntij cauſa ſacrificauit, portio-
neſque ſacrificij miſit amicis. Poſtquam perue-
nit Coroneam, atque ibi ſimul hoſtes conſpexit &
ipſe conſpectus eſt, inſtruxit aciem, ac læuo cor-
nu permiſſo Orchomenijs, ipſe dextrum inuexit.
Thebani dextrum ipſi tenuerunt, ſiniſtrū Argiui.
Illa acie autor eſt Xenophon, qui ex Aſia reſſus
interfuit cōſlictui & ab Agſilao ſtetit, vt nunquā
vlla alia, pugnatum acriter fuiſſe. Nec habuit pri-
mus concurſus magnam conflictationem vel cer-
tamen, verum Thebani Orchomenios extemplo
auertere & Argiuos Agſilaus. Vtrique verò, vt
nuntiatum eſt ſiniſtra cornua laborare & dare
terga, conuerterunt eò ſe. Hic quum vincere ex-
tra aleam liceret ei, ſi concurrere frōte cum The-
banis ſuperfedere, & prætereuntium cædere terga
libuiſſet, ob nimios animos & peruicaciam in-
feſtus in illos perrexit, quò eos funderet fugaret-
que. Illi hunc non minus fortiter excipiunt, pu-
gnaturque tota acie acriter, ſed multo acerrimè
C
D
E
F
circa ipſum Agſilaum manipulo illo quinquagenario ſtipatū, cuius alacritas regi in loco fuiſſe videtur ſalutaris. Hic enim, quantumuis pugnaret ſtrenuè, atque pro eo ſe obijceret, illæſum quidem non valuit ſeruare, ſed faucium armis eius crebris lancearum & gladiatorum ictibus traiectis agrè vivum ſuſtulit, globoque pro eo facto, multos obtuncauit, multi ceciderunt viciffim ex hoc manipulo. Quia verò arduum erat Thebanos proſtigare, eò decurrere neceſſe habuerunt, quo noluerant initio. quippe panderunt illis aciem, ac ſe dimouerūt. Inde vt tranſiere, minus compositū iam inſequuti ſunt illorum agmen, atque id adorti ex latere carperunt, non tamen in fugam dedere. Verum Thebani ouantes victoria velut, quò ad ſe pertinere, inuicti ad Heliconam ſe receperunt.

τῶν Φαρſαλίων περὶ κειμένων αὐτῶν, καὶ κεκλιμένων δὲ
στράτευμα, πενταχοσίους ἵππεδον ἐμβολῆν κελύσας σὺν
αὐτῶν, καὶ βρεφάμνος, ἔφησε Ἑσπαγον ὑπὸ τῶν Νάρθακίω
καὶ τῶν Νικίου ὑπερηγάπησε ἐκείνῳ, ὅτι συνησάμνος ἰσ-
πικὴν αὐτὸς δι' ἐαυτῶν, ὑπὸ τῶν μὲν ἑφ' ἰπποικῆ φρο-
νοῦσας ἐκράτησεν. ἐν ταῦτα Διφρίδας οἴκτεν ἔφ' ἔργον ἂν
ἀπῆντησεν αὐτῶν, κελύων δ' ἔργον ἐμβολῆν εἰς τὴν Βοιωτίαν.
ὁ δ', ἔφ' ἔργον ἀπὸ μείζονος ἄρσενος ὑπερὶ τῆς ποιοῦσας
ἀνεσάμνος, ὅθεν ἔπειτα δεῖν ἀπειθεῖν τοῖς ἀρχοῖσιν, ἀλλὰ τοῖς
τε μὴ ἐαυτῶν ἔφ' ἔργον εἰς τὴν ἡμέραν ἐφ' ἡμ' ἔξ Αἰτίας
ἤκεισι, καὶ δύο μοίρας μετεπεμψατο τῶν ἐπὶ Κόρινθον στρα-
τηλομένων. οἱ δ' ἐπὶ τῆς πόλεως Λακεδαιμόνιοι ὑμῖντες αὐτὸν,
ἐκήρυξαν τῶν ἰών ἀπογραφεῶν τὸ βουλόμην τῶν βασι-
λέων βοηθεῖν. ἀπογραφεῶν δ' ἰπποικῆ φρονοῦσας, οἱ ἀρ-
χοντες πενήκοντα τῶν ἀκροστούτων καὶ ῥωμαλεωτάτων
ἐκλεξάμενοι ἀπέστειλαν. ὁ δ' Ἀγσιλαὸς εἰσὼ Πυλῶν παρ-
ελθὼν, καὶ δὲδύσας τὴν Φωκίδα φίλῳ οὔσας, ἐπεὶ τῆς
Βοιωτίας ἄρσενον ἐπέβη, καὶ ἐπὶ τῶν Χαμῶνδων κατεστρά-
τευσεν, ἅμα μὲν τὸ ἥλιον ἐκλείπειν καὶ γινόμενον μῆ-
νοσὶν ἠκατεῖδεν, ἅμα δ' ἠκροσε τεθνάνα Γείσανδρον, ἠπῆμέ-
νον ναυμαχίᾳ ἐπὶ Κνίδον ὑπὸ Φαρναβάζου καὶ Κόνωνος,
ἠγέρθη μὲν (ὡς εἰκὸς) ὅτι τῶν, καὶ ἀφ' ἑαυτῶν καὶ ἀφ' ἑαυ-
τῶν πόλιν. ὅπως δ' μὴ τοῖς στρατιώταις ὅτι μάχην βαδίζου-
σιν ἀθυμία καὶ φόβος ἐμπεση, τῶν ἀπὸ λέγειν ἐκείλῳ
τοῖς ἀπὸ τῆς ἀπῆντες ἠκροσε, ὅτι νικῶν τὴν ναυμαχίαν. καὶ
ἄρσενον αὐτὸς ἐστρατιωτικῶς ἐθύσεν ἀπῆντες, καὶ διέπεμπε
μείδας τοῖς φίλοις ἀπὸ τῶν τεθυμένων. ἐπεὶ δ' ἄρσενον καὶ
ἀρσενον ἐπὶ Κορινθίᾳ κατεῖδε τοῖς πολεμίοις καὶ κατώ-
φθῃ, παρετάξατο, δὲ οἱ ὀρχομῶνιοι δὲ δῶνον κέρως, αὐτὸς
δ' ὀρχομῶνιοι ἐπῆγε. οἱ δ' ὀρχομῶνιοι δὲ μὴ δδῆλον εἶχον αὐτοῖς, δ' ὁ
δῶνον Ἀργείοι. λέγει δ' τὴν μάχην ὁ Ξενοφῶν ἐκείνῳ,
οἴαντι ἐκ δῆλον τῶν πρώτων ἡμέρῳ καὶ παρῶν αὐτὸς ὁ Ἀγ-
σιλαὸς στυγαθῶν ἄρσενον, δὲ Αἰτίας ἀφ' ἑαυτῶν. ἠμὲν οὖν
ἄρσενον σύρραξις ἐκ ἔργον ὅτι ἠσμένον ὅθεν ἀγῶνα πολὺν, ἀλ-
λά οἱ τε ὀρχομῶνιοι καὶ τοῖς ὀρχομῶνιοι ἐβρεφάντο, καὶ τοῖς
Ἀργείοις ὁ Ἀγσιλαὸς ἐπεὶ δ' ἀκροσε ἀμφοτέρω ἄρ-
σενον πείξασα καὶ φάσιν, ἀπέστειλαν, ἐν ταῦτα τῆς νί-
κης ἀκινδύνου παρουσίας, εἰ τῆς καὶ ἔργον μάχης ὑφέσασα τοῖς
ὀρχομῶνιοις ἠγέρθη, καὶ παρῶν ἐπὶ μῶν ἄρσενον ἄρσενον, ὑπὸ
θυμῶν καὶ φιλονικίας ἐπῆντες ἐξ ἑαυτῶν τοῖς ἀδράσιν, ὡσαύτως
καὶ κέρως βουλόμην. οἱ δ' οὐχ ἠπῶν ἔργον ἀρσενον ἐδέξαν-
το, καὶ μάχην ἔργον, δι' ὅλου μὲν ἔργον τῶν στρατῶν, ἰσ-
ροσάτη δ' κατ' ἐκείνῳ αὐτὸν, ἐν τοῖς πενήκοντα τεταγμέ-
νον. ὦν εἰς κέρως ἔοικεν ἢ φιλονικία τῶν βασιλέων ἡμέρας
καὶ ἄρσενον. ἀρσενον ἄρσενον γὰρ ἐκείνῳ, καὶ ἄρσενον
διδυμόντες, ἀτρωτον μὲν ἐκ ἐδωθήσαν αὐτὸν φυλά-
ξαι, πολλὰς δ' ἀφ' ἑαυτῶν ὅπλων δδῆλῶν εἰς τὸ ἄρσενον πλη-
γὰς δδῆσαι καὶ ἔφασα, μόλις ἀπῆρσαν ζῶντα. καὶ συμ-
φράξαντες ἄρσενον αὐτῶν, πολλοὺς μὲν ἀπῆρσαν, πολλοὶ δὲ
ἐπῆσαν. ὡς δ' ἔργον ἔργον ἡμ' ὡσαύτως ἄρσενον
τοῖς ὀρχομῶνιοις, ἡμ' ἀπῆρσαν ὅθεν ἔξ ἀρσενον ἐκ ἐβού-
λοντο, ποιοῦσας. διέστησαν γὰρ αὐτοῖς τὴν Φαλαγγὰ καὶ διέ-
στησαν, ἔργον ἀπῆρσαν ἢ ἢ πορβουλόμην, ὡς δδῆλῶν ἀρ-
σενον καὶ ἄρσενον ἐκ πλάγιον ἔργον. οὐ μὲν ἔβρε-
φάν, ἀλλ' ἀπέκρυσαν οἱ ὀρχομῶνιοι τῶν ἑλκῶν, μέγα τῆς μάχης φρονοῦσας, ὡς ἀπῆρσαν καθ' αὐτοῖς γερνοῦσας.

Αγισίλαος δ', καὶ ἄρ' ὑπὸ τρευμαίων πολλῶν κακῶς ὄ-
 ραμα δ' ἀκείμνος, οὐ πρῶτον ἐπὶ σκηνῶν ἀπῆλθεν, ἢ φο-
 ρεῖδ' ἐνεβλήθη πρὸς τὴν Φάλαγγα, καὶ τὸς νεκροὺς ἰδὼν
 εἰς τὸ ὄπλων ὑπεκρομίσθη. ὅσοι μὲν τῶν πολεμίων εἰς
 τὸ ἱερόν κατέφυγον, πρὸς τὸ ἐκείλευσεν ἀφελθῆναι. πλησίον
 γὰρ ὄνεως ἔστιν ὁ τῆς Ἰωνίας Ἀθηνῶν καὶ πρὸ αὐτῶν Ἑπίμαον
 ἔστηκεν, ὁ πάλαι Βοιωτοί, Σπάρτωνος στρατηγούτος ἐπὶ αὐ-
 νικῆσαντες Ἀθηνῶν καὶ Τολμίδην ἀποκτείναντες, ἔστησαν.
 ἅμα δ' ἡμέρα βουλόμνος ἐξελέγετο τὸς Θεβαίους, ὁ Ἀγ-
 σίλαος εἰς ἀγματοχόωται, στρατοδοσάμην ἐκείλευσε τὸς
 στρατιώτας, αὐλῆν δ' ἐπὶ αὐλῆς, ἰσάμην δ' ἐπὶ χρομῶν Ἑπίμαον
 ὡς νενικησῆς. ὡς δ' ἔπεμψαν οἱ πολέμοι νεκρῶν ἀναίρεσιν
 αἰτουῦτες, ἐσπίσατο, καὶ τὴν νίκην οὕτως ἐκβεβαυσαμέ-
 νος, εἰς Δελφοὺς ἀπεκρομίσθη, Πυθίων ἀγρομῶν, καὶ τὴν τε
 πομπὴν ἐπέτελε τῶν θεῶν, καὶ τὴν δεκάτην ἀπέστειλεν ἐκ
 τῆς Ἀσίας λαφύρων, ἐκαστὸν τετρακκίον χρυσίου. ἐπεὶ δ'
 ἀπενόησεν οἴκαδε, πρὸς Φιλῆς μὲν ἕως ἄρ' οὗτοίς πολίτας
 καὶ πρὸς βλεπτοῦς ἀπὸ Ἰβίου καὶ τῆς διαίτης. οὐ γὰρ ὡς ἄρ' οἱ
 πλῆστοι τῶν στρατηγῶν κακῶς ἐπονηλθεν ἀπὸ τῆς ξένης, καὶ κα-
 κημῶν ὑπὸ ἀλλοτρίων ἐσθῆν, καὶ δεσποτῶν πρὸς τῶν
 οἴκων καὶ ζυγμοχῶν, ἀλλὰ ὁμοίως τοῖς μηδεπώποτε τῶν Εὐρώ-
 πων ἀφελθῆσιν τὰ παρῶντα ἡμῶν καὶ τέρων, οὐ δεῖπνον
 ἠλάξεν, οὐ λουτρῶν, οὐ στραπέας γυμνασῆς, οὐχ ὄπλων
 χρομῶν, οὐκ οἰκίας κατακλύει, ἀλλὰ καὶ τὰς ἑσπείρας ἀφῆκεν,
 οὕτως οὐσας σφόδρα παλαμάς, ὡς δοκῆν ἐπὶ τῶν ἐκείνας
 αὐτῶν ἐπέστηκεν Ἀριστόδημος. καὶ τὸ καίσαρον Φησὶν ὁ Ξενοφῶν
 εὐδὲν ἢ σιμνότερον ἐπὶ τῆς ἐκείνου θυγατρὸς ἢ τῶν ἀπῶν.
 Καίσαρον καὶ καλοῦσιν εἰδῶλα χρυσοῦν ζύλινα καὶ τετραγύ-
 φων, ἐν οἷς χρυσοῖς τὰς παῖδας ἐπὶ ταῖς πομπῆς. ὁ μὲν οὖν
 Ξενοφῶν ὄνομα τῆς Ἀγισίλαου θυγατρὸς οὐ γέγραφε καὶ ὁ
 Δικκίαντος ἐπηγαγῆσεν, ὡς μήτε τὴν Ἀγισίλαου θυ-
 γατῆρα, μήτε τὴν Ἐπαμεινῶνδου μήτερα ἐπιγινωσκόντων
 ἡμῶν. ἡμεῖς δ' ἄρομῶν ἐπὶ ταῖς Λακωνικαῖς ἀναγραφῆς ὀ-
 νομαζομῶν, γυμνασῆς μὲν Ἀγισίλαου, Κλεόραυ θυγατῆ-
 ρος δ', Ἀπωλίδην καὶ Περγλυτῶν. ἐστὶ δ' καὶ λῶν ἰδεῖν αὐ-
 τῶν κειμῶν ἀρῆν καὶ ἐν Λακεδαίμονι, μηδὲν τῶν ἀπῶν
 ἀφελθῆσαν οὐ μὲν ἀλλὰ ὄρων ἐπὶ οἷς τῶν πολιτῶν ἀπὸ
 ἰπποδρόμου δεικνύσας ἐπὶ ἡμῶν, καὶ μετὰ λαφύρων ὡς
 ἐπὶ τὴν ἀδελφίαν Κυνίσκων εἰς τὸμα καὶ ἴσασαν ὄλυμ-
 πιάσιν ἀγωνίσασθαι. βουλόμνος ἐκδείξασθαι πῶς Ἐλ-
 λησιν ὡς εὐδὲμας ἔστιν ἄρετῆς, ἀλλὰ πλούτου καὶ δαπνῆς,
 ἢ νίκης. Ξενοφῶντα δ' τὸ ἄρον ἔχων μὲν εἰς ἀσπιδόμο-
 νον, ἐκείλευσε τοῖς παῖδας ἐν Λακεδαίμονι τρέφειν μετα-
 πεμψάμενον, ὡς μαθησομῶν τῶν μαθημάτων τὸ καλλι-
 σον, δέχεσθαι καὶ ἀρῆν. τὸ δ' Ἀυσανδρου τετελευτηκότος,
 ἀπῶν ἐπαρῆσαν πολλῶν σιωπῶσαν, ἕως ἐκεῖνος ὄντος ἐπὶ μελ-
 θῶν ἀπὸ τῆς Ἀσίας, σιωπῆσεν ἐπὶ τῶν Ἀγισίλαον, ὡρμησεν
 αὐτὸν ἐξελέγειν οἷος ἕως ἄρ' οὗτοίς πολίτης. καὶ λόγον ἀγαθοῦς ἐν
 βίβλῳ ἀπολελθῆμῶν, (ὁ γέγραφε μὲν Κλέων ὁ Ἀλικαρ-
 νασσός, ἐμελλε δ' λέγειν ἀγαθῶν ὁ Λύσανδρος ἐν τῶν δῆμων
 πρὸς τῶν ἀγαθῶν κακῶν καὶ μεταστάσεως τῶν πολιτῶν)
 ἠθέλησεν εἰς μέσον ἐξείνεγκεῖν. ἐπεὶ δ' ἐπὶ τῶν γερῶντων
 τὸν λόγον ἀγαθοῦς, καὶ φοβηθεῖς τὴν δεινότητα, σιωπῶν μὲν τὸν
 Λύσανδρον ἀγορεύειν, ἀλλὰ τὸν λόγον μετὰ
 λον αὐτῶν συγκατορεύειν, ἐπέσθη καὶ καθεστῆσεν. τὸς δ' ὑπὸ
 ἐναρτομῶν αὐτῶν, φανερῶς μὲν οὐκ ἐβλάσθη, ἀλλὰ
 πρὸς τὸν μῶν δ' ἐπὶ τῶν ἀγαθῶν, ἐπεδείκνυε γινομῶν ἐν
 ταῖς δόξαις

A Agefilaus, quantumvis multitudine vulnerum cor-
 poris affecto, non prius in tabernaculum contulit
 se, quam ad aciem delatus mortuos vidisset in armis
 deportatos. Quotquot verò hostes ad fanum con-
 fugerunt, imperavit ut omnibus parceretur. Nam
 propè est Mineræ Itoniæ fanum, & pro eo trophæ-
 um, quod Bœotij quondã Spartone ductore quum
 fudissent ibidem Athenienses, interfecerantque
 Tolmidem, exererant. Prima luce Agefilaus, ad ten-
 tandum an certare Thebani haberent in animo,
 præcepit militibus ut tanquam victores coronas su-
 merent, tibia canerēt, excitarent & adornarent tro-
 phæum. Cæterū ubi petierunt hostes ut tollere mor-
 tuos liceret, dedit ijs inducias, constitutaq; eo mo-
 dō victoria, Delphos deportatus ad ludos Apollina-
 res, festum Apollini celebravit, ac decimam partem
 de manubijs Asiaticis, quæ centum talentorum erat,
 sacrauit. Redux in patriam mox in oculis fuit ciui-
 um, ex vitæque & victu suspiciendus. Neque enim
 (ut plerique omnes imperatores) alius quàm profe-
 ctus erat, peregrè redijt, vel alienis motu ritibus fa-
 stidiuit & reiecit domesticos, sed perinde ac illi nū-
 quam qui transmeauerant Eurotam, patrios colens
 & amplectens, non cœnam variauit, non balneum,
 non vxoris cultum, non ornatum armorum, non
 supellectilè, verum fores quoq; reliquit adeo vetu-
 stas, ut has easdem diceret, quas adiecerat Aristode-
 mus. Ac canathrum ait Xenophon nihilo fuisse illi-
 us filix quàm aliarum magnificentius. Canathra
 appellant gryphorum & tragelaphorum lignea si-
 mulacra, quibus puellas in rōpa transferunt. Xeno-
 phon verò nomē Agefilai filix non reliquit scriptū.
 Stomachatur autē Dicæarchus, quod neq; Agefi-
 lai filiam, neq; Epaminondæ cognoscamus genitri-
 cem. Nos verò in actis Laconicis Agefilai vxorem
 dictam Cleoram comperimus, filias Apoliam &
 Prolytam. Ad hæc hastam eius in hanc diem ser-
 uatam Lacedæmone videas, quæ nihil ab alijs dif-
 cedit. At verò quum cerneret nonnullos ciues,
 quod equos ad sacra certamina alerent, in pretio
 haberi & sibi placere, quo subijceret Græcorum
 oculis nullius virtutis esse, sed opum, sed sumptus,
 illam victoriam, sororem suam impulit Cyriscam,
 ut currum conscenderet & Olympijs certaret.
 Xenophonti illi sapienti, quem secum magno
 in honore habebat, liberos suos suasit ut acciret
 & Lacedæmone educeret, quod pulcherrima di-
 sciplina imbuerentur parendi & imperandi. De-
 functo Lyfandro quum factionem deprehendisset
 frequentem, quam ille, simulatque ex Asia re-
 gressus fuerat, conflauerat in Agefilaum, studuit
 ostendere qualis ille in vita ciuis fuisset. Ac quum
 orationem legisset in volumine relictam, quàm
 à Cleone Halicarnasseo scriptam, habere memo-
 riter statuerat Lyfander in concione de rebus no-
 uandis & reipublicæ mutatione, instituit eam
 in publicum proferre. Quam ubi legit quidam
 ex senibus, & veritus orationis nervos, suasit ne
 Lyfandrum refoderet, sed potius vnà cum illo ora-
 tionem defoderet, paruit acquieuitque. Aduersa-
 rios suos in aperto quidem non lædebat, sed efficie-
 bat ut semper illorum aliqui duces & rectores mit-
 terentur peregrè. Quorum detegendo in potestate

αἰετὴν δὲ καὶ οὐκ ἔδωκεν ὁ Ἀγχιλαῖος ὡς βοηθήσων· ἐπεὶ δὲ
 ἔγωγε περὶ τῶν ἀλλοτρίων, αὐτὸς εἰς Ὁμήριον ἦκε, καὶ τοῖς
 Βοιωτοῖς τότε παρελθεῖν κελύσας ἐρημάπιζεν. ὡς δὲ ἀν-
 θυβρίζοντες ὀκείνοι τῆς μὲν εἰρήνης οὐκ ἐμμένοντο, παρεθῆ-
 ναι δὲ ἠέλιον εἰς Κόρινθον· ὀργισθεὶς ὁ Ἀγχιλαῖος εἶπεν, Εἰ
 γε βούλεσθε τοῖς φίλοις ὑμῶν ἰδεῖν μέγα φρονιούτας ἐφ'
 οἷς διτυχοῦσιν, αὐτὸν ἀσφάδης ὑμῖν τὸ ἴσασθαι, καὶ
 τῶν ἀλλοτρίων αὐτοῖς τῆ ὑπεραίμα, τίω τε χάραν τῆς Κορινθίων
 ἔχρησε, καὶ πρὸς τὴν πόλιν αὐτὴν παρεσθλήθη. οὕτω δὲ τοῖς
 Κορινθίοις ἐξελέγχας ἀμύνεσθαι μὴ βολώντας, ἀφῆκε
 τὴν παρεσθίδην. αὐτὸς δὲ τοῖς ἀλλοτρίοις ἀσφάδης οὐκ ἔτι
 μόρους ἀναλαβὼν, ἀπήγχε εἰς Λακεδαίμονα πρὸς ἡμέρας
 ποιουμένων τῶν ἀλλοτρίων, καὶ πάλιν σκατοῖς τῶν ἀλλο-
 τρίων· ὅπως οἱ μισοῦντες καὶ βασκαίνοντες τῆς Ἀρκάδων
 μὴ ἔπιχαίρων. ἐκ τούτου χερσὶν ἰδίων τοῖς Ἀχαιοῖς, διέ-
 βαθεν εἰς Ἀκαρνανίαν στρατεία μετ' αὐτῶν, καὶ πολλὴν μὲν
 ἠλάσατο λείαν, μάχη δὲ τοῖς Ἀκαρνανῶσι οὐκ ἔθηκε. δεομέ-
 νων δὲ τῶν Ἀχαιῶν ὅπως τὴν χερσὶν ἀλλοτρίων, ἀφῆλθαι
 τὴν ἀσφάδην τῶν πολεμίων, βούλοισι ἔφη ποιήσιν. μέλλον γὰρ
 φοβηθήσασθαι τὸν πόλεμον αὐτοῖς, ἐὰν ἐσπαρδύλω τὴν γῆν
 εἰς ὄρας ἔχουσιν. ὁ καὶ συνέβη. τῶν ἀλλοτρίων γὰρ αὐτοῖς ἐπὶ
 αὐτοῖς στρατείας, διηλλάγησαν τοῖς Ἀχαιοῖς. ἐπεὶ δὲ Κόρινθον καὶ
 Φαρναβάζου τῆ βασιλείας ναυτικῶν θαλασσοκρατοῦντες,
 ἐπολιόρχουν τῶν ἀλλοτρίων τῆς Λακωνικῆς, ἐπιχρῆσθαι καὶ ὁ
 ἄστυ τῶν Ἀθωαίων, Φαρναβάζου χερσὶν δόντος, ἔδωκε
 τοῖς Λακεδαμονίοις εἰρήνην ποιῆσθαι πρὸς βασιλείαν καὶ
 πέμποισιν Ἀνταλκίδα πρὸς Τηλέβατον, ἀρχαῖα καὶ πα-
 ραιόματα τοῖς τῶν Ἀσίων κατοικουμένων Ἐμίνας ἑσθῶν
 ὡς ἐπολέμησεν Ἀγχιλαῖος, βασιλεὺς τῶν ἀλλοτρίων. ὅθεν ἦκε-
 σα συνέβη τῆς κακῆς τῆς Ἀγχιλαῖου μεταχρῆν.
 ὁ γὰρ Ἀνταλκίδα εἰς ἑστῶτος ἦν αὐτῶν, καὶ τὴν εἰρήνην ὡς ἄ-
 πύμτος ἔπραττεν, ὡς τὸ πολέμου τὸ Ἀγχιλαῖον αὐτοῖς,
 καὶ ποιούτος ἐδοξότατον καὶ μέγιστον. οὐ μὲν δὲ καὶ καὶ
 πρὸς τὸ εἰπόντα τοῖς Λακεδαμονίοις μηδίζον, ὁ Ἀγχι-
 λαῖος ἀπεκρίσατο, μᾶλλον τοῖς Μήδοις λακωνίζον. τοῖς δὲ
 μὴ βουλομένοις δεχέσθαι τὴν εἰρήνην, ἀπειλῶν καὶ κα-
 τὰ τῶν πολεμίων, ἠάνασεν ἐμμεῖναι πύμτος οἷς ὁ Πέρ-
 σης ἐδικαίωσε, μέγιστα δὲ τοῖς Θεβαίοις, ὅπως αὐτόνο-
 μον τὴν Βοιωτίαν ἀφέντες, ἀδενέσθου ἡρώωνται. δῆλον δὲ τῶ-
 πο τοῖς ὑπεροῖν ἐποίησεν. ἐπεὶ γὰρ Φοιβίδας ἔργον εἰργάσατο δέ-
 νον, ὡς ἀποιδάς, καὶ εἰρήνην τὴν Καδμείαν καταλαβὼν, καὶ πύμτος
 μὲν ἠγνάσκων οἱ Ἕλληες, χαλεπῶς δὲ ἔφραον οἱ Σπαρ-
 τιάται, καὶ μέγιστα οἱ Δαφροῦνοι τῶν Ἀγχιλαῖου, μετ'
 ὀργῆς ἐπιωθάνοντο τὸν Φοιβίδου, ἵνος ταῦτα κελύσαντος
 ἔπραττεν, εἰς ἐκείνον τὴν ἑσθῶν ἑσθῶντες· οὐκ ἄκη-
 σε τῶν Φοιβίδα βοηθῶν λέγειν ἀναφανδόν, ὅτι δὲ τὴν πρῶτην
 αὐτῆν, εἴπε χερσὶν ἑσθῶν. τὰ γὰρ Συμφέροντα τῆ Λα-
 κεδαιμόνι κελύως ἔχον ἀλλοτρίων, καὶ μηδεὶς κελύ-
 σῃ. καίπε τῶν λόγων πύμτος τὴν δικαιοσύνην ἀπέφαινε
 πρὸς τὸν τῶν ἀλλοτρίων ἀσφάδης μὲν γὰρ οὐδὲν ὄφελος εἶναι,
 μὴ παρούσης δικαιοσύνης· εἰ δὲ δικαιοῖ πύμτος ἡρώοντο, μη-
 δὲν ἀνδρείας δεύσασθαι. πρὸς δὲ τοῖς λέγειν, ὅτι ταῦτα
 ὀδοεῖ τῶν μετὰ βασιλεῖ, τὸ δὲ οὐκ ἔστιν ἐμοῦ (εἶπε) μείζων,
 εἰ μὴ δικαιοῖτερος, ὀρθῶς καὶ κελύως οἰόμενος δεῖν τῶν δικαιοῖ, καὶ
 κατὰ τὸν μέτρον βασιλικῶν, μετρεῖσθαι τὴν ἑσθῶν
 καὶ τὸν μείζωνος. ἦν δὲ τῆς εἰρήνης ἡρώοντος ἐπεμψεν αὐτῶν
 πρὸς ξενίας καὶ φιλίας ἑσθῶν ὁ βασιλεὺς,

ἡ παρρησία αὐτοῦ
 ἡσυχία

A Exilijt ergo prope ad opem his ferendam Age-
 filaus. Vbi cognouit rem transactam, ad fanum lu-
 nonis regressus accersit tunc Thebanos, eis que
 dicendi potestatem fecit. Qui quum reposita con-
 tumelia mentionem pacis nullam facerent, sed
 copiam peteret fieri sibi Conrinthum ingredien-
 di, indignatus Agesilaus respondit, Si utique ami-
 cos vestros auctis ex ipsorum rebus secundis ela-
 tos aspicere, id vobis cras tuto licebit. Itaq; assump-
 ptis his postero die secum fines Corinthioru eua-
 stavit, exercitumque ipsi admouit vrbi. Ita legatis
 quum ostendisset animum non esse sua tuēdi Co-
 rinthijs, dimisit eos. Inde receptis superstibus ex
 illa cohorte Lacedæmonem exercitum reduxit.
 B Castra ante lucem mouit, rursusque post tenebras
 metatus est, ne inuidi & obtrectatores Arcades in-
 sultarent ipsis. Hinc in Achæorum gratiam exer-
 citum cum ijs in Arcaniam traduxit, vnde gran-
 dem prædam fecit & Acarnanas acie fudit. Instan-
 tibus Achæis vt illic hybernans impediret, ne fa-
 cere hostes valerent sementem, contra ait se fa-
 cturum. Impensius enim formidaturos illos bel-
 lum, si cōsitum agrum in æstatem haberent. quod
 euenit. Nam mota iterum in eos expeditione fe-
 cerunt cum Achæis pacem. Vt Conon & Pharnabazus
 classe regia mare obtinentes vastauere
 C maritimam Laconiam, atque vrbs Atheniensis
 muro sepra est sumptum præbente Pharnabazo,
 visum Lacedæmonijs est pacificari cum rege, le-
 garuntque ad Teribazum Antalcidam, fœdissime
 & teterrime Asiaticos Græcos, pro quibus bellum
 gesserat Agesilaus, regi prodentes. Vnde conti-
 git Agesilao, vt haudquaquam illius infamiae ad
 eum contagio perueniret: siquidem erat eius An-
 talcidas inimicus, qui pacem hanc vel maxime
 vrūt, quod bellum Agesilaum amplificaret, illu-
 straret, & supra omnes extolleret. Verumtamen
 D ei qui dixit sentire cum Medis Lacedæmonios,
 respondit Agesilaus, imò Medos sentire cum La-
 cedæmonijs. Abnuentibus pacem approbare
 minitans & denuntians arma, omnes compulit
 assentiri ijs quæ rex postulauit, potissimum The-
 banorum causa, vt Bœotia immuni suis legibus
 permiffa efficerentur debiliores, quod postea ma-
 gis declarauit. Nam quum rem perpetrasset in-
 dignam Phœbidas, qui Cadmiam tempore pa-
 cis & amicitiae occupauit, omnes autem Græci
 stomacharentur, & iniquè id ferrent Spartiatæ,
 præcipuè verò alieni qui erant ab Agesilao roga-
 E rent infensi Phœbidam cuiusnam hoc iussu fe-
 cisset, in illum torquentes suspicionem: non du-
 bitauit defendens Phœbidam propalam dicere,
 ipsum factum, quatenus ex vsu foret, spectandum.
 Nam quæ essent è republica Lacedæmoniorum,
 ea, vt nemo mandet, debere vltro fieri, quanuis
 iustitiam in omni sermone decerneret omnium
 principem virtutum: siquidem fortitudinis, v-
 bi absit iustitia, nullum esse vsum. Quod si o-
 mnes iusti essent, nihil requiri fortitudinem. Ad
 illos qui ferebant id magno regi placere, Quid
 me ille est, inquit, maior, nisi sit iustior? rectè at-
 F que probè censens sicut regio modo iustitia ex-
 cellentiam metiendam maioris. Quas ei compo-
 sita pace rex de hospitio & amicitia misit literas,

non accepit, satis esse ferens amicitiam publicam, qua manente nihil opus fore priuata. Enimvero factis non semper tuebatur hanc opinionem, verum abreptus frequenter ambitione & contentione praesertim illa aduersus Thebanos, non modo Phœbidam seruauit, verumetiam ut crimen in se reciperet, Cadmiâque retineret imposito praesidio, induxit ciuitatem, regiminisque ac reipublicae Archiae & Leontidae, per quos ingressus Phœbidas fuerat & occupauerat arcem, permitteret arbitrium. Quare fuit protinus quidem suspicio facinus illud factum esse Phœbidæ, consilium verò Agesilai. At ea quæ insequuta sunt crimen reddiderunt confessum. Vt enim praesidium Thebani expulere, ciuitatemque asseruere in libertatem, insimulans illos, quod Archiam & Leontidam interemissent reuera tyrannos, verbo polemarchos, intulit ijs bellum: & Cleombrotus qui iam defuncto Agesipolide regnabat, in Bœotiam cum legionibus missus est. Agesilaus enim ætatis prætextu, quod à pubertate maior esset annis quadraginta, & militiæ vacationem lege haberet, illam defugit expeditionem, erubescens, qui paulo antè pro exulibus in Phliasios arma tulerat, nunc Thebanos videri tyrannorum gratia quaterere. Erat Lacon quidam Sphodrias factionis Agesilao aduersæ, Thespijs præfectus, vir haud iners aut degeneris animi, sed semper spei magis quàm mentis sanæ plenus. Hinc ingens affectans nomen, & Phœbidam existimans ex illo in Thebanos facinore illustrem & celebrem euasisse, longè pulchrius & splendidius adductus est esse, ex inopinato si terra adortus ipse Piræum occupauisset, ac mare Atheniensibus præcidisset. Hoc ferunt commentum Pelopidæ & Gelonis bœotarcharum fuisse. Submiserunt hi certos, qui facere se fingerent cum Lacedæmonijs. Illi Sphodriam celebrantes extollentesque, tanquam vnum tanto dignum opere incitauerunt & incenderunt eum ad rem suscipiendam prauam perinde atque illam & fœdam, verum audacia & fortuna destitutam: siquidem dies eum in campo Thriasio occupauit & illuxit, sperauerat autem tenebris aggredi Piræum. Caterùm vbi lumen ex templis quibusdam ab Eleusine conspexere milites, memòrant eos horrore & pauore obtorpuisse. Excidit & illi animus, vbi iam non poterat esse clam, raptaque modica præda, fœdè & deformiter recepit se Thespijs. Hinc accusatores Athenis Spartam missi. Verùm magistratus offenderunt accusatoribus in Sphodriam nihil opus habere, qui occupauerunt eum rei capitalis accessere. quod iudicium non est ausus ille expectare, quia iram formidabat ciuium, qui verecundia Atheniensium, ne affines viderentur illius iniuriæ, non minus se violatos simulabant. Erat Sphodriæ Cleonymus filius, cuius pueri etiamnum & forma florentis amore Agesilai filius Athidamus deperibat, ac cum illo tunc nimirum laborabat de patris periculo: sed adiuuare aperte & opem ferre, quod ex aduersarijs esset Agesilai Sphodrias, non habebat. Quem quum Cleonymus adisset, precibusque & lacrymis interpellasset vt placaret Agesilaum (illum enim præter ceteros esse ipsis formidabilem)

A *ὄκ' ἔλαβεν, εἰπὼν ἔξαρκεῖν τὴν κρινεὺς φιλίαν, καὶ μηδὲν ἰδίᾳς δεύσεσθαι, μὲν οὖν οὐκ εἰναι. εἰ δ' ἴσῃς ἔργοις, ὄκ' ἐπιταύτῃ διαφυλάττων τὴν δόξαν, ἀλλὰ τῇ φιλοτιμίᾳ καὶ τῇ φιλονεικίᾳ πολλαχῶς συνεκφερόμενος, καὶ μέγιστα τῇ πρὸς Θεβαίους, οὐ μόνον ἔστωσε τῷ Φοιβίδῃ, ἀλλὰ καὶ τὴν πόλιν ἐπέσειν εἰς αὐτὴν ἀναδέξασθαι τὸ ἀδίκημα, καὶ κατέχῃ τὴν Καδμείδην δι' ἑαυτῆς, τῆς δ' ἔργων καὶ τῆς πολιτείας Ἀρχίδαμ καὶ Λεοντίδην ἀποδείξαι κρείους, δι' ὧν ὁ Φοιβίδης εἰσηλθε, καὶ κατέλαβε τὴν ἀκρόπολιν. ἡ δὲ μὲν οὖν ἄλλοις ἐκ τούτων ὑπόνοια, Φοιβίδου μὲν ἔργον εἶ, βούλημα δ' Ἀγησιλάου, τὸ περὶ τὸν ἀδίκον αἰδῆσαι πρὸς τὸν ὁμοθυμαδὸν ἐποίησαν τὴν αἰτίαν. ὡς γὰρ ἔξεβαλον οἱ Ἀθῆναιοι τὴν φρουρὰν, καὶ τὴν πόλιν ἠλάττερον, ἐγκαλῶν αὐτοῖς ὅτι τῷ Ἀρχίδῳ καὶ τῷ Λεοντίδῳ ἀπεκτόνεσαν, ἔργῳ μὲν τυράννοις, λόγῳ δ' ἐπολεμήσαντες, ἔξι μὲν οὖν πόλεμον πρὸς αὐτοῖς, καὶ Κλείμετρος ἡδὴ βασιλεύων, Ἀγησιπόλιδος τετυχηκὸς εἰς Βοιωτίας ἐπέμφθη μὲν διωμέως. ὁ γὰρ Ἀγησίλαος, ὡς ἔτι τεταραχέντος γεγενησὶ ἀφ' ἧσθε, καὶ στρατείας ἔχων ἄφεσιν ὑπὸ τῆς νόμου, ἐφυγε, τὴν στρατηγίαν ἐκείνῳ ἀιχμωόμενος, εἰ Φλιασίοις ὀλίγον ἐμπαροθεν ὑπὸ φυγαδῶν πεπολεμηκῶς, αὐτῆς ὀφθῆσεται Θεβαίους κακῶς ποιεῖν διὰ τὸς τυράννοις. ἡ δὲ δὲ Λάκων Σφοδρίας, ἐκ τῆς ὑπερβαρῆς γαστρίδος τῷ Ἀγησιλάῳ, τετραμύριος ἐν Θεσσαίᾳ ἀρμοστῆς, ὄκ' ἀπολμος μὲν οὐδ' ἀφιλότιμος ἀνὴρ, ἀεὶ δ' ἐλπίδων μάλλον ἢ φρενῶν ἀγαθῶν μετῶς. οὗτ' ἐπιθυμῆν ὀνόματος μεγάλου, καὶ τῷ Φοιβίδῃ νομίζων ἐνδοξὸν γεγενῆσθαι καὶ ἀεὶ βίητον ἀπὸ τῶν ἀπὸ Θεσσεῶν ὁλομήματος, ἐπέσθη πολὺ κάλλιον εἶ, καὶ λαμπροτέρῳ εἰ τῷ Πύραμῳ καταλάβῃ δι' ἑαυτῆς, καὶ τῷ Ἀθῆναιῶν ἀφελῆτο τὴν γάλασαν, ἐκ γῆς ἀπαρεσδοκῆτος ἐπιθῶν.*

D *λέγουσι δ' ὅτι τὸ μνηστῆμα γινέσθαι τῆς ἀπὸ Πελοπίδου καὶ Γέλωνα βοιωτάρχων. ὑπεπέμψαν γὰρ οὗτοι λαοκωνίξιν πρὸς τοὺς ἀδίκους, οἱ δὲ Σφοδρίας ἐπαγωνιῶτες καὶ μεγαλυῖοντες ὡς ἔργῳ τηλικούτου μόνον ἀξίον, ἐπήσαν καὶ παρῶρμησαν ἀελέσθαι πρὸς τὸν ἀδίκον μὲν ὁμοίως ἐκείνῃ καὶ τῷ ἀνόμῳ, τὸ λῆμα δ' ἐκ τῆς εὐδαιμονίας. ἡ μὲν γὰρ αὐτὸν ἐν τῷ Θεσσαίῳ πεδίῳ κατέλαβε καὶ κατέλαμψεν, ἐλπίσαντα νυκτὸς πρὸς μίξιν τῷ Πύραμῳ. καὶ φῶς ἀφ' ἱερῶν ἕλων ἔλθον ἰδόντας, λέγουσι φείξαι καὶ ἀεὶ φόβους γινέσθαι τὸς στρατιώτας. αὐτὸς δ' ὁ δρᾶστος ἔξέπεσεν, ὡς ὄκ' ἐπιλάθῃ. ἡ δὲ καὶ ἕνα βραχέϊα δρᾶσιν ἡ δὲ μὲν, ἀιχμῶς ἀνεχώρησε καὶ ἀδύξως εἰς τὰς Θεσσαίας. ἐκ δ' οὗτου κατήγερε μὲν ἐπέμψθησαν εἰς Σπάρτην δὲ Ἀθῆναι, ἄσπονδον δὲ κατηγέρων μηδὲν ἐπὶ τῷ Σφοδρίας δεομένοισι πρὸς δέχοντες, ἀλλὰ θανάτου κρίσιν αὐτῶν πρὸς τὸν ἀδίκον. ἡ δὲ ἐκείνος ὑπομῆν ἀπέγνω, φοβούμενος τὴν ὀργὴν τῆς πολιτείας, ἀιχμωόμενος τὸς Ἀθῆναιοις, καὶ βουλομένοισι στυαδικεῖσθαι δοκεῖν, ἵνα μὴ στυαδικεῖν δοκῶσιν. εἶχεν οὖν ὁ Σφοδρίας υἱὸν Κλεωνύμου, οὗ πατρὸς ὄντος ἐπὶ καὶ κατὰ τὴν ὄψιν Ἀρχίδαμος ὁ Ἀγησιλάου τῷ βασιλέως υἱὸς ἦρα. καὶ τότε στυαδικεῖσθαι μὲν (ὡς εἰχὲς ἡ) κινδυνεύοντι αὐτῶν ἀπὸ πατρὸς, Συμπερατήρῳ δ' ἀμειβόμενος καὶ βοηθεῖν οὐκ εἶχεν (ἡ γὰρ ὁ Σφοδρίας ἐκ τῆς ἀφ' ἑρῶν τῷ Ἀγησιλάου) τῷ δὲ Κλεωνύμου πρὸς τὸν ἀδίκον, καὶ μετὰ δεικνύσας καὶ δακρύων ἐντυχόντες ὅπως τὸν Ἀγησίλαον ὄνομα πρὸς τὸν ἀδίκον, (μέγιστα γὰρ ἐκείνον αὐτοῖς φοβέσθαι εἶ)*

σεως καὶ δακρύων ἐντυχόντες ὅπως τὸν Ἀγησίλαον ὄνομα πρὸς τὸν ἀδίκον, (μέγιστα γὰρ ἐκείνον αὐτοῖς φοβέσθαι εἶ)

ἴς μὲν ἡ πέντατος ἡμέρας ἀδούμνος τὸ πατέρα καὶ δε-
 διῶς, σὺ πῆ παρὴκλούη. τέλος δὲ τῆς κρίσεως ἐγὼ οὐσίς, ἐ-
 πόλμησεν εἰπεῖν πρὸς τὸν Ἀγχιλάου ὅτι Κλεώνυμος αὐτὸν
 δεηθεὶν πρὸς τὸν πατέρα. ὁ δὲ Ἀγχιλάος εἰδὼς ἐράδιον τὸν Ἀρ-
 χίδαμον, οὐκ ἔπαυεν. ἰὼ γὰρ ὁ Κλεώνυμος δῖος ἐκ παίδων
 ἐπίδοξος, εἴ τις καὶ δῖος, αἴηρ ἔσεισται σπουδαῖος. οὐ μὲν
 ἐπέδωκεν ἡ τότε χρεῖσθαι ἢ φιλοφρονεῖν ἐλπίσται δεομένη
 τὰ πατρί. σκέψασθαι δὲ φήσας ὅτι καλῶς ἔχει καὶ περὶ πόν-
 τως, ἀπῆλθεν. ἀδούμνος οὖν ὁ Ἀρχίδαμος, ὅτε ἐλίπε τὸ
 πρὸς τὸν Κλεώνυμον, καὶ τὸν εἰσὼς πολλάκις τὸ τοῦ
 ἡμέρας ποιῆν πρὸς τὸν ἐκ τούτου κακῆνοι ἔα καὶ τὸ Σφο-
 δρίαν μᾶλλον ἀπέγνωσαν. ἄλλοι οὐ τῶν Ἀγχιλάου φί-
 λων Ἐτυμοκλῆς ἐν ἡνι χρινολογία πρὸς αὐτοῖς, ἀπεγύ-
 μνωσε πῶν γνῶμην τῆς Ἀγχιλάου. ὁ μὲν γὰρ ἔρριον ὡς ἐν
 μαλιστα φέρειν αὐτὸν, δῖος γὰρ αὐτὸν τὸ Σφοδρίαν ἀγα-
 θοὶ ἠγάσθαι, καὶ πῶν πόλιν ἔχει, τοιούτων φρασιῶν διο-
 μῆν. τοῖσι γὰρ ὁ Ἀγχιλάος ἐκάστοτε τοῖς λόγοις ἐποίητο
 πρὸς τῆς δίκης, τὰ πατρί φέρειν βουλόμηνος. ὡς τε καὶ
 τὸν Κλεώνυμον δῖος ἀγάσθαι πῶν σπουδῶν τῆς Ἀρχι-
 δάμου, καὶ τοῖς φίλοις τῆς Σφοδρίας φαιρούμενος ἢ βοη-
 θῆναι. ἰὼ δὲ καὶ φιλότεχνος ὁ Ἀγχιλάος ἀφ᾽ ὀφθαλμοῦ καὶ
 πρὸς ἐκείνου τὸ τῆς παιδείας λέγειον, ὅτι μικροῖς τοῖς παι-
 δίοις οὐσι καλῶν πρὸς ὀφθαλμοῦ, ὡς τὸν ἴππον, οἴκει σιμῆ-
 παιζῆν. ὁ φησὶ δὲ τὸν ἴππον τῶν φίλων, παρεκείλη μὴ δε-
 νὶ φέρειν πρὶν αὐτὸν καὶ αὐτὸς πατὴρ παίδων γῆραι. ἀπο-
 λυθεὶς δὲ τῆς Σφοδρίας, καὶ τῶν Ἀθηνῶν ὡς ἐπυθοντο
 πρὸς πόλεμον τραπεζιῶν, σφοδρὰ κακῶς ὁ Ἀγχι-
 λάος ἤκουσε, διὲν ἔπιθυμῆν αὐτοῦ καὶ παιδαγωγῶν δούκων
 ἐμποδῶν, γὰρ ἐναι κρίσις δίκης, καὶ πῶν πόλιν παροῦσαν
 ἀπειργάσθαι πρὸς ἀνομιμαῖων τηλικούτων εἰς τοῖς Ἑλλη-
 νας. ἐπεὶ δὲ τὸν Κλεόμβροτον οὐχ εἴωρα πρὸς τὸν ὄντα
 πολεμεῖν τοῖς Θεβαίοις, οὕτω δὲ χαρῆν τὸν νόμον εἰσάσας ὅτι
 πρὸς τὸν ἐγρήτο πρὸς τῆς φρατείας, αὐτὸς εἰς Βιωτίαν ἐπέ-
 βλεψεν ἢ δὴ, καὶ κακῶς ἐποίησεν τοῖς Θεβαίοις, καὶ πάλιν ἀντέ-
 πασεν. ὡς τε καὶ τραπεζιῶν αὐτὸς ποτὶ, τὸ Ἀντακίδην
 εἰπεῖν, Ἡ καλὰ διδασκάλια πρὸς Θεβαίων ἀπολαμ-
 βάνης, μὴ βουλομένης αὐτοῖς μὴ δὲ ἔπισημοῖς, μέγε-
 ρα διδάξας. τὰ γὰρ ὅτι Θεβαίοις αὐτοῖς εἰαυτῶν πο-
 λεμικωτάτοις τότε γνέσθαι φασὶ, ταῖς πολλαῖς φρατείας
 τῶν Λακεδαιμονίων ἐπ᾽ αὐτοῖς, ὡς τὸν ἐγυμνασασαμένους, δὲ
 καὶ Λυκέρητος ὁ παλαιὸς ἐν ταῖς καλομένης τριῶν ῥή-
 τρας ἀπέπειπε μὴ πολλάκις ἐπὶ τοῖς αὐτοῖς φρατεῖν, ὅπως
 μὴ πολεμεῖν μαθητῶν. ἰὼ δὲ καὶ τοῖς Συμμάχοις τῶν
 Λακεδαιμονίων ἐπαρῆς ὁ Ἀγχιλάος, ὡς δὲ ὁ δὲ ἐγ-
 κλησε δημοσίον, ἀλλὰ θυμῶν καὶ φιλοεικία πρὸς Θε-
 βαίους ἀπολέσται τῶν. ὁ δὲ οὖν ἐλεγε δεικνύοντες φη-
 ρέσθαι, δούρα κακῶς καὶ ἔκαστον ἐναυτὸν ὀλίγοις ἔ-
 σούτοι στωακλουσιῶντες. εἴη δὲ λέγεται τὸν Ἀγχι-
 λάου, ὅτε ἐλέγξαι βουλόμηνον αὐτῶν τὸ πλῆθος, ἔα δὲ
 μηχρήσασθαι. πρῶτα ἐκέλευσε καθίσαι τοῖς Συμμά-
 χους μετὰ ἑλλήνων ἀναμεμειγμένοις, ἰδίᾳ δὲ τοῖς Λα-
 κεδαιμονίοις ἐφ᾽ ἑαυτῶν. εἶπε ἐκήρυξε τοῖς κρημῖς
 ἀφ᾽ ἑαυτῶν πρὸς τὸν. ὡς δὲ ἀνέστησαν οὗτοι, δούρα ἐ-
 κήρυξε τοῖς χαλκῖς, εἶτα τέκτονας, ἐξῆς καὶ οἰκιστοῖς,
 καὶ τῶν δῖων τεχνῶν ἐκάστην. πρῶτα οὖν ὀλίγοι δεινὸν ἀνέστησαν οἱ Σύμμαχοι, τῶν δὲ Λακεδαιμονίων ὁ δὲ

Atres aut quatuor dies verecundia & timore pa-
 rentem tacitus affectatus est. Tandem instante
 iudicij die sustinuit exponere Agefilao Cleony-
 mum supplicem sibi pro patre fuisse. Agefilaus
 (licet eum amare sciret Archidamum) non pro-
 hibuit: quippe Cleonymus mox à puero spem
 de se, si quis alius, præbuerat magnæ virtutis. Nul-
 lam tamen bonam vel benignam spem oranti de-
 dit filio: tantum consideraturum ostendit se
 quid rectè ac honeste facere posset: atque ita abs-
 cessit. Itaque verecundia Archidamus intermi-
 sit Cleonymum inuisere, quanuis id quotidie
 B facere creber soletet. Sic amici quoque Spho-
 driæ salutem eius magis pro deposita habuere.
 quoad ex Agefilai amicis Etymocles in collo-
 quio quodam sententiam illis aperuit Agefilai:
 factum enim illum quam maxime improbare,
 alioqui strenuum virum habere Sphodriam ac
 civitatem cernere talium virorum desideran-
 tem. Hac oratione vbique Agefilaus in gra-
 tiam filij sui de iudicio utebatur. Vnde mox
 studium Cleonymus percepit Archidami, &
 necessarij Sphodriæ sumpto animo ei iam præ-
 stò fuere. Fuit indulgens pater supra modum A-
 gesilaus. de quo huic ludum commemorant,
 cum paruis liberis in arundine quasi equitan-
 tem domi colludere solitum. Conspectus autem
 ab amico quopiam, oravit necui id prius enun-
 tiaret quam ipse liberorum pater foret. Abso-
 luto Sphodria, Atheniensibusque, vbi rem in-
 tellexere arma sumentibus, laceratus est maio-
 rem in modum Agefilaus probris, qui ob impor-
 tunam & puerilem libidinem intercessisse iusto
 iudicio videretur, atque civitatem tantis in Græ-
 cos admissis flagitijs alligasse. Porto collegam re-
 gni Cleombrotum, quia minus propensum ad
 bellum cum Thebanis gerendum cernebat,
 C mox lege, cuius nuper præsidio prætenderat va-
 cationem, abiecta, Bœotiam ipse incurrit, Bœo-
 tijque clades intulit & vicissim ac cepit. Hinc
 quum vulnere aliquando fuisset affectus, An-
 talcidas, Næ tu præclaram, inquit, mercedem
 refers à Thebanis, qui inuitos & ignaros do-
 cuisti pugnare. Et profecto bellaciores ferunt
 tunc Thebanos quam vnquam aliàs euasisse,
 compluribus Lacedæmoniorum in ipsos expe-
 ditionibus velut tritos. Quapropter in tribus
 rhetris appellatis interdixerat Lycurgus priscus
 in eisdem identidem bellum moueri, ne bel-
 lare addiscerent illi. Flagrabat item apud so-
 cios Agefilaus inuidia, quòd nulla quidem pu-
 blica offensa, sed felle quodam atque ambitio-
 ne euertere quæretet Thebanos. Fremebant
 autem nulla premente necessitate ita enecari se,
 qui huc atque illuc singulis annis paucos tam
 multi sequerentur. Hic Agefilaum memorant
 ad detegendum eorum numerum hoc machi-
 natum: Omnes socios iussit promiscuè con-
 sidere, seorsum autem Lacedæmonios solos,
 inde pronuntiari vt figuli primi exurgerent.
 vbi hi consurrexere, mox excitauit fabros tra-
 F frios, hinc materiarios, post ædificatores, & re-
 liquos per singula artificia. Ita cuncti pro-
 pè socij surrexerunt, ex Lacedæmonijs nemo

καὶ τῶν δῖων τεχνῶν ἐκάστην. πρῶτα οὖν ὀλίγοι δεινὸν ἀνέστησαν οἱ Σύμμαχοι, τῶν δὲ Λακεδαιμονίων ὁ δὲ

τῆ ὃ πέμπτῃ τῆς Ἑκατομβάωνος ἠπλήθησαν ἐν Λακεδαίμονι, ἡμερᾶν εἴκοσι Διὰ γυμνασίων. ἀπέθανον ὃ χίλιοι Λακεδαίμονιοι, καὶ Κλεόμβροτος ὁ βασιλεὺς, καὶ παρ' αὐτῶν οἱ κρείττοις τῆς Σπαρτιατῶν. ἐν οἷς καὶ Κλεώνυμον φασὶ τῆς Σφοδρίου, τῆς καλῆς, τοῖς πεσόντα παρὰ τῆς βασιλείας, καὶ Ἰσταυπάκις Ἰξάναςάντα, καὶ μαχόμενον τοῖς Θεβαίοις, ἀποθανεῖν. Συμβαίποτος ὃ τοῖς τε Λακεδαίμοις πλάσματος ἀπερσεδοκίτου, καὶ τοῖς Θεβαίοις παρὲς δόξαν ἄτυχίματος, οἷον οὐ γέροντες ἀγῶνις Ἑλλήσιοι παρὲς Ἑλλήνας ἀγωνισαμένους, ὅσθεν αὐτοῖς ἠπλήθησαν ἡλωση τῆς ἀρετῆς καὶ ἠγάθη τὴν ἠπλημύλιον πόλιν ἢ τὴν νικῶσαν. ὁ μὲν γὰρ Ξενοφάνησι, τῆς ἀγαθῆς ἀνδραγαθίας πρὸς τῆς ἐν οἴκῳ καὶ παιδιᾷ φωνᾶς καὶ Διὰ τελευτᾶς ἀξιωματικῶν ὀρθῶς λέγων. ἐστὶ οὐχ ἠπλήθησαν ἀλλὰ καὶ μάλλον ἀξιωματικῶν καὶ θαυμάσια τῆς ἀγαθῆς ἀνδραγαθίας τῆς τύχης παρὰ τῆς καὶ λέγουσι διδραχμονοῦτες. ἔτυχε μὲν γὰρ ἡ πόλις ἐορτὴν ἀγροῦσα, καὶ ξένων οὐσα μεσση (γυμνοπαιδιᾷ γὰρ ἦσαν ἀγωνιστῶν ἡρώων ἐν τῇ θαλάσσῃ) παρήσαν διὰ τὸ Λακεδαίμονι οἱ τὴν Συμφορᾶν ἀπαγγέλλοντες. οἱ ὃ ἔφοροι, καὶ παρ' αὐτῶν ὄντος καταφρονῶντος ὅτι διέφθαρται τὰ παρὰ γυμνασίων, καὶ τὴν ἀρχὴν ἀπολωλέκασι, οὐτε χορὸν ἐξελθεῖν εἶασαν, οὐτε ὄρχημα τῆς ἐορτῆς μεταβολῆν τὴν πόλιν. ἀλλὰ καὶ οἰκίαι τῆς τεθνεώτων τοῖς παρὰ γυμνασίων τὰ ὀνόματα πέμψαντες, αὐτοῖς τὰ παρ' αὐτῶν τὸν ἀγῶνα τῆς χορῶν ἐπὶ τῆς ἀμαρτῆς ἡμέρας φαιερῶν ἢ δὴ γεροντότων πᾶσι τῆς τε θύραθεν καὶ τῆς τεθνεώτων, οἱ μὲν τῆς τεθνεώτων πατέρες καὶ κηδεστέες καὶ οἰκεῖοι καταβαίνοντες εἰς ἀγροῦς, ἀλλήλοισ ἐδδξιοῦντο λιπαροῖς τὰ παρὰ γυμνασίων, φρονήματος μεσση καὶ γήριος. οἱ ὃ τῆς τῶν ἀγῶνων ὡς παρ' ὅτι πέρι, μὲν τῆς γυμνασίων οἱ καὶ διέτελλον. εἰ δέ τις ἄλλος ἀνάγκης παρὲς εἴη, καὶ γήριος καὶ φωνῆ καὶ βλέμματι ἀπεινός ἐφαίνετο καὶ συνεσαλμένος. ἐπὶ ὃ μάλλον τῆς γυμνασίων ἰδὲν ἴω καὶ πηγάσαι, τὴν μὲν ζῶν. Διὰ παρὰ γυμνασίων ἡνὸν ἀπὸ τῆς μάχης, κατηφῆ καὶ σιωπηλίῳ τῆς τῆς περὶ τὴν ἀγῶνα λεγόμενων, ἐν τε τοῖς ἱεροῖς ἀγῶνις αἰατρεφομένης, καὶ παρὲς ἀλλήλους ἰσχυρῶς καὶ φιλοῦμος βαδίζουσας. οὐ μὲν ἀλλὰ τοῖς πολλοῖς, ὡς ἀφίσαντο μὲν οἱ σύμμαχοι, παρὰ γυμνασίων ὃ νενικηκώς Ἑπαμεινώνδας καὶ μεγαλοφρονῶν ἐμβολῆν εἰς Πελοπόννησον, ἔπειτα τῆς χρησιμῶν ἐπέσειε τότε, παρὲς τὴν χολοπῆτα τῆς Ἀγισιλάου, καὶ δις θυμῶν πολλῆ, καὶ πλοῖα παρὲς ὃ θεῖον, ὡς Διὰ τῆς παρὰ γυμνασίων κακῶς τῆς πόλεως, ὅτι τῆς ἀπὸ τῆς βασιλείας ἐκβαλόντες, εἴλοντο χολὸν καὶ πεπληρωμένον. ὁ πηρὸς μάλλον αὐτοῖς ἐδίδασκε φράζεσθαι καὶ φυλάττειν τῆς δαμόνιον. Διὰ ὃ τὴν ἀπὸ τῆς διώαμιν αὐτῆς καὶ ἀρετῆς καὶ δόξαν, οὐ μόνον ἐξέρωντο βασιλεὺς καὶ στρατηγῶν τῆς καὶ πόλεμον, ἀλλὰ καὶ τῆς πολιτικῶν ἀποειῶν ἰατρῶν καὶ διατητῆ τοῖς ἐν τῇ μάχῃ καταδφλίασαν, οἱ αὐτοῖς φέσαντας ὀνομάζουσιν ὀκνοῦντες τῆς ἐκ τῆς νόμον ἀπμίας παρὰ γυμνασίων, πολλοῖς οὖσι καὶ διωαπῆς, φοβούμενοι νεωτερισμὸν ἀπὸ αὐτῆς. οὐ γὰρ μόνον ἀρχῆς ἀπείρρηται πάσης, ἀλλὰ καὶ διωαπῆς ἡνὸν τῶν γυμνασίων καὶ λαβῆν, ἀδύξον ὅτι. παρὰ ὃ ὁ βουλευόμενος αὐτοῖς τῆς ἐπιτηδεύοντων. οἱ ὃ καρπεροῖς παρὲς οἰκῶντες ἀρχηγοῖς καὶ ἀπεινοῖς, πρὸς βωνῆς τε παρὰ γυμνασίων χρώματος βαπτῶν φοροῖσι, καὶ ξυρῶνται μέγας τῆς ἀπμίας, μέγας ὃ φέφοροι. δεινὸν οὖν ἦν τοῖς οὗτοις ἐν τῇ πόλῃ παρὲς πολλοῖς, ὅσων ὀλίγων δεομένων στρατιῶν. καὶ νομοτέτω ἀμεγῶνται τῆς Ἀγισιλάου. ὃ ὃ μὴτε παρὰ γυμνασίων ἢ, μὴτε ἀφελῶν, μὴτε μεταγρᾶφας, εἰσῆλθεν εἰς ὃ πλῆθος τῆς Λακεδαίμονιων καὶ φήσας

A Hecatombæonis quinta dierum intervallo viginti apud Leuctra cæsi sunt. vbi mille Lacedæmonij cecidere, & rex Cleombrotus, circaque eum Spartiarum fortissimi quiqu; in quibus Cleonymū Sphodriæ aiunt illum formosum, quum ter ante regis pedes concidisset, totiesque erexisset se, cum Thebanis pugnantem occubuisse. Hac ictis inexpectata clade Lacedæmonijs, & Thebanis secunda ad gloriam fortuna vsis, qualis certantibus contra Græcos Græcis nulla obtigerat alia, nihilo minus commendares & admirareris victæ ciuitatis quàm victricis virtutem. Quippe habere Xenophon ait bonorum virorum vel per vinum & ludum missas voces iocosque aliquid memoratu dignum, & recte dicit. Est verò non minus, imò magis, operæpretium contemplari & perpendere bonorum virorum in dictis & factis reflante fortuna decorâ constantiam. Fortè festum diem agitabat ea ciuitas, & peregrinis referta erat. Nam ludi gymnici edebantur certantibus in theatro choris, quum ex Leuctris nuntij cladis adfuerunt. Ibi ephori, quanuis ilicò perspicuum foret actum de summa rerum & amissum esse imperium, neque egredi chororum permisere, neque formam immutari à ciuitate festi: verum missis domum cætorum ad propinquos nominibus ipsi ludos & certamen chororum curauerunt. Postridie manè quum iam omnibus constaret qui incolumes essent & qui occubuisent, defunctorum genitores affines & propinqui in forum descendere, consalutantes inter se vultu exporrecto, animoque erecto & hilari: superstitum, sicut in luctu cum fæminis domi se continuerunt. Si quem necessitas in publicum subigeret prodire, cum & habitu & voce & obtutu demissum videres contractumq;. Multo magis inter mulieres cernere & audire erat hanc, quæ saluum filium ex prælio expectabat, mœstâ & tacitam: illas verò, quarum perisse dicebantur liberi, publicè in sacris ædibus versantes, hilariterque se mutuo & cello animo inuisentes. Verū enim verò plebi, vt socij desciuere, victorq; Epaminondas & successu sublatus inuasurus expectabatur Peloponnesū, oracula recurrerunt in mentē de Agesilai clauditate, atq; ingens perculit eam mœstitia religioq;, quasi resp. id eo afflicta esset quòd rectū regno deiecissent, claudum verò luxatumque legissent: quod Deus ipsos imprimis erudierat perpendere & deuitare. Verum propter opes eius alias virtutemque & nomen, non modò rege & imperatore in re bellica, verum etiam ciuiliū difficultatum vsi eo sunt medico & arbitro: quum dubitaret illis qui ex acie fugerant, quos Trefantas, id est Trepidantes, appellant, quòd multi & potentes forent, veriti nequid nouarent, legitimas inurere ignominias. Non tantum enim omnibus arcentur honoribus, sed & vxorem illorum alicui collocare aut accipere probrosum est ab illo. Pulsandi eos quiuis, qui in eos incidere, ius habet. Illi olerant squalidi & demissi circummeantes in lænis pannosis colore infectis. Barbam partim radunt, partim promittunt. Tales proijcere multos in ciuitate, quæ non paucos quæreret milites, graue erat. Ita legislatorem Agesilaum creant. Ille nulla litera nec adiecta nec detracta nec correcta, in concionem Lacedæmoniorum progressus,

καὶ φήσας

finendum ait leges illo die dormire, atq; ex eo vim suam recipere in posterum. Itaq; simul & ciuitati leges, & ciuibus illis conferuauit famam, qui, vt presentem consternationem & mœstitiam iuuentuti detraheret, incurfauit Arcadiam. Signa quidē enixē declinauit conferre cum hostibus: sed oppidulum quoddam Mantineorum cepit, finesq; depopulatus, erectiorem spe ac lætiores reddidit ciuitatem, quasi non vndequaquam deploratā. Sub hæc irrupit Epaminondas cum sociis in Laconiā. Habebat sub signis armatos non minus quadraginta millia, frequentes etiam leuium armorum & inermes prædandi causa sequebantur castra, vt vniuersum agmē, quod inuasit in Laconiam, millia septuaginta efficeret. Spatium erat autem non minus sexcentorum annorū, quā Lacedæmonem Dorii tenuerant. Toto hoc interuallo hostis tum primū est in finibus eorum conspectus. Antē ausus id fuerat nemo, sed integros atque intactos incurfantes igne populationibusq; vsq; ad Eurotam & urbē fœdauere, neq; arma contra tulit quiquā. Neq; enim permisit Agefilaus cum tantis (vt Pomponius tradidit) belli fluctibus & vndis Lacedæmonios luctari. verū media & præcipua vrbis loca armis stipauit, Thebanorumq; minas & iactantiam tulit, nominatim se, sicut facem belli & horū autorem malorū, laceffentium, ac de solo iubentium decernere. Nec minus quā hęc obtundebant Agefilauum vrbani tumultus, clamores & discursus, quum senes æstuarent præsentī fortuna, nec conuiescere fœminæ possent, sed prorsus amentes ad clamores & incendium hostile circumferrentur. Mordebat insuper eum gloriæ suæ macula, quod quam ciuitatem acceperat maximam & potentissimam, eius aspiceret contractā dignationem & magniloquentiam repressā, qua ipse quoq; vsus fuerat subinde: quum gloriaretur fœminam Lacenam fumum non vidisse hostilem. Fertur Antalcidas quoq; Atheniensī quodam de virtute secum ambigenti, quum dixisset ille, At qui nos sepe à Cephiso vos fugauimus, occurrisse, Nos verò ab Eurota vos nunquam. Argiuo item respondit quidam ex obscurioribus Spartiatis, quum ille dixisset, Multi in Argolide vestrates iacent: At vestras in Laonia iacet nemo. Tunc Antalcidam, qui ephorus erat, fama est liberos præ metu clam in Cytheram deportasse. At Agefilaus, quum aggrederentur anem transmittere hostes, atque ad urbem perumpere, desertis cæteris partibus pro mediis & editioribus instruxit aciem. Eurotas tunc ob præcedentes niues longè copiosissimam vim aquæ vehebat, vndaq; Thebanis ex gelu quā ex asperitate molestior duriorq; erat transitu. Incedentem in prima acie ostenderunt quidam Epaminondam Agefilao, qui (vt fama tenet) per diu illum intuitus, aciemq; ab eo nusquam deflectens, hoc vnum dixit, *O hominem magnificum!* Quum contenderet autem in vrbe, Epaminondas pugna conferre & trophæum excitare, nō valuit elicere neq; excitare Agefilauum. Itaq; mouit retrò ab vrbe exercitum, & agrum depopulatus est. Lacedæmone verò quidam iam pridem peruersi & tetri homines ad ducentos globo facto occupant Hisforion,

A καὶ φησας ὅτι τοὺς νόμους δεῖ σήμερον εἶναι κατεῦδειν, ὅτι δὲ τῆς σήμερον ἡμέρας κυρίως εἶναι πρὸς τὸ λοιπὸν, ἅμα τοὺς τε νόμους τῆ πόλει καὶ τοὺς ἀνδρας ἐπιτήμοις ἐφύλαξε. βουλόμενος οὖν τὴν παρῶσαν ἀθυμίαν καὶ κατήφειαν ἀφελεῖν τῶν νέων, ἐπέβαλεν εἰς Ἀρκάδιαν, καὶ μάλιστα μὲν ἰσχυρῶς ἐφύλαξε τὸ σιναῖον τοῖς ἐναντίοις, ἐλὼν δὲ πολὺν χρόνον τῶν Μακεδόνων, καὶ τῶν ἰσχυρῶν ἐπιδημιῶν, ἐλαφροτέρως ἐποίησε ταῖς ἐλπίσι καὶ ἠδία τὴν πόλιν, ὡς οὐ πρὸς τὰ παλαιὰ ἀπεγνωσμένον. ὅτι δὲ τούτου παρῶν εἰς τὴν Λακωνικὴν ὁ Ἐπαμεινώνδας μὲν τῶν συμμάχων, ὅτι ἐλαττονας ἔχον τετρακισμυρῶν ὀπλιτῶν. πολλοὶ δὲ καὶ ψιλὸν καὶ ἀοπλοὶ πρὸς τὴν ἀσπίδα σιναῖον λαβόντες ὡς τε μυριάδας ἐπὶ τὴν σύμπληρον ὄχλον σιναῖον ἐλθόντες εἰς τὴν Λακωνικὴν. ἡ δὲ μὲν δὴ χρόνος ὅτι ἐλαττονας ἐστὶν ἔξακροῖον ἀφ' οὗ κατέκρινε τὴν Λακεδαίμονα Δωριεῖς. ἐν δὲ τούτῳ ἀπορῶν, τότε πρῶτον ὠφθησαν ἐν τῇ χώρᾳ πολέμοι, πρῶτον δὲ ὁδοὶς ἐτόλμησεν. ἀλλὰ ἀδῆστον καὶ ἀήκτον οὖσαν ἐμβολόντες ἐπυρπόλωσαν καὶ διήρπασον, ἀγρὸν τοῦ ποταμοῦ καὶ τὴν πόλιν, μηδενὸς ἐπιζήσιοντος. ὁ γὰρ Ἀγσιλαὸς ὅτι εἶα πρὸς τοσοῦτον (ὡς φησὶ Θεόπομπτος) ὡς ἔπαυσε καὶ κλύδωνα πολέμου μάχασθαι τοὺς Λακεδαίμονιους, ἀλλὰ τὰ μέσα τὴν πόλιν καὶ κλειώτατα τοὺς ὀπλιτάς. πρὸς τὴν ἀσπίδα, ἐκαρτέρει τὰς ἀπειλάς καὶ τὰς μεγαλαυχίας τῶν Θεβαίων, πρὸς τὴν ἀσπίδα ἐκείνων ὀνομασί, καὶ ἀμαμάχασθαι πρὸς τὴν χώραν κελθόντων, ὅτι τῶν κακῶν ἀπίος ἔστιν, ἐκκαύσας τὸν πόλεμον. οὐχ ἦτον δὲ τῶν ἐλύποιον τὴν Ἀγσιλαὸν οἱ καὶ τὴν πόλιν ἰσχυροὶ καὶ κραυγαὶ καὶ ἀγρονομίαι τῶν πρῶτον, διασπαρτυμένων τὰ γινόμενα, καὶ τῶν γυναικῶν οὐ διωκόμενων ἡσυχάζειν, ἀλλὰ πρὸς τὰ παλαιὰ ἐκφροῖον οὖσαν πρὸς τὴν κραυγὴν καὶ τὸ πῦρ τῶν πολεμίων. ἡνία δὲ καὶ τὸ τὸ δόξης αὐτὸν, ὅτι τὴν πόλιν μεγάλῳ πρὸς ἀλαβῶν καὶ διωκτοῦ τῶν ἐπὶ σιναῖον ἀντὶ τῆς πᾶσι βίβλας, καὶ τὸ καύχημα κεκλυμένων, ὡς καὶ αὐτὸς ἐχρησάτο πολλάκις, εἰπὼν ὅτι γυνὴ Λάλαμα καπνὸν οὐχ ἔωρασε πόλεμον. λέγεται δὲ καὶ Ἀνταλκίδα, Ἀθηναίῃς πρὸς ἀμφισβητοῦτος ὑπὸ ἀνδρείας πρὸς αὐτὸν, καὶ εἰπόντος, Ἡμεῖς μὲν τοὺς πολλάκις ὑμᾶς ἀπὸ τῆς Κηφισοῦ ἐδίωξαμεν, ὑποσχεθῆναι, Ἀλλ' ἡμεῖς γε ὁδοὶς ποτε ὑμᾶς ἀπὸ τοῦ Εὐρώτα. πρὸς ἀπλησίως δὲ καὶ πρὸς τὴν Ἀργίον ἀπεκείνατο τῶν ἀσημοτέρων τῆς Σπαρτιατῶν. ὁ μὲν γὰρ εἶπε, Πολλοὶ ἡμῶν ἐν τῇ Ἀργολίδι κείνται ὁ δὲ ἀπαύωθησεν, Ἰμῶν δὲ γε ὁδοὶς ἐν τῇ Λακωνικῇ. εἶνοι μὲν τοὺς τὸν Ἀνταλκίδα φασὶν ἐφορῶν οὖσαν τοὺς παῖδας εἰς Κύθηρα ὑποκείσθαι, πρὸς φόβον ἡυθόμον. ὁ δὲ Ἀγσιλαὸς, ἐπιχειροῦντων ἀλαβῶν τὸν ποταμὸν τῶν πολεμίων, καὶ βιάσθαι πρὸς τὴν πόλιν, ἐκλιπὼν τὰ λοιπὰ, παρετάξατο πρὸς τῶν μέσων καὶ ὑψηλῶν. ἐρρήνη δὲ πλείους εἰαυτὸν καὶ μέγιστος τότε ὁ Εὐρώτας, χιόνων γενομένων καὶ τὸ ρέμα μέλλον ὑπὸ ψυχρότητος ἢ τραχύτητος ἐγένετο σκληρὸν καὶ χαλεπὸν τοῖς Θεβαίοις. πορθητόμενον δὲ πρῶτον τῆς φάλαγγος τὸ Ἐπαμεινώνδην ἐδείκνυσαν τινὲς τῶν Ἀγσιλαῶν κακείνος (ὡς λέγεται) πολλὸν χρόνον ἐμβλέψας αὐτῷ, καὶ συμποδισάμενος τὴν ὄψιν, ὁδοὶς ἢ ποσοῦτον μόνον εἶπεν, Ὡς τὸν μεγαλοπράγμονος ἀνδρῶν. ἐπεὶ δὲ φιλοτιμούμενος ὁ Ἐπαμεινώνδας ἐν τῇ πόλει μάλιστα σιναῖον καὶ τῆσιν Ἑπαιῖον, ὅτι ἰσχυρὸν ἔξαγαγεῖν. ὁδοὶς πρὸς ἀλάσασθαι τὸν Ἀγσιλαὸν, ἐκείνος μὲν αἰαζόμενος, πάλιν ἐπὶ τῇ τῶν χώρᾳ ἐν δὲ Λακεδαίμονι τῶν πάλας τινὲς ὑποούλων καὶ πονηρῶν, ὡς ἀγχοῖοι, συσφραφέντες, κατελάβοντο τὸ Ιαυέριον,

Eustathius vocat Xena 1. vi. Palmer.

Palmer.

ἤδη κρατούμεν τὸ πρῶτον, ἐπὶ δὲ ἐγκείμενον καὶ κεραιώ-
 δουρα τὸ δῶρον, Ἀντικράτης Λάκων ἕσπετος ἔπαυσε, δόξα
 μὲν, ὡς Διοσκουρίδης ἰστέρικε. Λακεδαιμόνιοι δὲ Μαχα-
 εῖωνας ἐπὶ νῦν τὸς ἀπογόνους τῶν Ἀντικράτους κληθεῖσιν, ὡς
 μαχαίρα πατάξαντος, οὕτω γὰρ ἐθαύμασαν καὶ ἕσπετος ἄπ-
 σαν αὐτὸν φόβῳ τῆς Ἐπαμεινώνιδου ζώντος, ὡς τε ἡμᾶς μὲν
 ἐκείνη καὶ δωρεὰς ψήφισαομαι, τὰς γῆρας δὲ ἀτέλειαν, ἡ δὲ ἐπὶ
 καὶ ἡμᾶς ἐξ Ἀντικράτης, εἰς τὸ Ἀντικράτους ἀπογόνων.
 μὲν ὅτι τὴν μάχην καὶ θάνατον τῆς Ἐπαμεινώνιδου, ἡρομίδης
 εἰρήνης τοῖς Ἕλλησι πρὸς αὐτοῖς, ἀπήλαμον οἱ πρὸ τὸν
 Ἀγσιλάου τῶν ὄρκου τοῖς Μεσσηνίοις, ὡς πόλιν οὐκ ἔχοντες.
 ἐπεὶ δὲ οἱ λοιποὶ πόλεις ἐδέχοντο, καὶ τοῖς ὄρκους ἐλάμβανον
 παρ' αὐτῶν, ἀπέστησαν οἱ Λακεδαιμόνιοι, καὶ μόνοις αὐτοῖς
 πόλεμος ἦν, ἐλπίζουσιν ἀναλήψασθαι τὴν Μεσσηνίαν. βίαιος
 οὖν ἐδόκει καὶ ἀτελής καὶ πολέμῳ ἀπληστος ὁ Ἀγσιλάος
 εἶ), τὰ μὲν κρινὰς ἀγαλύσεις πόλιν τὴν ἑσπετος ἕσπετος καὶ
 ἀναβάλλων, πάλιν ὅτι ἕσπετος χρημάτων ἀπορίας ἀναγκά-
 ζομένης ἐροχλεῖν τοῖς καὶ πόλιν φίλοις, καὶ δὲ μείζονα
 καὶ σμυρανεῖσθαι, δέον ἀπὸ ἀλλήλων κακῶν εἰς πόλιν
 πρὸς ἑαυτοῖς τὰ κεραιώ, καὶ μὴ τὴν ἅπασαν ἀρχὴν ἑσπετος
 ἡρομίδην ἀφεικῆτα, καὶ πόλεις καὶ γῆρας καὶ θάλασσαν,
 ἕσπετος τὸς Μεσσηνίαν κτημάτων καὶ πρὸς ὁδῶν σφραδαῖζειν.
 ἐπὶ δὲ μάλλον ἠδύξασε, Τάχος τὰ Αἴγυπτιον ἐστρατηγῶ
 ἑσπετος ἑαυτὸν. οὐ γὰρ ἠξίον αἰδρα τῆς Ἑλλάδος ἀείρειν
 κεραιώ, καὶ δόξης ἐμπεπληκῆτα τὴν οἰκουμένην, ἀπο-
 γάτη βασιλέως ἀγροῦ βαρβάρου χρεῖσθαι τὸ σῶμα,
 καὶ τοῦτομα καὶ τὴν δόξαν ἀποδοῦναι χρημάτων, ἔργα με-
 αδοφόρου καὶ ξαναγωγῆς ἀγαθῶν ἡρομίδων. εἰ γὰρ ἕσπετος
 ὄγδοκοντα γεγονὼς ἔτη, καὶ πόλιν ἕσπετος βασιλείων τὸ σῶ-
 μα κεραιώ κεραιώ, ἐκείνῳ αὐτοῖς ἀειδέξασθαι τὴν κεραιώ
 καὶ πρὸς ἑσπετος ἡγεμονίαν ἕσπετος τῆς Ἑλλήνων ἐλευθερίας,
 οὐ πάμπαν ἀμεμῶτον εἶ) τὴν ὄραν καὶ φιλοθυμία. πρὸ
 γὰρ κεραιώ καὶ κεραιώ δὲ οἰκείον εἶναι καὶ ὄραν, μάλλον δὲ
 ὄραν τὰ κεραιώ τῶν ἀγροῦ τὰς μετρία ἀγαθῶν. οὐ
 μὲν ἐφροῖνε τούτων ὁ Ἀγσιλάος, ὅσπετος ἕσπετος ἀείρειν
 εἶ) λειτούργημα δημόσιον ὄραν, ἀλλὰ μάλλον ἀναξίον
 ἑαυτοῦ τὸ ζῆν ἀγαθῶν ἐπὶ τῇ πόλει, καὶ κεραιώ πρὸς ἑ-
 κείνῳ τὸν θάνατον. ὄραν ἀγαθῶν μιαινοφόρου, ἀφ' ὅν
 ὁ Τάχος αὐτῶν χρημάτων ἐπέμψε, καὶ πλοῖα πληρώσας,
 ἀνῆλθε, τειχῶν συμβούλους ἔχων μὲν ἑαυτοῦ Σπάρ-
 τιάτας, ὡς πρῶτον. ἐπεὶ δὲ κεραιώ πλῆσεν εἰς τὴν Αἴ-
 γυπτιον, ὄραν οἱ πρῶτοι τῶν βασιλικῶν ἡγεμόνων καὶ διοι-
 κητῶν ἐβάδιζον ὄραν, ἡρομίδωντες αὐτὸν. ἡ δὲ καὶ
 τῶν ἄλλων Αἴγυπτίων ἐσπετος ἡ τε μεγάλη καὶ πρὸς ὁδῶν
 ἀγαθῶν καὶ τὴν δόξαν τῶν Αἴγυπτιου καὶ σμυρα-
 χάζον ἀπορτες ὄραν τὴν ἡσπ. ὡς δὲ ἑσπετος λαμπε-
 τῆς μὲν καὶ κεραιώ ὄραν ὄραν, ἀγροῦ δὲ πρὸς ἑ-
 τὴν κεραιώ μὲν ἐν ἡσπ. πρὸς τὴν ἡσπ. ὄραν, δι-
 τελεῖ καὶ κεραιώ τὸ σῶμα, τεραιώ καὶ φαῦλον ἡμάτιον ἀμπε-
 χόμενον, σκῶπτεν αὐτοῖς καὶ γλαῦποιεῖν ἐπῆει καὶ λέγει
 ὄραν τοῦτο ἡ δὲ μολορομίδων, ὄραν ὄραν, εἶτα μὲν ἀπο-
 τελεῖ. ἐπὶ δὲ μάλλον αὐτῶν τὴν ἀπορία ἐθαύμασαν, ὄτε ξε-
 νίων πρὸς κεραιώ τῶν καὶ πρὸς ἑσπετος, ἀλλῶρα μὲν
 καὶ μόρους καὶ γῆρας ἐλάβε, τεραιώματῶ δὲ καὶ πέρι-
 ματῶ καὶ μύρα δὲ τῶν καὶ βιαζομίδων λαβεῖν καὶ λιπαρομίδων, ἐκείνῳ τοῖς εἰλωσι δὲ δὲ καὶ κεραιώ.

A dum prima iam acie fusa instat atque vrget con-
 fectationem hostium, Anticrates Lacon excipiens
 lancea (vt scriptum reliquit Dioscorides) ferit. Ve-
 rum Lacedæmonii Machætionas etiam hac ætate
 Anticratis nepotes nominant, quod percussisset
 illum machæra. Ad eum enim eum suspexere & am-
 plexi sunt viui formidine Epaminondæ, vt hono-
 res illi ac præmia decernerent, & stirpi eius im-
 munitatem: quam nostra quoque memoria Cal-
 licratides obtinet vnus ex Anticratis sobole. Sub
 prælium & lethum Epaminondæ, pace inter Græ-
 cos sancita à iureiurando Agesilaus Messenios,
 B quasi oppidò carerent, summouit. quos vbi cæteri
 omnes admifere, & sacramentum ab iis accipere,
 discesserunt à fœdere Lacedæmonii, solique in ar-
 mis spe Messenen recipiendi mansere. Quare vio-
 lento ingenio & præfracto habitus est & belli in-
 fatiabili cupiditate Agesilaus, qui commune fœ-
 dus omnibus neruis interpellaret prolataretque:
 ex altera parte ob rei pecuniariæ difficultatem so-
 licitare amicos vrbanos. æs alienum accipere, &
 cogere à ciuib. necesse haberet pecuniam, quum
 oportuiffet illis se malis extricare, quando eò tem-
 pus reciderat, nec quum totum imperium, quod
 fuerat tam grande terra marique, vrbesque de ma-
 C nibus emisisset, de possessionibus & veltigalibus
 discrucari Messenicis. Longè grauius improba-
 tus est quod duci Ægyptio se Tacho dedidisset.
 Indignum enim censuerunt illum virū, qui totius
 Græciæ numerabatur primus, laudibusque suis or-
 bem terræ impleuerat, homini barbaro, qui defe-
 cerat à rege, corpus suum commodare, nomenque
 & gloriam addicere argento, munus obeuntem
 mercenarii ac militum ducis conductitiorum. Si
 enim ille qui annis maior octoginta erat & cor-
 pore vulneribus conciso, honestam illam denuò
 D pro Græciæ libertate & inclytam suscepiffet pro-
 uinciam, haud vacaret vndequeque reprehensione
 ætatis tempus atque ambitio eius. Honesti enim et-
 iam tempus congruum & ætatem decet esse.
 Quinimò distant à turpibus honesta modo. Horū
 tamen morabatur Agesilaum nihil, neque præter
 dignitatem vllum munus publicum, at fœcorderem
 domi vitam exigere & residem expectare mortē,
 id potiùs arbitrabatur se indignum. Itaque eo sti-
 pendio quod sibi miserat Tachus, mercenarium
 militem conscripsit, completisque nauibus atque ad-
 E iunctis consiliariis Spartiatis, vt antè, triginta, vela
 fecit. Vt in Ægyptum est delatus, mox principes
 præfectorum & procuratorum regionum ei hono-
 ris causa occurrerunt descendenti. Fuit item alio-
 rum Ægyptiorum ob Agesilai nomen & claritudi-
 nem ingens studiū & expectatio, concurreruntque
 ad eum spectandum cuncti. Vt splendorem vel ap-
 paratum circa eum nullum conspexere, tantum
 senem in herba ad littus decumbentem, incom-
 ptum corpore & pusillum, horrido & obsoleto a-
 mitum pallio, libuit illis irridere eum & illudere,
 atque dicere hanc illam fabulam esse, Parturire
 montem, mox murem nasci. Multo magis insul-
 sitatem eius sunt mirati, quum hospitalibus mu-
 F neribus allatis & adductis, farinam, vitulos, &
 anferes accepit: bellaria, cupedias, vnguenta re-
 iecit. Quum illi instarent precarenturque vt ad-
 mitteret ea, ad llotas ferri ea atque his iussit dari.

Palmar.

Papyro coronaria tamen delectatum, ob corona-
 rum simplicitatem, scribit Theophrastus, eamque
 in discessu petisse & accepisse ab rege. Ibi, post-
 quam cum Tacho se in belli apparatu occupato
 coniunxit, non pro spe sua totius exercitus ad eum
 delatus ducatus est, sed mercenariorum tantum,
 classi autem Chabrias Atheniensis est praefectus,
 summae vero rerum ipse praefuit Tachus. Id pri-
 mum Agesilaum torfit. Deinde reliqua Aegyptii
 insolentia & vanitate fatigatus ferre cogebatur, ac
 comitatus est nauigantem in Phoeniciam praeter
 dignitatem suam & ingenium obsecundans illi
 atque imperans sibi, dum est ei oblata occasio.
 Nectanabis enim Tachi patruelis, qui partem co-
 piarum ductabat, defecit ab eo, ac rex ab Aegyptiis
 renuntiatus, missis ad Agesilaum legatis petiit ut
 sibi veniret auxilio. Idem egit apud Chabriam,
 magna praemia utrique ostendens. Ea quum Ta-
 chus odoratus praerberet se illis supplicem, Cha-
 brias Agesilaum consulendo & leniendo retinere
 in amicitia Tachi studuit. Cui Agesilaus, Tibi
 Chabria, inquit, qui sponte tua huc venisti, tuo v-
 tendi consilio facultas est: ego a patria datus sum
 Aegyptiis dux. Quare improbe fecero, si ad quos
 missus socius sum, hos impugnem: nisi aliud im-
 peret patria. Ita fatus certos ablegavit, qui Tachum
 infestarentur & commendarent Nectanabim.
 Miserunt illi quoque oratum Lacedaemonios: hic
 ut iam pridem socius & amicus: ille ut studiosum
 se & promptiorem erga ciuitatem Lacedaemonio-
 rum praebiturus. Lacedaemonii auditis Aegyptiis,
 propalam responderunt Agesilao eam rem curae
 fore. caeterum illi per literas mandauerunt, ageret
 quod e republ. foret. Ita abductis mercede mili-
 tantibus transit ad Tacho ad Nectanabim, absurdo
 & indigno facinori commodum praetextens pa-
 triae. quando hoc quidem velamento detracto no-
 men istius facti verissimum erat proditio. Laceda-
 monii autem primam honesti partem reipubl.
 rationibus tribuentes, neque discunt neque sciunt
 quicquam iusti, nisi quod amplificaturum Sparta-
 tam putant. Ita desertus a mercenario milite Ta-
 chus, fugae se mandauit. Inde alius Mendisius rex
 designatus insurrexit in Nectanabim, contractisq;
 centum hominum millibus infestus imminebat.
 Agesilaus, quum Nectanabis eum confirmaret,
 allegaretque numerosos quidem hostes esse, sed
 collectitios & opifices, atque ut tyrones floccipen-
 dendos, At non horum numerum, inquit, horreo:
 verum ruditatem & inscitiam, ut quae im-
 posturis non sit opportuna. quippe doli hos, qui
 suspicaces & prauidentes moliantur occurrere,
 praeter opinionem circumueniunt: nihil qui
 prauidet, neque suspicatur, hic non dat captanti
 ansam: sicut nec luctanti momentum ille qui stat
 immotus. Hinc Mendisius quoque per legatos
 Agesilaum sollicitauit. Vnde coepit Nectanabis
 metuere. Atque vbi ille quamprimum fuit au-
 thor ut praelio decerneret, nec diuturnitate cum
 hominibus bellaret, qui essent quidem belli ru-
 des, sed multitudine circumueicare, circumual-
 lare, praeruptere multa & antecapere valeret:
 multo magis eum suspectans & formidans, in vr-
 bem secessit firmis & amplis loricatam moenibus.

A τῆ μὲν τοι φεφαιώτειδι βίβλω φησὶν αὐτὸν ἠοσιθεῖα Θεόφρα-
 στος, ἀπὸ τῆ λιτότητος τῆ φεφαιών, αἰτήσασθαι καὶ λαβεῖν ὅτε
 ἀπέπλει τῶ βασιλέως. τότε δὲ συμμίζας τὰ Τάχῳ
 τῶ βασιλέως ἀλαζονίῳ πρὸς τὴ στρατείαν, οὐχ ὡς ἠελπίζειν,
 ἀπάσης στρατηγὸς ἀπεδείχθη τῆ δυνάμεως, ἀλλὰ τῆ μισο-
 φόρων μόνων τῆ ἢ ναυικῶν, Χαβρίας ὁ Ἀθηνῶνος ἡγεμῶν
 δὲ συμπόρων αὐτὸς ἢ ὁ Τάχος. καὶ τῶτο πρὸς τὸν ἠνίασε τὴν
 Ἀγισίλαον ἔπειτα τὴν ἄλλω ἀλαζονείῳ καὶ κενόφροσύνῳ
 τῆ Αἰγυπίου βαρυνόμενος, ἠαγκαζέτω φέρειν καὶ σπειρῆ-
 πλῶσεν ὅτι τοῖς Φοίνικας αὐτῶ, τῶ δὲ τῆ ἄλλω τῆ εἰαυτῶ καὶ
 τὴν φύσιν ἑοικῶν καὶ καρτερῶν, ἀχρὶς οὐ κερὸν ἔλαβε.
 Νεκτανάβις γὰρ ἀνεμῶς ὢν τὰ Τάχῳ, καὶ μέγας ἔχων ὑφ' ἑ-
 αὐτῶ τῆ δυνάμεως, ἀπέστη καὶ βασιλεύει ὑπὸ τῆ Αἰγυπίων
 αἰαροφθίῳ, διεπέμπετο πρὸς τὴν Ἀγισίλαον, ἀξίαν αὐτῶ
 βοηθεῖν. τὰ δὲ αὐτῶ καὶ τῆ Χαβρίαν παρεκάλει, μεγάλας
 ὑπαρχόμενος ἀμφοτέροις δωρεάς. αἰαροφθίου δὲ τῶτα τῶ
 Τάχῳ, καὶ βασιλεύει πρὸς δέησιν αὐτῶ, ὁ μὲν Χαβρίας ἐ-
 πειρῆτο καὶ τῆ Ἀγισίλαον ἐν τῆ φιλίῳ τῆ Τάχῳ, πειθῶν καὶ πα-
 ραμυθόμενος, κατέχρησεν ὁ Ἀγισίλαος εἰπεῖν, Ὅπισσι μὲν, ὡς
 Χαβρία, καὶ σεαυτὸν ἀφινόμενος, χρῆσθαι τοῖς σεαυτῶ λο-
 γισμοῖς ἔξεστιν ἐγὼ δὲ ὑπὸ τῆ πατρίδος ἐδόθην Αἰγυπίοις
 C στρατηγὸς. ἔχρω αἰ ἐχοιμὲν καλῶς οἷς ἐπέμπετο συμμοχρῶς
 πολεμεῖν, εἰ μὴ πάλιν ἡ πατρίς κελύσῃ. τῶτα δὲ εἰπων
 ἐπεμψεν εἰς Σπάρτην ἀσφρας, οἱ τῶ μὲν Τάχῳ κατηχεῖν,
 ἐπαινεσάσθαι δὲ τὸν Νεκτανάβιν ἐμελλον. ἐπεμψεν δὲ κακεί-
 νοι, δεόμενοι τῶ Λακεδαιμονίων, ὁ μὲν ὡς πάλαι σύμμαχος
 γερωνῶς καὶ φίλος, ὁ δὲ ὡς δύνει καὶ πρὸς θυμῶτος πρὸς τὴν
 πόλιν ἐσόμενος. ἀχρῶσαντες οὖν οἱ Λακεδαιμόνιοι, τοῖς μὲν
 Αἰγυπίοις ἀπεκρίνατο φανεράς, Ἀγισίλαῳ πρὸς τῶτων
 μελήσειν. ἐκείνῳ δὲ ἀπέστειλεν, ὅσῃν κελύοντες ὅπως
 D πρὸς τῆ τῆ Σπάρτην συμφέρον. οὕτω δὲ λαβὼν τοῖς μι-
 σοφόροις ὁ Ἀγισίλαος, ἀπὸ τῶ Τάχῳ μετέστη πρὸς τὸν
 Νεκτανάβιν, ἀτόπου καὶ ἀλλοκότῳ πρὸς γματός τῶ βασι-
 λύμματα ὡς συμφέρον τῆ πατρίδος χρῆσασθαι. ἐπεὶ τῶτων
 γὰρ τῆ πρὸς φάσις ἀφαιρέσις, ὁ δὲ δικαιοσύνην ἵσταται
 τῆ πρὸς φάσις ἢ πρὸς δόξα. Λακεδαιμόνιοι δὲ τῆ πρὸς φάσις
 καλῶς μερίδα τῶ τῆ πατρίδος συμφέρον διδόντες, οὐτε
 μακρονοοῦσιν οὐτε ὅτις αἰται δίκαιο ἄλλο, πλὴν ὡς τῆ Σπάρ-
 τῶ αὖξιν νομίζουσιν. ὁ μὲν οὖν Τάχος, ἐρημωθεὶς τῶ μι-
 σοφόρων, ἔφυγε, ἐκ δὲ Μενιδίῳς ἕτερος ἐπὶ τῶτα τῶ
 E Νεκτανάβιδι, βασιλεὺς αἰαροφθίῳ. καὶ σιωπαζῶν δὲ
 χαμυριάδας, ἐπῆει. τῶσι μόνος ὁ τῆ Νεκτανάβιδος τὸν
 Ἀγισίλαον, καὶ λέγων ὅτι πολλοὶ μὲν εἰσιν οἱ πολέμοι,
 μεγάλας δὲ καὶ βαίαισσι, καὶ δὲ ἀπειρία δὲ καὶ φρονητοί,
 Καὶ μὲν οὐδὲ πλῆθος αὐτῶ (ὁ Ἀγισίλαος εἰπεῖν) ἀλλὰ τῆ
 ἀπειρία φοβόμεθα καὶ τῆ ἀμαθία, ὡς διζεξαπάτητον αἰ-
 γῶ ἀπάται ὁ τῶ ἀδδῶν ἐπάγρῳ τοῖς πρὸς ἀμυθῶ ὑπο-
 νοῶσι καὶ πρὸς δόξῳ βεπομῶσι. ὁ δὲ μὴ πρὸς δόξῳ μῆ-
 δὲ ὑπονοῶν μῆδεν, οὐ δίδωσι τῶ τῶ βασιλέως ἀλα-
 ζονείῳ, ὡς ἠελπίσει τῶ παλαίονι ῥοπῶ, ὁ μὲν κινούμενος. ἐκ
 F τῶτου καὶ ὁ Μενιδίῳς ἐπέμπε πειρῶν τῆ Ἀγισίλαον. ἔδειξεν
 οὖν ὁ Νεκτανάβις, καὶ κελύοντος αὐτῶ ἀμαχῶτα
 τῶ ταχῶν, καὶ μὴ χερῶν πολεμεῖν πρὸς ἀνδρῶτος ἀ-
 πείρους ἀγῶνος, πολυχρησία δὲ πρὸς εἰλεῖν καὶ πρὸς ἀφροσύνη, καὶ φθῶσαι πολλὰ καὶ πρὸς λαβεῖν δυναμῶτος, ἐπὶ
 μῶλλον ἐν ὑποψία καὶ φόβῳ γυμῶτος πρὸς αὐτὸν, ἀπεχώρησεν εἰς πόλιν βέρκῆ καὶ μέγαν ἔχουσαν πρὸς βολον.

ὁ δὲ Ἀγισίλαος ἠγάπησεν μὲν ἀπιστοῦ μῦθος, καὶ βαρέως ἐ-
 φέρει ἀγμῶν μῦθος ὃ καὶ πάλιν μετὰ σῆμα πρὸς τὸ ἕτερον καὶ
 τελείως ἀπελθεῖν ἀπορῆκε, ἠκολούθησε, καὶ σιωπῆσθαι εἰς
 τὸ τεῖχος ἐπελθόντων ὃ τὸ πολέμιον καὶ περὶ ταφροδόντων τῶν
 πόλιν, αὐτῆς αὖ δέσας τὸ πολιορκίῳ ὁ Αἰγύπτιος ἐβόλετο
 μάχεσθαι, καὶ τῆς Ἑλλάδας μάλα συμπεροθυμῶν εἶχεν.
 ἐγὼ δὲ εἰ δὴ χρεῖα οἶτος, ὃ Ἀγισίλαος ἐκέλευεν, ἀλλὰ κω-
 λῶν, ἠκούε μὲν ἐπιμᾶλλον κακῶς ἢ πρῶτον ὑπὸ τῷ Αἰγυ-
 πτίῳ, καὶ περὶ τῆς ἀπεκαλεῖτο τὴν βασιλείῳ ἐφῆρε ὃ πρῶ-
 τῶν ἠδὲ τῆς ἀφροδίας, καὶ πρῶτον ὃ χερσὶ τῷ στρατηγῆ-
 μάτος. ἡ δὲ τοῖον δὲ τὰ φρονεῖν ἐξῆλθεν ἀπὸ τῶν οἰ πολέμοιο πρὸς τὸ
 τεῖχος βαθεῖα, ὡς πρῶτα πασὶν ἀποκλείοντες αὐτοῖς, ὡς οὖν
 ἐπὶ ἦσαν αἱ τελευταὶ τῶν ὀρύγματος, ἀπὸ τῶν πρὸς αὐτῶν καὶ
 περὶ οἷος ἐν κύκλῳ τῷ πόλιν, ἐπέσαν αἰαμείας ἡμέρας, καὶ
 κελύσας δὲ οὐκ ἐλάττω τῆς Ἑλλάδας, ἐλεῖν ἐλθὼν πρὸς τὸ
 Ἀἰγύπτιον, ὁ μὲν τῆς σωτηρίας, ὡ νεαία, χερσὶς ἕπος ἔστιν,
 ὃν ἐγὼ ἀφῆται μὴ βουλόμην, ὅτι ἐφῆσον πρὶν ἐλ-
 θεῖν ἐπεὶ ὃ ὑμῖν οἰ πολέμοιο τῶν ἀσφάλεια αὐτῶν ἀφῆται
 χερσὶν παρεσκόβασι, ποσῶν τῶν ὀρυζάμην τὰ φρονεῖν, ἡς δὲ
 μὲν δὲ χειρῶν μῦθον ἐκείνοιο ἐμποδῶν ἔστι τῶν πληθῶν, ὃ δὲ
 ἀφῆται ἡμῖν δίδωσιν ἴσῳ καὶ δικαίῳ μέτρῳ ἀφῆται
 ὅσα πρὸς αὐτοῖς, φέρε, νῦν περὶ τῶν ἀπὸ ἀγαθῶν γε-
 νέσθαι, καὶ μὴ ἡμῶν ἐπιπρῶν μῦθος δρόμῳ σῶζε σκαυτὸν ἅμα καὶ
 τῷ στρατῶν. ἡμᾶς γὰρ οἰ μὲν καὶ τὸ σῶμα τῷ πολέμιον οὐχ ὑπο-
 μῦθοιο, οἰ ὃ ἄλλοιο δὲ τὰ φρονεῖν ἐβλάψοιο ἐθαύμασεν
 οὖν ὁ Νεκτόμαχος τῶν Ἀγισίλαος τὸ δεινότητά, καὶ δοῖς ἑαυτὸν
 εἰς μέση τὰ τῶν Ἑλλῶν ὀπλα καὶ πρῶτον πρῶτον, ἐβέβατο ῥα-
 δίως τῆς αἰτίας τῆς ὡς ὃ ἀπαξ ἔλαβε περὶ μῦθον αὐτῶν τὸν
 Νεκτόμαχον ὁ Ἀγισίλαος, αὐτῆς ἐπῆγε τὸ αὐτὸ στρατήγημα,
 κατὰ τὸν πάλαισμα τῶν πολέμοιο. τὰ μὲν γὰρ ὑποφύγον
 καὶ ὑπόαγον, τὰ ὃ ἀπὸ περὶ χερσὶν, ἐμβάλλει τὸ πληθῶν αὐτῶν
 εἰς τὸ πῶν ἐχόντα διώρυχα βαθεῖα ἐξ ἑκατέρω πλάσας
 πρῶτον ῥέσαν. ὡν τὸ μέσον ἐμφράξας, καὶ καταλαβὼν τῶν με-
 τῶν τὸ φάλαχος ἐξίσωσε πρὸς τῆς μαχόμενοι τῷ πολε-
 μίῳ τὸ πληθῶν, ὅτι ἐχόντα περὶ δρομῶν καὶ κύκλωσιν. ὅθεν
 ἐπὶ πολὺν χρόνον ἀπῆσαντες ἐβλάψοιο καὶ πολλοὶ μὲν ἀπῆσαν-
 ται οἰ ὃ φῶντες ἐσκεδάσθησαν καὶ διερρῶσαν. ὅτι τὸ πύ-
 του καλῶς μὲν εἶχε τὰ πρῶτα καὶ βεβαίως τῶν Αἰ-
 γυπτίῳ, πρὸς ἀσφάλεια ἀγαθῶν δὲ καὶ φιλοφρονοῦμε-
 νος, ἐδέιτο μείναι καὶ σιωπῆσαι μετὰ αὐτῶν τὸν Ἀγ-
 σίλαον. ὁ δὲ ὤρμητο πρὸς τὸν οἶκον πόλεμον εἰδὼς χη-
 μῶν δρομῶν τῶν πόλιν καὶ ξενόφρονας. πρῶτον περ-
 ψεν οὖν αὐτὸν ἐν τῆς καὶ μεγαλοπρεπῶς, ἄλλας τε λα-
 βόντα ἡμᾶς καὶ δωρεὰς, καὶ πρὸς τὸν πόλεμον δρομῶν
 ἀφῆσαι καὶ τελεῖν τὰ δρομῶν. χερσὶν ὃ ὄντος, ἠδὲ τῶν
 γῆς ἐχόμενος τῆς ναυαῖ, καὶ πρῶτον τῶν Λιβύῳ εἰς χρεῖον
 ἐρημον χερσὶν, ὃ καλοῦσι Μεμελάου λιμῶν, ἀποδύσκει
 βίωσας μὲν ὄγδον χερσὶν καὶ τελεῖν ἔτη, βασιλεύσας ὃ τῆς
 Σπάρτης, εἰ τῶν περὶ ἀφῆσαι πλέον, καὶ τῶν τῶν
 τελεῖν, πρῶτον μέγιστος καὶ διωατῶν τῶν γῆς, καὶ
 φεδοῖ ὅλης τῆς Ἑλλάδος ἐγεμῶν καὶ βασιλεὺς νομιθεῖς,
 ἀφῆσαι τῆς ἐν Λιβύῳ μάχης. ἔθους δὲ ὄντος Λακωνικῶν,
 τῶν μὲν ἄλλων ὅτι ξένος ἀποθανόντων, αὐτῶν τὰ σώμα-
 τα κηδύειν καὶ ἀπολείπειν, τὰ δὲ τῶν βασιλέων οἶκα δὲ χη-
 μίσει, οἰ παρῶντες Σπαρτιάται κηρὸν ἐπιτήσαντες τὰ νεκρῶν, μάλιστα οὐ παρῶντος ἀπῆσαν εἰς Λακεδαίμονα.

A indignatus est Agesilaus fidem sibi non haberi,
 idque tulit molestè: sed quia erubescerat alteram
 de integro defectionem inire, & re nulla gesta dis-
 cedere, sequutus illum est, & cum eo inclusit se
 muris. Ingruentibus hostibus, urbemque circum-
 uallantibus, timens denuò obsidionem Ægy-
 ptius, statuit prælio decernere. Idem flagitantes
 habebat Græcos, quia difficultas annonæ in op-
 pido erat. Quod ubi non permisit Agesilaus, sed
 impediuit, multo iam peius quàm nuper apud Æ-
 gyptios audiuit, ac proditor regis appellatus est.
 Ferebat iam æquiore animo calumnias, intentus-
 que in occasionem erat doli nectendi. Is fuit hu-
 iusmodi: Fossam hostes foris altam circumduce-
 bant muro, ut vnde quaque eos includerent. Vbi
 fossæ in se recurrentis & ambientis in orbem op-
 pidum penè coniunctæ extremitates fuerunt, ex-
 pretauit tenebras: iussisque arma capere Græcis
 profectus ad Ægyptium, Tempus adolescens, in-
 quit, salutis hoc est: quod ego, ne corrumperem
 id, non antè declaravi quàm venisset. Quia verò
 ipsi nobis hostes suis manibus securitatem para-
 uerunt tanta ducta fossa, cuius quod est absolu-
 tum, illorum est multitudini obstaculo, intermis-
 sum copiam faciet pari numero & iusto modo
 cum iis dimicandi. Age nunc, præsta te virum for-
 tem, nosque cursu sequens serua temetipsum &
 exercitum. Neque enim frons nos sustinebit ho-
 stium, & cæteri impediti fossa non lædent. Nectan-
 abis igitur solertiam Agesilai admiratus est: at-
 que inter media Græcorum arma sese collocans,
 in hostes ruit, pepulitque facilè eos qui ipsum ex-
 ciperent. Ut semel fidem accepit apud Nectana-
 bim Agesilaus, eadem fallacia tanquam lucta ho-
 stes adortus est. Modò enim subterfugiens attra-
 hensque illos, modò infestis signis huc illuc mo-
 uens, colluuiem eam coniecit in molem, quæ al-
 tas habebat inciles, quibus ex vtraque parte præ-
 terfluebat aqua. Huius obstructo medio & fronte
 aciei suæ occupato æquauit numero hostes, qui
 manus erant conferturi, ademitque eis circum-
 currendi & circumfundendi se facultatem. Itaque
 quum non diu restitissent, profligati sunt. Multi
 cecidere. Alii fuga dispersi & dilapsi. Ex eo Ægy-
 ptii res in bono & stabili ad securitatem statu fue-
 re. Contendit hic ab Agesilao amicè & ambitiosè,
 ut subsisteret ibi, secumque hybernaret. Verùm
 festinauit ille ad bellum domesticum, certus tem-
 publ. suam ærarii inopia laborare, & externum
 militem alere. Igitur honorificè & munificè illum
 prosequutus, præter alios honores & munera ad
 bellum domesticum argenti ducenta triginta
 talenta ei donauit. Porro tempestate per hyemem
 orta quum terram iam nauibus teneret, in ora A-
 fricæ delatus ad locum desertum, quem Menelai
 portum nuncupant, decessit: postquam annos vi-
 xit quatuor & octoginta, Lacedæmone regnasset
 vnum supra quadraginta. ex quib. amplius trigin-
 ta maximus & potentissimus fuit, totiusque penè
 Græciæ imperator & rex vsque ad pugnam Leu-
 ctricam habitus. Moris erat Laconici aliorum
 peregrè defunctorum ibidem corpora funerare
 & relinquere, sed regum domum referre. At comi-
 tes Agesilai Spartiæ mellis penuria cadauer eius
 cera conditum Lacedæmonem reportauerunt.

Filius eius Archidamus accepit regnum, quod stir-
pi permansit ad Agim vsque, quem parantem ve-
tera reducere instituta, quintum ab Agefilao Leo-
nidas interemit.

A πλώ ὁ βασιλεὺς Ἀρχίδαμος ὁ υἱὸς αὐτῶν παρέλαβε, καὶ διέ-
μεινε τὰ ἔθνη μέχρις Ἀγιδος, ὃν ἐπιχρησῶντα πλώ πάτρι-
ον αἰαλαβῶν πολιτείας, ἀπέκτεινε Λεωνίδα, πέμπτον ἀπὸ
Ἀγισλαῖς γεγνότα.



P L V T A R C H I
P O M P E I U S.

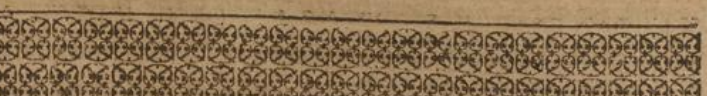


P O P V L I Romani mox à pri-
mo eundem in Pompeium a-
nimus apparet fuisse, qui in
Herculem apud Æschylū fuit
Promethei. cuius ab eo con-
seruati hæc verba sunt,

Hostis patris gnatus mihi charissimus.

Neque enim odium exitit populi Romani ad-
uersus ducem alium adeo graue & sæuum, vt ad-
uersus parentem Pompeii Strabonem. cuius pa-
uentes in armis vim (fuit enim bellator fortissim⁹)
postquam fulmine ictus expirauit, corpus eius, dū
exportatur, ex lecto detraxere atque omni igno-
minia affecere. Neq; studium versa vice ardentius
vel maturius ortum, vel vna cum successibus eius
efflorescens, vel comitans collapsum, Romanorū
quam Pompeius fidelius habuit vllus. Odii causa
illi vna, inexplēbilis pecuniæ cupiditas, fuit: huic,
cur diligeretur, multæ: vitæ temperantia, rei mili-
taris scientia, facundia in dicendo, fides morum,
comitas in conueniendo: qui nemine minus im-
portune rogabat, vel hilarius largiebatur roganti.
Ostendebat enim in dandis beneficiis serenita-
tem, & grauitatem in accipiendis. Vultu initio
præditus fuit non mediocriter gratioso, qui præ-
ueniebat eius orationem. Nam veneres eius gra-
uitatis erant cum humanitate coniunctæ plenæ,
atque in vigore floreq; iuuentutis semilis eluce-
bat & regia maiestas. Iam modice surrecta coma,
oculorumque lenis modulatio reddebat faciei e-
ius vsurpatam magis sermonibus quam repræsen-
tatam cum Alexandri regis statuis similitudinem.
ob quam nomen etiam multis ei Alexandri in
principio tribuentibus non defugit id Pompeius.
Vnde appellabant quidam eum iam per ludibri-
um Alexandrum. Quapropter L. Philippus, vir
consularis, agens pro eo, nihil ait facere se absurdi,
quod Philippus quum esset, cupidus foret Alexan-
dri. Floram meretricem aiunt natu iam grandiorē
fere semper commemorantem suam cum Pompe-
io consuetudinem, dicere solitam, non potuisse se
ab illius concubitu sine aculeo discedere: narrasse
præterea Floram sui desiderio familiarem Pom-
peii Geminium flagrasse, multumq; ipsam attentā-
do fatigasse: quum negasset Pompeii causa se eum
admissuram, egisse cum illo Geminium, ac conces-
sisse quidem id Geminio Pompeium, verum nun-
quam postea ipsam, quamuis amare videretur, at-
tigisse vel conuenisse. Id se non meretricia leuitate
tulisse, verū ex mœnore & desiderio per diu ægro-
tasse. Et quidē Florā referunt vsq; adeo floruisse ac
fuisse celebratam, vt Cæcilius Metellus, quū signis
& tabulis pictis ædem Castoris exornaret, vna il-
lius pictam imaginem ob venustatē ibi dedicaret.

δριασι καὶ γραφῆς χρῆσιν τὸν νεὼν τῷ Διὸς χεύρων, καὶ κείνης εἰκόνα γραφάμενον ἀναθεῖναι ἀπὸ τοῦ κάλλος.



Π Λ Ο Υ Τ Α Ρ Χ Ο Υ
Π Ο Μ Π Η Ι Ο Σ.



P Ρ Ο Σ ὁ Πομπήϊον εἶκε τὸ πατρίν ο
Ρωμαίων δῆμος διῆς δὲ ἀρχῆς, ὅσῳ
ὁ Αἰγύλιος Προμηθεὺς πρὸς τὸν Ηρα-
κλέα, σωθεὶς ὑπὸ αὐτῶν, καὶ λέγων, Ε-
στὶν πατὴρ μοι ἔτο φίλατον τέκνον. ἔτε
γὰρ μίσος ἔτῳς ἰσχυρὸν καὶ ἀγρίον ἐπέδει-
ξατο Ρωμαῖοι πρὸς ἕτερον στρατηγόν, ὡς τὸ Πομπήϊος πατέ-
ρα Σβάθωνα. (ζῶντος μὲν αὐτῶν φοβούμενοι πλώ ἐν τοῖς ὀ-
πλοῖς διώσαν. ἡ γὰρ αὐτῶν πολεμικώτατος: ἐπεὶ ὁ ἀπέ-
θανε κεραυνωθεὶς, ἐκ χειρὸς ἰσχυροῦ τοῦ σώμα κατασπασάντες
ἀπὸ τῶν λέχους καὶ καθυβρίσαντες) οὔτε μὲν ἄνοιαι αὐτῶν
λιν σφοδρότερον, ἢ ἦσαν δὲ ἐξαρμόδιον, ἢ μᾶλλον ὠτυ-
χῶν πτωχάμασσαν, ἢ πτωχάσαντι πτωχάμασσαν βεβαίω-
τερον, ἄλλος ἔχε Ρωμαίων ἢ Πομπήϊος. αἰτία ὅτι μὲν μί-
σος ἐκείνῳ μία, χρημάτων ἀπληθὺς ἐπιθυμία: τῷ δὲ
πολλὰ τῶ ἀγαπᾶσθαι, σωφροσύνη πρὸς διαγωγῆν, ἀσκησις
ἐν ὀπλοῖς, πιθανότης λόγου, πίστις ἡθῶν, διαρμόστια πρὸς
ἐνθῶξιν: ὡς μηδενὸς ἀλυπτότερον δεηθῆναι, μηδὲ ἴδιον
ὑποურγῆσαι δεομένην. πρὸς αὐτῶν τῶν χρεῶν καὶ τῶ
ἀνεπαρῆς, διδόντος, καὶ τῶ σεμνόν, λαμβάνοντος, ἐν ἀρχῇ ὅτι
πλώ ὅσιν ἔχεν ἔμετρίως σιωδημαγωγῶσαν καὶ πρᾶξι τῶν
χρῆμασσαν αὐτῶν τῆς φωνῆς. ὁ γὰρ ἐξοσμῶν, ἀξιοματικῶν
ἡ φιλανθρώπων, καὶ τῶ νεαρῶν καὶ ἀγῶνι πρὸς διέφαινον διῆς
ἢ ἀκμῆ τῶ γεγενησθαι βασιλικῶν τῶ ἡθῶν. ἡ δὲ πρὸς αἰα-
σολῆ τῆς κόμης ἀβέμα, καὶ τῶ πρὸς τὰ ὄμματα ῥυθμῶν ὀ-
χρῆτης, τῶ πρὸς ὄψου ποιοῦσα μέλλον λεγόμενον ἢ Φαι-
νομένην ὁμοιότητα πρὸς τῶν Ἀλεξάνδρου τῶ βασιλέως
εἰκόνας. ἢ καὶ τῶ ὄμοια πολλῶν ἐν ἀρχῇ σιωπεφρονῶν.
ὅσα ἔφυγον ὁ Πομπήϊος. ὡς τε καὶ χλευάζοντα αὐτὸν εἰσὶν
ἡδὴ καλεῖν Ἀλέξανδρον. διὸ καὶ Λύκιος Φίλιππος, αἰτήρ
ὑπαρχῆς, σιωπηρῶν αὐτῶν, μηδὲν ἔφη ποιεῖν πρὸς ἀρχῆν,
εἰ Φίλιππος ὢν, Φιλαλέξανδρος ἐστὶ. Φλώραν ὅτι πλώ ἐταίρων
ἔφασαν ἡδὴ πρᾶξι τῶν οὐσαν ἐπιφάνων αἰετῶν μνημονοῦν τῶ
ἡμομένης αὐτῶ πρὸς τὸν Πομπήϊον ὁμιλίας, λέγουσαν ὡς
ὅσα ἡδὲ ἐκείνῳ σιωπηρῶν ἀπαυσαμένην, ἀδῆκταις ἀπελθεῖν.
πρὸς ὅτι τῶ πρὸς διηγεῖσθαι πλώ Φλώραν ἐπιθυμῶσαι πινᾶ
τῶ Πομπήϊου σιωπῆσαν αὐτῶν Γεμίνιον, καὶ πρᾶξι τῶν
πολλὰ παρέχον πειράντα αὐτῶν ὅτι Φαιμένης ὅσα ἀνέλεθησαν
ἀπὸ Πομπήϊον ἐκείνῳ τὸν Γεμίνιον δὲ λέγειν τῶν ἐν Πομ-
πήϊον ἐπιφάνων μὲν τῶ Γεμίνιῳ, μηκέτι ὅτι αὐτὸν ἀφᾶσθαι τῶ
πρᾶξι τῶν, μηδὲ ἐπιφάνων αὐτῶ, καὶ πρᾶξι τῶν δοκῶντα. τῶ πρὸς
αὐτῶν οὐχ ἐταίρικῶς ἐνεκείν, ἀλλὰ πολλῶν ὑπὸ λύπης καὶ
πόθου χρόνον νοσῶσαι. καί τοι πλώ Φλώραν ἔτω λέγουσιν αἰ-
θῶσαι καὶ ἡμέρας πρᾶξι τῶν, ὡς τε Κακίλιον Μέτελλον αἰ-
θῶσαι τῶν καλλος.